

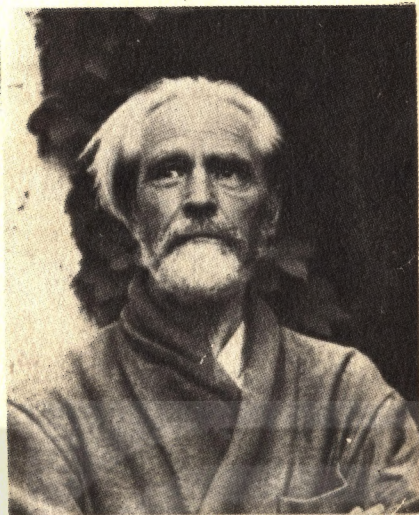
v. voiculescu

1147

v. voiculescu

poezii

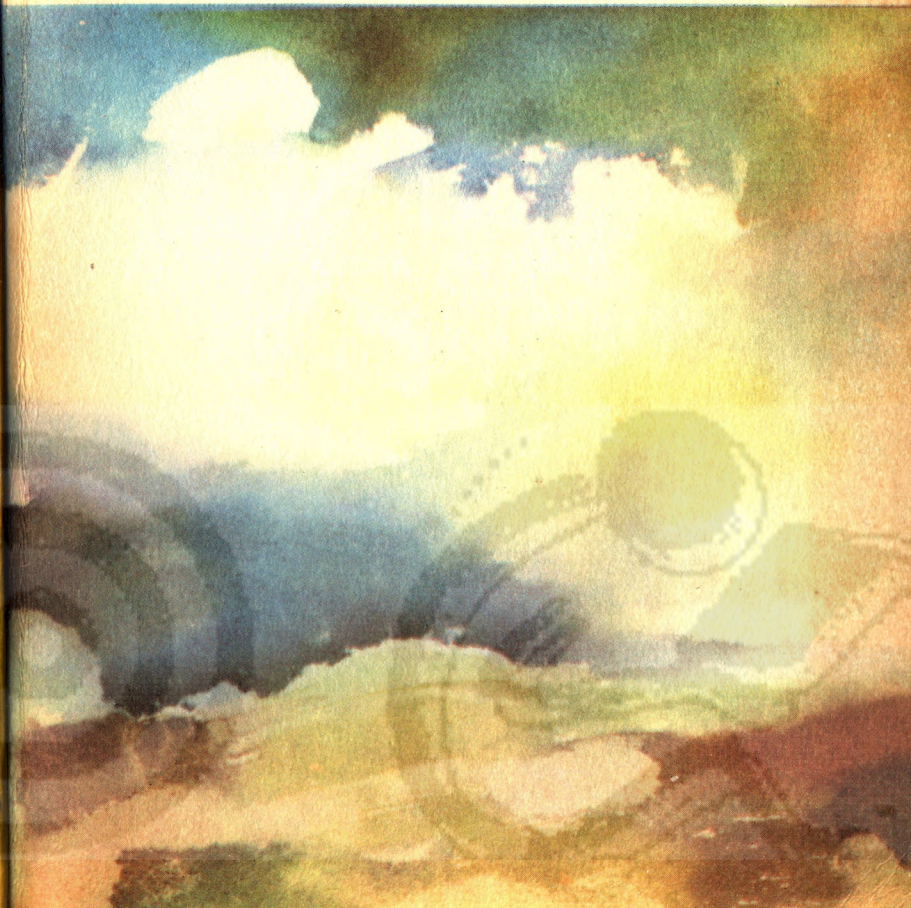
v. voiculescu

«Mi-am făurit o bătrînețe bravă,
Cu părul alb ca faldul unui steag,
Cu crîngul bărbei țărnuind șirag
Un chip uscat de pajiște firavă.
În pieptul liber, bîntuită navă
De al talazurilor vălmășag,
Port încă sus, și tot mai lingă prag
O inimă, răcită, dar de lavă.»

Vol. I—II, Lei 16

editura minerva

•

Ilustrații copertei : V. Socoliuc

v. voiculescu

poezii

EDIȚIE ȘI PREFĂȚĂ DE
LIVIU GRĂSOIU
TABEL CRONOLOGIC DE
ION VOICULESCU ȘI LIVIU GRĂSOIU

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI ● 1983

EDITURA MINERVA ● BUCUREȘTI

PREFAȚA

Vasile Voiculescu face parte din familia restrinsă a acelor care nu pot fi apreciați și recunoscuți la justa lor valoare decît după moarte. Este fără putință de tăgadă unul dintre aleși, merit a se ridica neconținut în stima posterității, atît ca artist, cît și ca om. Opera sa, diversă, complexă și unitară, atingînd cote de cel mai înalt nivel estetic, prin multe din laturile ei, s-a impus deja în ansamblul literaturii noastre, dar procesul de stratificare se află în plină desfășurare. Abia atunci cînd i se vor tipări toate lucrările (nuvele, poezii, piese de teatru și publicistica răspîndită la radio sau prin periodice), cînd cineva își va asuma răspunderea publicării unei ediții complete, atunci cînd, în fine, manualele școlare îl vor trata în deplină cunoștință de cauză, ori cînd va apărea o istorie a literaturii secolului al XX-lea scrisă cu maximă responsabilitate, abia atunci va avea publicul larg imaginea reală a celui ce i s-a făcut din plin „onoarea de a suferi”, cum ar spune Anne de Noailles. Pînă atunci opera lui Voiculescu rămîne încă una dintre marile necunoscute, și asta, în ciuda unor strădanii evidente, în ciuda studiilor adesea excelente semnate de majoritatea criticilor contemporani. Căci douăzeci de ani de tăcere în jurul unui scriitor contează enorm și, dacă Voiculescu n-ar fi redebutat post-mortem cu *Ultimele sonete*, cu nuvelele și cu *Zahei orbul*, ar fi fost, probabil, dat uitării. Dacă nu s-a întîmplat așa, aceasta se datorează atît reapariției sale senzaționale, cît și faptului că veri-

tabilii cunoscători ai literaturii române i-au hotărât, de la început, locul de frunte în ierarhia poeziei și a prozei românești.

Și, astfel, un mare scriitor a fost reimplantat în câmpul literelor noastre. Un scriitor șocant, intrat imediat în legendă, stîrnind controverse și primind aprecieri dintre cele mai măgulitoare din partea criticii literare. A fost descoperit un soi de vrăjitor venit din negura vremurilor, un „ultim berevoi“ ce și-a permis să forțeze porțile universalității și ale eternității, spunînd lumii întregi un cîntec straniu, ca o dovadă a creativității artistice excepționale specifice acestui popor, care arde treptele și se ridică suveran peste etapele de tranziție, pentru a fi — spiritual — la același nivel cu tot ce este mai bun pe plan mondial. Într-un fel, opera lui Voiculescu reface întreaga evoluție a literaturii noastre, distanța de la volumul de debut la scrierile apărute postum fiind comparabilă cu progresul înregistrat de la pașoptiști la contemporani. Un atare drum ar mai putea fi sesizat doar la Eminescu, Macedonski, Arghezi (dar nu cronologic la ultimul).

V. Voiculescu a fost una dintre personalitățile exemplare ale vieții noastre literare. S-a menținut întotdeauna pe o poziție demnă și retrasă — poate prea retrasă uneori — neafiliindu-se declarat, polemic, grupărilor artistice zgomotoase, preferînd să tacă și să lucreze, răspunzînd, prin fapte, adică prin opere, frazeologiei adesea lipsite de substanță, specifice atîtor confrăți din cele mai felurite generații. Nici chiar colaborarea mult discutată — și cu repercusiuni grele asupra omului — la *Gîndirea* nu poate fi considerată — cum au încercat unii — drept dăunătoare și retrogradă. Nu trebuie uitat că, la pornire, *Gîndirea* a fost altceva decît a devenit ulterior.

La acea revistă, din 1921, a venit Voiculescu alături de Blaga, Pillat, Gib Mihăescu, Cezar Petrescu, Adrian Maniu etc.; din paginile ei nu lipsesc decît extrem de puține nume ale literaturii interbelice. Adept al tradiționalismului exprimat artistic, în care el vedea condiția de perenitate a poeziei, V. Voiculescu, scriitor român în cel mai adevărat sens al cuvîntului, s-a făurit pe sine printr-o îndelungată experiență, captînd tot ceea ce corespundea instinctului și temperamentului său. Idealul său apare, astăzi,

profund umanist și viguros estetic, slujirea aspirațiilor omului spre frumos, adevăr și bine însemnând nu doar o dorință, ci o împlinire superbă, impunătoare, care îl așează în rîndul marilor noștri creatori.

Debutul editorial s-a produs în 1916, cu volumul *Poezii*. Cartea, de dimensiuni restrînse, nu a stîrnit vreun interes deosebit, n-a declanșat discuții sau polemici estetice. Autorul părea că merge cuminte pe un drum hotărit de alții, neangajîndu-se în experimente noi, foarte personale. Ecourile din Vlahuță, Goga, Macedonski, Alecsandri ori Eminescu erau evidente și au fost sesizate la vremea lor. Există totuși în primul volum o anume demnitate a tonului, o severitate și o stăpînire a timbrului care impun. Există unele versuri de mare poet și există chiar și poezii de antologie : *Din Veneția și Magii*.

Privit în ansamblu, volumul se înscrie în atmosfera posteminesciană și captează reverberații timide din lirica viforosului Goga. Nimic, sau aproape nimic, nu lasă să se bănuiască frecventarea poeziei moderniste și nici chiar a lui Macedonski, cel care i-a dedicat o epigramă într-o clipă ce lasă impresia că autorul *Rondelurilor* putea prevedea viitorul pînă departe.

Al doilea volum se intitulează *Din țara zimbrului* și are ca subtitlu mențiunea *Poezii de război*.

Dealtfel trebuie spus de la bun început că *Din țara zimbrului* este printre puținele cărți de poezie contemporane cu războiul, adică scrise și apărute în vremea desfășurării sale. Nu avem de-a face cu meditații profunde și ostentative, cu descrieri artistice rafinate ale trăirilor unui fost combatant, nici cu încercarea de a folosi cumplita experiență a anilor de după 1916 (experiență trăită din plin de Voiculescu) drept punct de plecare al altei experiențe estetice. Este opera unui poet patriot, care considera drept unica sa datorie îmbărbătarea soldaților și a țării printr-un limbaj de cea mai largă audiență.

Din țara zimbrului are prea puține puncte de asemănare cu *Poeziile* din 1916. Aceasta este, de fapt, caracteristica fiecărui volum voiculescian : aceea de a se deosebi esențial de precedentul.

Voiculescu nu are ambiția realizării unei cronici ample și complete a războiului, el oprindu-se la episoade, la fragmente desprinse din marea epopee. Privirea sa reține cu predilecție oamenii, luptătorii simpli ce-și depășesc pentru un moment condiția. Eroismul celor mulți, al anonimilor și umiliților vieții, este pentru el leit-motivul, căci războiul redat de Voiculescu este purtat și suportat de mase, adevărata forță a țării. De unde sentimentul tonic, timbrul luptătorului îndirjit de înfringerile pe care le crede numai temporare, timbru specific popular.

Stilistic, totul poartă amprenta simplității extreme. Voiculescu preferă epitetul simplu, mai rar dublu sau în serie. Metafore puține, ele fiind înlocuite prin comparații, tocmai din dorința de a fi cât mai ușor de înțeles. Multă încredere manifestă poetul în poezia cu simbol, care devine la finele lecturii metaforă (*Ganymede, La un nufăr*, etc.).

În privința limbii credem că este una din cele mai clare, mai nesofisticate, mai neaoș munteneste.

Plăcerea de a „găsi” vorbe dialectale ciudate se manifestă, neostentativ. Cîteva cuvinte (zăstîmpuri, aciolați, zătienit, bulz, zăpodii), se pierd cu totul în ansamblul cărții.

Volumul *Pîrgă*, din 1921, primul demn de a fi luat în considerație, după cum susțin unii, trădează un moment limită: el înseamnă încununarea estetică a unei orientări, unele atitudini lirice și modalități de expresie nemaifiind reluate mai târziu decît cu totul întîmplător și numai în mod funcțional.

În 1921, poetul se prezintă iubitorilor de literatură ca un imagist de mare clasă, stăpîn deplin al culorii, în antologice piese inspirate de natura românească. Prin ceea ce realizează în acest domeniu, al poeziei naturii, V. Voiculescu se impune acum și definitiv în rîndul celor mai inspirați și mai profunzi peisagiști din lirica noastră.

Ceea ce nu apăruse, tematic vorbind, în cărțile anterioare întîlnim acum: meditațiile asupra omului și a sufletului său. Cel mai adesea, Voiculescu evită mărturisirea directă, abordînd subiectul aparent din afară. Se naște, astfel, o poezie ușor prețioasă din cauza poziției de contemplator, pe care se situează autorul.

Ai impresia că, dintr-o exagerată decență, Voiculescu se autocenzurează, caută să rămână impersonal : „Tu nu uita că sînt în tine peșteri... / Un pas, o șoaptă, numai un suspin, / Sporesc acolo-n mii și mii de creșteri, / Se-ngroașă-n hăuri, se izbesc și vin / Să zgu-
duie pereții arși de lavă“ (*Sînt peșteri*) :

Poeme cu ingeri (1927) confirmă noutatea și individualizarea fiecărei cărți voiculesciene. Comparat cu *Pîrgă* și cu *Destin*, între care se încadrează cronologic, volumul, premiat la apariție de Societatea scriitorilor români, este cu totul altceva. El trădează nu atît o modă poetică, nu atît receptarea ortodoxismului gîndirist, cît mai cu seamă dorința de interpretare lirică a cîtorva motive biblice. Impuls romantic de coloratură aparte. Voiculescu nu abordează mari teme biblice, nu se gîndește să pună în versuri facerea lumii, revolta lui Lucifer, soarta poporului ales, sau minunile lui Isus Cristos. El urmărește doar raporturilor naive, populare cu cerul, acestea fiind caracteristice pentru sentimentul religios al țaranului român. Dumnezeu și paradisul nu sînt în această viziune noțiuni hieratice, ci trăiesc, coboară și se autohtonizează prin intermediul ingerilor, simboluri eterne ale speranței, ale așteptării și vestitoare de fericire, de izbăvire.

Voiculescu nu face poezie mistică — nici nu credea în așa ceva — ci mai presus de toate, poezie de cunoaștere. Prin ingerii, de a căror cantitate unii s-au speriat, poetul contemplă epifenomenele și se adîncește în cunoaștere.

Ingerii voiculescieni nu sînt decît o figură de stil, departe de a ilustra sentimentele religioase ale poetului. Acestea vor fi dezvăluite în alte volume, odată cu scurgerea unui număr de ani și numai odată cu întrevederea sfîrșitului. Referindu-ne doar la poemele din 1927, multe pot fi — foarte bine — interpretate și altfel. Iată de pildă piesa *L-am lăsat de-a trecut*. La prima vedere se poate crede că ne găsim în fața unui tipic poem „cu ingeri“. Privit astfel se pot face tot felul de speculații, fiecare dintre ele la fel de plauzibilă. Dar ce ne oprește oare să considerăm versurile antologiceii poezii drept o ilustrare a sentimentului neliniștii, spre exemplu, neliniște pe care o întreține așteptarea nu neapărat a unui sol al divinității, ci așteptarea în general, specifică spiritului

uman. Un suflet la răscruce a generat acele versuri ; iar răscrucea unde se produce aşteptarea poaţe fi plasată în orice zonă dorim. Chiar şi erotică. Am greşi fundamental situînd *L-am lăsat de-a trecut* în acest domeniu ? Credem că nu. Mai cu seamă dacă ne gîndim că Voiculescu este un maestru desăvîrşit al capcanelor ; el oferă un număr de trei sau patru interpretări posibile în cadrul unui singur poem. Cel mai clar exemplu îl constituie *Sonetele*, pe care nu puţini le-au pus sub semnul unui eveniment nedeazăluit, petrecut în viaţa intimă a poetului septuagenar.

Pasibilă de o altă interpretare este şi *Îngerul din odaie*. Aici problema care se pune este drumul spre ideal, imposibilitatea atingerii lui. Aparent, calea nu are obstacole de netrecut ; dimpotrivă, „paznicii“ nu se remarcă prin violenţă sau viclenie, înlesnind chiar mersul spre chemare, de care ascultă individul. Cînd însă acesta ajunge „la pragul minunii“, minunea moare. Idealul deci poate fi văzut, dar nu atins. Sigur că aducerea în discuţie a minuscunoaşterii pare normală, după cum normală ni se pare şi sublinierea faptului că „îngerul din odaie“ are sex : „fata cea bălaie“. Aşadar, feminitatea să fie oare miracolul, cheia cunoaşterii, idealul ? Este o ipoteză. Mai ales că feminitatea, în altă ipostază, şi anume senzuală, voluptuoasă la scară cosmică, se poate confunda cu una dintre minunile naturii, noaptea (*Ca o băiaderă*). Sau devine un simbol al uneia dintre minunile vieţii fizice (*Strofe pentru o fată*).

Alteori, cuvîntul înger e o evidentă figură de stil pentru efecte sonore : „Fug îngerii din înfrîngerii cu frînte lănci de aur“ (*Apus apocaliptic*). Sau pentru obţinerea de tablouri plastice asemănătoare picturilor murale de pe vechile biserici româneşti : „O ploaie şi un haos s-au aşternut pe lume ! / Bat îngerii în tobe de nori, şi Dumnezeu / Cu fulgere îşi scrie pe ceruri al său nume, / Iar trăsnetul rosteşte, citînd, cuvîntul greu“ (*Ploaie mare*).

În cea mai mare parte *Poemele cu îngerii* cuprind meditaţii de tip conceptualist, Voiculescu afişînd un rar (şi unic la noi) talent de a se detaşa chiar de sine însuşi, de a cugeta asupra sufletului şi seismelor sale. Observator aparent rece, el analizează minuţios simţurile convertite în spirit, avînd plăcerea de a „filozofa“, de a

se masca prin nenumărate simboluri. Mărturie a unei structurale înțelepciuni țărănești, manifestată și la Creangă sau Marin Preda.

Prin *Destin*, Voiculescu depășește valoric tot ce tipărise anterior. Începînd cu 1933, opera sa cunoaște o remarcabilă împlinire, o multiplicare complexă a coardelor pe care poetul lucrează.

Voiculescu este pentru întia oară predispus acum la spovedanii tulburătoare, nuanța de elegantă distanță pare a fi abandonată tot mai frecvent ; poetul cată spre sine, spre zone socotite altădată prea intime. Își dezvăluie temerile și cutezanțele, șovăielile gîndului și tremurul mîinilor ce dezvelesc amintirile. Adîncit în tainitele simțurilor și în genunea unde s-ar naște săgețile îndreptate spre marile mistere, spre vîrtejul din care înfloresc minunile lumii, Voiculescu devine prin excelență un introvertit. Iar unele detașări narrative sînt doar aparențe înșelătoare, în glasul „obiectiv“ al poetului putîndu-se ușor descoperi vibrația unor lacrimi stăpînite : „Se scutură anii frunză cu frunză, / Și vine o toamnă obositoare, / Cu cer spălăcit ca o pînză / Purtată îndelung și ieșită la soare“ (*Sosesc codrii*).

Apar mai evidente, acum, muzicalitățile moderniste, decantate pînă la anularea stridențelor. Poetul ascultă mai atent sonoritățile verbului, iar acestea se înlanțuie în armonii vrăjite : „Posomorîri înalte ori păsări. Aiurare, / Miraje scoase-n calea însetoșatei nopți, / Sclipind prin somnul stepei dospită de visare, / Amurgu-n fund e-o geană de crîng cu vișini copti“ (*Bărăgan în amurg*).

În special în poeziile despre natură, unde dominant fusese picturalul, Voiculescu procedează la o contraponderare a acestuia prin muzical. Nu este însă vorba de o totală deplasare de accent, de înlocuirea unui element cu altul, ci mai degrabă de o transpunere sintetică în cuvînt a indefinitului natural. Înțelegere magică a lipsei de puritate originară, a existenței concomitente și învălmășite a atributelor elementarelor forțe cosmice și terestre : „O seară mîhnitoare urzește peste creste / Lumină căptușită cu umbră de zămfir, / Și liniștea, asemeni cetății din poveste, / Se sprijină pe-o floare, se razimă de-un fir“ (*Toamna*).

Sau : „În iezere de miere se cufundase seara / Și drojdii de lumină cădeau la fund subțiri, / Dar clipa-n care noaptea pe lume-și

pune gheara / Tărăgănea lungită cu-ntoarceri și opriri" (*Seară întârziată*).

După cum se observă, plăcerea de a zămisli imagini poetice de virtuozitate se păstrează nestinsă, Voiculescu dozînd însă parcă mai abil întrepătrunderea concretului cu abstractul :

„Spărgînd seninătatea cleștarelor înalte / Și-un cer de piatră scumpă în gheare vii de ger, / Cu vîntul în corola de aripe învoalte, / Un vultur înflorise pe-o pajiște de cer" (*Deasupra sihlei de imagini*).

Credincios frumuseților românești, poetul publică și în *Destin* mai multe „pasteluri“, majoritatea de o înaltă ținută estetică. Iată doar o înșiruire a cîtorva titluri : *Șarpele, Primăvara în cimitir, Amurg, Seară întârziată, Toamna, Efigii marine, Dimineată duă-reană, Bărăgan în-amurg* etc.

Tot acum abordează frecvent poemul amplu, complex și narativ. Experiența nu este insolită nici pentru Voiculescu, nici în epocă, deoarece mai toți creatorii de prim rang au trecut prin ea, cîmpetînd registrul liricii românești interbelice și îmbogățînd cu strălucire o tradiție trecută prin Bolintineanu, Heliade, Alecsandri, Eminescu, Macedonski, Coșbuc.

Nota specific voiculesciană este dată, însă, de substanța poemelor, de tema lor. Autorul rememorează copilăria, se cufundă în mirificul ei fără sentimentul ludic (foarte la modă atunci ca și acum). Din retrăirea gravă a paradisului pierdut rezultă însă paradoxal poate, și poemele vagabondării prin spații concrete ori imaginare, dar și acelea ale inițierii în tainele vieții, naturii și evoluției. Impunînd un tip liric de absolută originalitate, celebrul Ionică, semnînd *Sosesc codrii, Prin sita zilelor, Pisica popii, Iarna de altădată, Vara în miezul codrilor* (toate publicate sub genericul *Copilul pădurarului în Gîndirea*, nr. 12, anul VIII), *Isus din copilărie, La schit în munte, Zinele de aur* și, bineînțeles, *Ionică*. Vasile Voiculescu se impune definitiv printre cei mai de seamă poeți ai copilăriei.

Aminteam, la începutul considerațiilor referitoare la volumul *Destin*, de o anume adîncire a lirismului voiculescian, de hotărîrea poetului de a se dezvălui sondînd adîncurile sufletului.

Intoarcerea în sine se face prin scoaterea la iveală a amintirilor și a „păcatelor“. Iată de ce poetul vine spre cititor „în trup cu toate păcatele vilvoi“ (*Vis rău*). Pentru el, pentru autor, aceasta ar fi starea de poezie a sufletului : „Și-am scurs din trunchiul cărnii, prin patimi ascuțite, / Rășina unui suflet ce-i gata să ia foc. / E-acolo și mireasma de floare închegată, / Și seva albă-a multor cerești singurătăți, / De-i rinduit să arză, n-o mistui deodată, / Ci toarn-o pentru negre și lungi pustietăți“ (*Trista minune*). Păcatele trupului au devenit „rășina sufletului“, iar convertirea lor în artă poate duce la contemplarea misterelor lumii : „Din cerul frunții, ochii polar vor asfinți, / Dar pîn-atunci țin calde tiparele pe vatră“ (*Trista minune*). Pînă la asemenea liniștire, dominantă rămîne tensiunea, chinul veșnic, martiriul lui Prometeu ce se consumă în fiecare individ, vulturul fiind înlocuit de „lanțul amintirilor de plumb și lut“ (*Ațipire*). Truda căutării e imensă și are ceva din disperarea unei trufii fără seamăn : „Urc muntele de gînd cu aspre galbe / Cătînd frunzarul rugului aprins /.../ Pășind în virful gîndurilor goale, / Voi cuteza să calc pe spirit pur“ (*Horeb lăuntric*). Zbaterea nu are sfîrșit, înălțările și prăbușirile rămîn dure și, totodată, spectaculoase : „Prin marile amurguri de sulf și de sulfine, / Ca varnițe pe maluri și lungi singurătăți, / Cobori de taie iadul în ocele din tine / Și scoate-i la lumină minunile-n bucăți“ (*Erga Kai Imerai*). Titanismul romantic face loc, uneori, implorării grației divine de a se opri și asupra sa. „spîn brumat“ în „bărăganul pajiștilor“ dumnezeiești (*Așijderi crinului*). Sfîiciunea pare o viclenie, deoarece între divinitate și om a existat un legămînt nerespectat : „Că mi-a rămas din alianța cu tine ?/ Eu m-am jurat pe lut, tu pe cer. / Nici unul legămîntul nu și-l ține — / Tu te-nfunzi în nori, eu în humă, și pier / Eu nu pot urca mîinile pînă la stele /.../ Tu nu prea pogori pe țărîna pustie“ (*Așteptare sub cortul pustiei*). Și atunci, începutul însuși este judecat : „Dacă la început a fost cuvîntul, părinte, / De ce lumea n-a fost în gura ta o vorbă fericită“ (*Așteptare sub cortul pustiei*). Subliniem această egalitate instaurată de poet în raporturile cu „Creatorul“. De aici decurge durerea cea mare : „sîngele și carnea nu ni se fac duh“, pentru ca dialogul să se poarte mai firesc.

Urcuş (1937) lasă impresia unui respiro, unei etape de noi acumulări, întinsă pe o perioadă de patru-cinci ani. Poetul devine din ce în ce mai personal, nu în sensul de cristalizare a personalității lirice, ci în acela al interiorizării și mărturisirilor iscate de întrebări. V. Voiculescu pare mai puțin sigur în afirmarea unor adevăruri, relativitatea lumii, a fenomenelor și reacțiilor umane câștigând un loc major în gândirea sa poetică. *Urcuş* este de aceea, mai ales, cartea unei vârste, este reflexul versificat al problemelor aduse de trecerea anilor, de apropierea bătrâneții și întrezărirea sfârșitului.

Aminteam, mai sus, de aplecarea spre latura muzicală a cuvintelor. Constatarea, vizibilă și în *Destin*, se încheagă definitiv, rămânând de acum încolo o constantă a poeziei lui V. Voiculescu : „Triumf săpat în blocuri de sunete boltite, / Victorii iuți cu aripi de armonii în vînt, / În lănci de țipăt steaguri de plîns, rugi despletite, / Eroul dus pe brațe de marșuri la mormînt“ (*Fragment dintr-un arc de triumf lui Beethoven*).

Tonul devine catifelat, de flaut, în descripții : „Lin păsările-au dat învîlt și, iată, / S-au resfirat amurguri vii de pene / Și, magice, s-au înălțat deodată / Grădini, în crengi de Cosinzene“ (*Nunta păunilor*).

Ori dobîndește virtuțile de gravitate caldă, supraumană ale violoncelului : „Și somnul dintr-o dată nerăbdător de mare / Îmi fu o deșteptare severă în adînc. / Mă logodeam cu Moartea și într-un larg de mare / Îi azvîrleam din deget senin inel de gînd“ (*Miorița*).

Tematic, volumul cuprinde, ca și celelalte, versuri inspirate de natură (*Dobrogea-n amiaza de vară, Iarnă scitică, Toiul primăverii, Taamna la baltă*, etc.), meditații asupra artei poetice (subiect, precum se observă, obsedant pentru Voiculescu, în *Artă tîrzie, Fereastră*) asupra destinului, vieții și morții (*Se roagă iubita, Imn sufletului, Miorița, Plecare, Trupul, cetate a timpului* etc.), precum și poezii erotice (*Cîntec pentru dezbrăcare și Fata din dafin*).

Urcuş este dominat, în genere, de spectrul bătrîneții, de inevitabilitatea morții. Visurile se sprijină pe „coloanele tristeții“,

iar gîndul se îndreaptă spre poezie, Voiculescu făcînd să se audă încă o replică a strigătului philippidian : „M-atîrn de tine poezie“ : „Cum porți senină cheia a vrăjilor în mînă, / Coboară, poezie, în adîncimi de chin, / Descuie duhul ~~veșnic~~ din veacuri de țărînă / Și-ntinde-i rece cupa, tu, limpede stăpînă, / Ascultătoarea-mi formă s-o umple iar deplin“ (*Cupa*). Sufletul se contorsionează și în urma unor impulsuri demult uitate : „Mi-e trupul hărțuită merindă a iubirii / Și zimți fierbinți de simțuri misteru-i zdrențuiesc“ (*Cupa*). Numai că „dimineața înfăptuirii“, „cînd numerele cîntă și linii dănuiesc“, a rămas undeva în urmă, în „basmul zidirii pămîntene“. Depășirea momentelor de zbucium trupesc se petrece prin travaliul intens în planul artei : „Albastre ripe de raiuri n-o! mai privi vreodată, / Căci văd mereu și-aieva cu pumnii răzvrătiți / Din cer pînă-n adîncu-mi vărsîndu-se surpată / O neagră cataractă de îngeri prăvăliți. / / În piatră-nchipuită de-a-tuncea, rob ciopririi, / Îmi tăinui nemurirea ca pe o faptă rea, / Lucrez fără hodină la forma fericirii / Și n-am decît o mînă cu colb de cer în ea“ (*Cupa*).

Întreg pămîntul pare cuprins de „ursite vechi“, sentimentul apropiatului sfîrșit al individului fiind prevestit și de atmosfera exterioară : „cum doarme omenirea sub domuri de țărînă, / La rădăcina morții, culcat în amintiri, / Mă adîncesc în vaste neliniști fără frînă : / Sub pajiștile mele adulmec uneltiri“ (*Falii*).

Se află în volum și momente de înseninare, cînd poetul renaște odată cu universul vegetal : „Simți tu mirosul zilei care-n-cepe ? / Vezi verdele ? El se deșteaptă-ntîi. / Un freamăt alb colindă cerul de pe / Colina pusă nopții căpătîi“ (*În zori*). Alteori explozia de vitalitate răstoarnă chiar reprezentările adînc prestabilite, cum se întîmplă în *În cimitirul turcesc din Mangalia*, singurul loc al vieții devenind cimitirul.

Totuși, rămîne pînă spre final resemnarea calmă, împăcarea cu trecerea anilor : „Toamna-n cale iese cu aur trist în mîini“ (*Popas în suflet*), aducînd înțelegerea ușor autoironică : „Te razimi azi pe tot ce-a fost părere“. Revenirile sînt iluzorii, sensul vieții fiind unic : „Zîmbește toamna uneori / Că un strigoi al

primăverii. /.../ Stai, vine iarna peste noi / Cu toată fauna durerii" (*Se roagă iubita*).

Conchizînd, cred că *Urcuş* împlineşte un destin, pentru întrezăririle viitoare ale vegherii, ale clepsidrei şi sonetelor.

Întrezăriri (1939) este, de fapt, ultimul volum de poezii apărut în timpul vieţii lui V. Voiculescu ; ultimul volum original deoarece în 1944, ediţia crezută „definitivă“ era, aşa cum se ştie, o culegere a tot ceea ce publicase poetul începînd din 1916.

Întrezăriri pare o carte ciudată, o carte a presimţirilor, dar şi a unor concluzii definitive, mărturia înţeleaptă despre viaţă şi, mai ales, despre inevitabilitatea trecerii dincolo de pragul ei, a unui suflet de artist rafinat prin pătrunderea osmotică în spiritualitatea bătrînilor geţi şi reapărut în contemporaneitate înveşmîntat cu podoabele poeziei moderne. O mostră a tradiţionalismului de sinteză, unde tezele au dispărut total, convertindu-se în artă. Şi nu este lipsit de interes faptul că meditaţiile despre poezie, artă şi artist, ocupă un loc aparte, făcînd subiectul mai multor poeme decît în volumele anterioare. Cu piese ca : *Artă minoră*, *Grai valah*, *Iarna în odaia cu scoarţe olteneşti*, *Legenda poetului Arion*, *Versul* etc. se întregeşte şi se amplifică viziunea voiculesciană asupra acestei teme.

În *Întrezăriri*, autorul continuă să se manifeste ca un peisagist de virtuozitate, îmbinînd, într-o manieră proprie, elementele picturale cu cele muzicale, descoperind sinestezii antologice : „Pe dîmburi jefuite, azi doamnă-i poezia, / După cules cresc imnuri de purpură-n podgorii, / Poeme mari de galben acopăr sărăcia / Ce-n mirişti vechi visează că-i vin secerătorii... / / Se-mbină pretutindeni versete de lumină / Cu-ncondeieri de-azururi pe ţărna bătrînească, / Şi-alături în crînguî de strofe de rugină / Işi urcă violetul culoarea-i sufletească“ (*Antologie*).

Poezii ca : *Elegie în amurg*, *Făurăria toamnei*, *Cintecul ursului*, *Primăvara la Balcic*, *Sonata iernii*, *Sub zodia cu ochii verzi*, *Vînătoare mitologică* se situează, fără nici o îndoială, printre cele mai frumoase din întreaga lirică inspirată de natura românească.

Cîteva secvenţe ale volumului sînt dedicate eroticii. Poetul face şi acum notă aparte prin poezii de mare forţă a imaginilor,

rezultat al transpunerii în versuri a sentimentului de virilitate coșleșitoare. Senzualismul aproape dur și cunoașterea prin iubire, iată caracteristicile principale ale unor poeme ca : *Fecioara, Fericitul gâde, Între albe reptile, Crăiasa de zăpadă, Dor de tinerețe, Te înalț...* Existența unor ecouri din *Idilele brutale* macedonskiene se contrabalansează printr-o elegie de tip aparte, unde spiritualizarea iubitei îndepărtate nu se realizează în amintire, rămânând imaginea ei carnală, provocatoare a simțurilor, pentru totdeauna : „Azi nu-mi mai vîi cu albul tău jar în așternuturi / Și limpezimi de țurțuri în umerii senini, / Ci-n fiecare noapte mîncată de săruturi / Zăpada cărnii tale o calcă pași străini“ (*Crăiasa de zăpadă*).

Foarte consistent, cantitativ și calitativ, este reprezentată în *Întrezăriri* meditația, avînd ca punct de plecare moartea, sufletul, curgerea vieții. Poetul se află într-o lungă *Zi de octombrie*, la un moment al bilanțului or : „În orice pas am pus un început / Iar de arzimea-n care mă frămînt / Mi-a curs tot mirul frunții în pămînt“ (*Cincizeci de ani*). El se gîndește la *Mîntuire* și la *Marea biruînță*, îngîinind șoptit o stranie *Sonată a morții* : „O, brad frumos, o, brad frumos... / Ce-nalt și uriaș îmi crești coșciugul / În miezul lui cu-mbălsămat miros, / Să-ncep cu neamul tot și-ntreg belșugul“ (*O, brad frumos*). Tonul e mîndru și demn, căci moartea se înscrie în ordinea firească a lucrurilor : „Răz bim din lut, urcăm scări de luceferi, / Silim să ducem cerul mai departe, / Prin săbiile vremii trecem teferi, / Luptînd s-ajungem pîn' la tine, moarte“ (*Marea biruînță*).

Nu lipsesc din volum nici versurile pe teme istorice. Elogiul străbunilor este de întîlnit în *Cimpulung*, iar îngrijorarea față de mersul evenimentelor ce aveau să ducă la izbucnirea celui de-al doilea război mondial îi prilejuiește lui V. Voiculescu o concisă replică adresată lui Grigore Alexandrescu : „An vechi, revii același la cap de veac amarnic, / Nou doar prin vicleșugul eternei întîrnări / Dar rana-i mai bătrînă și timpul mai fățarnic, / Ascute-n carnea păcii jungherul pînă-n zări. / / Lăsați poetul palid de veci să-și doarmă versul, / Ne bubuie în sînge războiul

fără ani, / Urlînd în cele patru stihii din universul / Cu neagră visterie de ură și Titani“ (*Anul 1840*).

Dominantă în *Intrezăriri* rămîne atmosfera de durere înăbușită cu demnitate, tonalitatea glasului de înțelept care a înțeles lumea și rosturile ei. Spaimile ce mai răzbăteau dintre strofele bine cenzurate de poet în *Urcuș* au fost depășite. Le-a luat locul un zîmbet sceptic și atotcunoscător : „Ard anii greu și nu mai dau căldură, / Colorile durerii se răcesc. / Iubirea prinde zîmbete de zgură, / Mărețe răni adorm și se zgîrcesc“... (*Zi de octombrie*).

Odiha trupului și a sufletului se realizează prin intermediul miraculoaselor forțe ale frumuseților naturii : „...Vremea filtrată îmi licăre-n gene / Cu zîmbet de stemă pierdută-n poiene, / / Îmi picură-n tihna de care m-apropiu / Un zumzet de-albine vrăjitul său opiu. / / Alunecă mute rotund prin grădină / Nunți grave de umbre cu domni de lumină. / (*Somnul de după-amiază*). Paradoxal, dorința de lumină, îi smulge exclamația : „Mai multă noapte“, pentru că ea este „muma luminii“. Tot astfel iubirea (prin esența ei trecătoare) capătă prin moarte stema nemuririi (*Tristan și Isolda*). Nădejdiile poetului stau acum ascunse, dar el nu uită să le numească „măduva sufletului“ (*Tristețe*). Năzuința spre perfecțiune se extinde și la ideea de om, avînd drept rezultat poemul *Androgenul* : „Îngemănînd potrivnice silințe, / Cobor zîmbind din alba-ntîietate, / Din soiul unic fără de semințe, / Închis în pura mea deplinătate. / / Prefigurez un gînd zeiesc al lumii / Ce-și dibuie pe forme bucuria / Și răsădește-n moliciunea humii / Tăria tainei mele, fecioria“. Această „cumpănă-ntre suflet și-ntre carne“ este imaginea echilibrului desăvîrșit, dar și a nearderii, a izgonirii tuturor patimilor și implicite a fericirii. Androgenul este lipsit de posibilitatea de a lupta, de a se dobîndi pe sine printr-o eternă competiție cu adversarii. Echilibrului static, neroditor, Voiculescu îi opune viziunea celui ce se jertfește pentru alții : „Se va-mbrăca o lume în seva mea domnească... / Eu mă tot duc în negrul afund fără de vad, / Căci jefuit din frunte de frunza mea cerească / Cu rădăcina caut un paradis în iad“ (*Dudul*).

Datorită valorilor estetice subliniate mai sus, ca și altora încă, sesizate de critica vremii, *Întrezăriri* a contribuit desigur, în mare măsură, la acordarea Premiului național de poezie pe anul 1941 lui V. Voiculescu.

Veghe este un volum postum, care n-a apărut niciodată independent, de-sine-stătător, ci a fost înglobat în ediția din 1968. Că soarta, din punctul de vedere al criticii și al răspîndirii, nu i-a fost favorabilă, mi se pare explicabil. Mai întâi pentru că tipărirea *Sonetelor închipuite* în 1964 a împins sub zodă tăcerii atît poeziile din *Veghe*, cît și pe acelea din *Clepsidra*. În al doilea rînd, apariția senzaționalelor proze a atras atenția criticilor asupra lor, poetul Voiculescu intrînd în umbra prozatorului ce debutase de o manieră neobișnuită.

Veghe este un volum excepțional; el marchează un pas mai sus în evoluția liricii voiculesciene situîndu-se, în ansamblu, foarte aproape de valoarea *Sonetelor*. Carte gîndită atent, ea nu lasă nici un fel de dubiu asupra faptului că poetul ar fi intenționat să o publice prin 1947—1948. Un volum elocvent pentru vitalitatea artistică neobișnuită atinsă de Voiculescu la bătrînețe, ca și pentru nivelul estetic la care ea se producea. Poeme ca: *Lunaticii*, *Rapsodul*, *Inscripție pe un vas de Argeș*, *Amurg ardelenesc*, *Petec de veche frescă*, *Basm*, *Bivolii*, *Albă iarnă dunăreană*, *Inscripție pe o zi de toamnă*, *Ceasul de piatră*, *Veghe* și altele se înscriu printre marile izbînzii ale liricii românești dintotdeauna: „Sîntem un neam ca grîul ce răsare / Din bezna brazdei, din minuni amare, /.../ Din moși-strămoși noi ne-ngropăm aicea, / Și tot din noi cresc codrii vremii grei. / Ci-n vreascurile veacurilor iară / Feciorii dîrzi se războiesc ori ară / Și nemuresc astfel eterna țară, / Alătura de boi, de ploi și zei“ (*Țara* — 19 iulie 1943).

Alte două secvențe cuprind poezii erotice și meditații asupra artei și poeziei în momentele de răscurce ale istoriei.

În privința liricii erotice, ea continuă caracteristicile semnalate în *Întrezăriri*; adică avem de-a face cu o poezie de mare vigoare, picturală: „Cînd vraja frunții-ncet se istovise, / Alune-cam pe căi suave, drept, / Să mîngîi lung un zodiac de vise /

Cu gemenii rotunzi acunși la piept. / / Cu-ntoarceri dulci și lîncede
oculuri, / Te-am străbătut întreagă, rînd pe rînd, / Și buzele pe
albele simboluri / Întîrzieu oracole cerînd" (*Cartea de magie*).
Se fac auzite și ecouri de *Romanță veche* din îmbinarea senzuali-
tății cu tandrețea spiritualizată : „Închide-ți ochii dulci și-adormi, /
Așa te legănam odată / În noaptea proaspăt înstelată / Și-ți
descîntam să te transformi / Într-o noptatică tanagră, / Cu carnea
limpede și neagră / În șerpuii părului, enormi."

Tonul poate fi însă și altul, prevestindu-l pe Marin Sorescu
în *Petec de veche frescă*.

Meditațiile despre artă, poezie și artist, cuprind înaintea de
toate, elogierea unor maeștri precum Villon, Michelangelo, Tudor
Arghezi (în poeziile cu același titlu), a lui Virgiliu (*Vis*), ca și
definirea unor simboluri în *Cartea*, *Orfeu* ori *Ciocănitoea* și
vioara (singura fabulă întîlnită pînă în prezent în lirica sa).
Se poate spune, fără a intra în detalii, că toate aceste poeme
(realizate în forme și tehnici de versificație extrem de diverse),
la care se mai adaugă și altele ca *Inscripție pe un vas de Argeș*,
Inscripție pe fîntîna lui Narcis sau *Inscripție pe ușa unui atelier
de artist*, se subsumează unei idei esențiale, exprimată în sono-
ritățile de bronz ale memorabilelor versuri din *Rapsodul* : „Nu
pîine, ci azur eu dărui plebei / Sînt unul din cei șapte contra
Tebei".

Organizat pe cicluri (*Veghe*, *Inter arma*, *Transilvania*, *In-
scripții*, *Evocări-Priveliști*, *Oracole*, *Alte amăgiri*, *Meditații*), volu-
mul *Veghe* permite însă, mai ales, analiza tematică și reliefarea
unui univers specific. Sentimentul obsesiv „Ne dă oculuri vremea
cu pași mărunți de vulpe" naște întrebările despre artistul însuși :
e înzestrat el cu puterea de a scruta misterele lumii („tălmaci
vremelnici al celor nevăzute"), sau structura sa este exclusiv
pămînteană, iar rostul i se reduce la sporirea bogățiilor mate-
riale („plămădim noptatici în gropile tăcute / La rădăcinile lumii
doar negre bogății") ? Problema odată pusă în *Inscripție pe o
foaie căzută*, răspunsul i se dă printr-o splendidă (prin calm și
demnitate) meditație asupra vîrstei : „Rodesc tot mai puțin și
tot mai rar. / Aceeași sevă crudă urcă, dar / Pînă ajunge-n vîrf

se-nțelenește“ (*Dodona*). Apare nevoia de așezare sub semnul eternității, de depășire a tot ce se înscrie în efemer. Soarta actorului simbolizează tocmai refuzul poetului de a se adapta instabilității, jocului de-a mărirea și mizeria (*Actorul*). În replică, regăsirea unor repere statornice, a unui „far de frumusețe“ : „Dumbrava de coloane senine s-a mișcat ? / Frunzișul nou al vieții în zbor a fluturat / Și-n jocul veșniciei sub ochii vremii grei / Columbe albe umblă pe umeri calzi de zei“ (*Eleusis*). Prin ei, prin „zeii de vis“, poetul pătrunde în Grecia antică. Verurile lui capătă ritmul maiestuos și forma sculpturală a armonilor clasice : „Amiaza de azur fierbinte cu ochi-ncercuți de aur / A-nmărmurit pământ și mare sub o hipnoză de senin. / Ard limpezimile de lespezi ca niște vetre de tezaur / De-a lungul amforelor vremii cu guri spălate de venin“ (*Epidaur*). Contopirea cu eternitatea nu este însă posibilă la modul desăvârșit, pentru că și aici se simte viața, perisabilul : „Împresurat de veșnicie, urc treptele la Epidaur / Și-n visul meu privesc aievea din fundul stinsului destin / Cum, singură rămasă vie în vastul marmorei coclaur. / Pe fruntea goală a luminii se-ncruntă umbra unui pin“ (*Epidaur*). Știind că totul este supus trecerii timpului, poetul insistă în imaginara sa călătorie prin Grecia antică pentru a găsi răspuns la cea mai chinuitoare întrebare : „Eu nu rivnesc decît Eternul / Desăvârșirea pură“ (*Acolo unde norii*). Gîndul la filozofii greci, la „cuvintele de aur“ ale lui Socrate, naște nedumerirea celui ce trăiește în plin secol XX și asistase la dezbinările sociale : „Cum a putut în jurul lui să strîngă / Scăpărătoarea țării tinerețe. / Tot ce-i ardore, vis și frumusețe, / Bătrînul hîd cu masca sa nătîngă ?“ (*Symposion*). Răspunsul și-l dă Voiculescu singur, îndemnînd la căutare și înnoire continuă : „Cutează, scurmă-ți pieptul“. Răspłata i se pare inegalabilă : „Și vei afla atuncea răpirea-n spirit cum e : / Virtej de aripi cîntă, grumazul arc de cer, / Cutreier pur ca gîndul mai sus de vămi și lume“ (*Inscripție pe marginea unui basm*). Este, de fapt, condiția de artist la care a tins autorul *Sonetelor inchipuite*... întotdeauna.

Clepsidra a apărut în aceleași condiții ca și *Veghe*, iar soarta lor a fost identică. Trebuie subliniat că poeziile din *Clepsidra* nu

reprezintă nicidecum fragmente din laboratorul poetic al lui Voiculescu, nici variante mai mult sau mai puțin reușite ale versurilor capodoperei sale lirice. Dimpotrivă, ele alcătuiesc un volum în sensul deplin al cuvîntului.

Întîlnim aici „un univers de patimi adînc pus sub zăvor“, unde omul pare uneori strivit de duritatea vremurilor și își îndreaptă privirea implorator spre Dumnezeu, avînd nevoie de mila și dragostea lui. Cum însă așteptarea se dovedește nu o dată zadarnică, omul se identifică din ce în ce mai mult cu artistul, descoperind trăirea în spirit și, odată cu ea, suprema libertate, aceea a viețuirii în fantezie și creație. Iată motivația trufiei voiculesciene, a sentimentului de imensă superioritate a geniului, suficient sieși și egal dumnezeirii : „Nu mai întreb ce vremuri bat afară ; / Privesc, în mine, pulberea de seară, / Și coborînd lăuntrica mea scară, / Mă sprijin în condei ca în toiag“ (*Autoportret romantic*).

Viața adevărată, spune poetul, se măsoară prin „timpul interior“, el singur fiind etern, iar nu „nisipul sterp“, care se vîntură „dintr-un gol în altul“ (*Clepsidra*). Timpul uman este deci o coordonată esențială a existenței, pe cîtă vreme „veșnicia / E poate, doar un prețios fior“. Așadar : „Clepsidra noastră ? Inima bogată, / În care vie, fără-a o smuci, / Iubirea pururi curge-nvolburată“ (*Clepsidra*).

Adîncirea în sine scoate la iveală amintirile și cea mai de preț dintre ele : iubirea dintîi. Ea poartă un nimb zeiesc și e sortită a rămîne în cuget ca un blestem obsesiv, silindu-l pe bărbat la o căutare perpetuă : „Cu ce adînc să te măsoar ? de unde / Atîta înălțime să te-ating ? / Mă urc în cer și cerurile-scunde, / M-afund în mări, amare funduri ling“ (*Întîia dragoste*). Sentimentul are o asemenea puritate încît se poate identifica în cele din urmă cu acela religios : Mi-e dor de tine, Doamne, ca de-o fată, / Întîia dragoste... Cît am iubit ! / Dar într-o zi s-a mîniat deodată, / Făr-un cuvînt de-atunci m-a părăsit. / Un fir din taina-i nu mai străbătu : / Și mă întreb de n-ai fost, Doamne, tu...“ (*Întîia dragoste*). Iubirea își va menține, în viziunea voicu-

lesciană, aureola sa cerească, fiind o punte între om și divinitate, dar și un mod de a se stabili raporturile dintre artist și umanitate.

Rememorînd „timpul interior“, poetul simte cum „Marile seve s-au furișat / Nesimțite, / S-a ascuns tinerețea, s-a prelins bărbăția, / Sfințenia a secat, a evadat bucuria“ (*Bătrînețe*). Niciodată însă demnitatea sa nu a fost întinată : „Posomorita, muta țărînă / Am purtat-o mereu sus, stăpînă“ (*Bătrînețe*). Chiar dacă anii sînt grei și totul are un aer dușmănos. „Doborît de ananghii“, poetul bate „cu fruntea țărîna“ și plînge. El zace „așa, despuiat, dosădit“, „fără haine, fără minte“, iar gîndul i se ridică spre absolut, spre înțelepciune, lipsindu-se de orice tentație pămîntească : „Nu-mi trebuie nemurirea... / Nu jinduiesc nimic, la nimic alt nu m-aș bucura /.../ Doamne, numai dragostea ta aș fura“ (*Tilhar*). Rugăciunile sale de izbăvire sînt cutremurătoare, prilejuind și viziunea închegată a poetului asupra lui Dumnezeu. Acesta este de fapt viața însăși cu tot ceea ce presupune ea : „Tu neatinsul, tu negrăitul, / Tu să-mi fii văzul, tu auzul, / Tu gustul, tu pipăitul, / Nu numai limanul și răscumpărarea, / Tu să-mi fii zbuciumul, chinul, furtuna, pierzarea, / Nu numai lumina, / Ci tu primejdia, tu bezna, tu cazna, tu vina, / Tu ispita, tu răutatea, tu tot păcatul“ (*Nebunul*). Umiliința sa cerșește, prin intermediul divinității, ridicarea vieții individuale fărîmitate, schilodite, la rangul de viață plenară. Curînd, poetul renunță la tonul de rugă și își cere aproape vehement izbăvirea : „Nu dragoste, nu milă, nu iertare, / Vreau dumnezelasca mea stare, / Dă-mi-o, dă-mi înapoi ceea ce am avut, / Întregește-mă și întregește-te, Doamne, iar cu mine“ (*De profundis*). Din nou, deci, reasezarea sub semnul egalității aproximative cu Dumnezeu care, prin crearea omului, nu mai reprezintă perfecțiunea. Prin voia sa, omul, creația ideală, s-a umplut de păcate prin unirea spiritului cu materia : „Sfînt am fost, sfînt rămîn, ca la început, / Vina mea s-a iscat în lut“. De la „căderea“ primordială, omul nu visează decît redobîndirea locului său în eternitate : „Cine, Doamne, mă va pune la loc ? Cine ?“ (*De profundis*). Cîteodată impresia este că omul se află într-o continuă cercetare întreprinsă de Dumnezeu

spre a-i descoperi „durul mister“. Prin urmare, căutarea nu-i altfel decât reciprocă; în ce-l privește, poetul face gestul de întîmpinare, dezvăluindu-se: „tot ce-am mai de preț, presus de-argilă“ se cheamă poezie (*Minerul*). Neliniștile sale ating punctul culminant în *Prizonierul*: „Într-o noapte, pași largi, tot mai largi... / — Domol inimă, că te spargi, / Strig la ea — ești nebună? Ea-mi bate-n urechi să-mi spună: / — Omule, scoală, este el! / — Care el? Cine? Stai nițel! / — El, Domnul, gîfîie ea, / Ne măsoară cu pas de stea“... Bucuria are proporții înimaginabile, de purificare totală: „O clipă, inima mi se făcuse cer“. Iată deci deosebirea fundamentală dintre psalmii și poeziile de inspirație religioasă ale lui Arghezi și manifestările lirice ale credinței lui Voiculescu.

La Arghezi, miracolul găsirii nu se realizează, căutarea fiind întreprinsă doar de către om. La Voiculescu, căutarea este reciprocă, Dumnezeu urmărind el însuși „întregirea“. Raporturile instaurate de autorul *Sonetelor inchipuite...* cu divinitatea sînt la antipodul celor cîntate de Arghezi. La Voiculescu nu se întîlnește nicăieri negarea mînioasă, violentă, argheziană, el neavînd îndoieli în privința existenței lui Dumnezeu. Ceea ce-i cere însă Voiculescu celui atotputernic este nu atît semnul prezenței, cît mai ales spălarea de păcate, ajutorul spre purificare. În fond, avem de-a face cu atitudini rezultate din structura și formația celor doi mari poeți. În Arghezi se manifestă fostul călugăr cu spaimele sale amplificate de singurătate, pe cîtă vreme la Voiculescu se resimte credința adîncă a țaranului de la munte, pentru care divinitatea e un suport moral de prim ordin, care-i echilibrează viața, îi alungă sentimentul izolării și-l întărește în convingerea nemuririi, moștenită de la vechii geți. Atunci cînd volumul *Clepsidra* va fi publicat în forma gîndită de autor, adică înglobînd încă aproximativ 100 de poeme pînă la această oră inedite, se va putea face o comparație aprofundată cu *Stundenbuch* al lui Rilke.

Ultimele sonete inchipuite ale lui Shakespeare, în traducere imaginară de... au putut fi citite pentru prima oară în volum la un an după moartea lui V. Voiculescu, adică în 1964. Experiența,

fără precedent în istoriile literaturilor lumii, a încântat și uluit totodată, cu atât mai mult cu cât, la acea dată, nu se mai știa nimic (în rîndul publicului larg și, în special, printre tineri) despre viața și creația bătrînului cu figură de sfînt răzvrătit, care privea enigmatic dintre copertele frumosului volum prefătat de Perpessicius. Critica literară, tăcută vreme de două decenii, s-a manifestat prompt și entuziașt. S-a vorbit de un nou Voiculescu, îndrăznețului continuator al sonetelor lui Shakespeare aducîndu-i-se atîtea elogii cîte nu apucase, sărmanul, într-o jumătate de secol de trudă și succese literare. Ce-i drept, *Sonetele...* depășeau cu mult orice volum anterior și, grație lor, s-a înmulțit numărul celor ce-l situează pe Voiculescu printre cei mai de seamă poeți români.

Cele nouăzeci de piese, scrise în prima formă cu creion chimic sau cerneală într-un vechi calendar german al poetului, sînt dateate cu mare precizie, autorul indicînd ziua, luna și anul conceperii și finirii lor : între 2.12.1954 și 21.07.1958. Există însă și două excepții : sonetele cu numerele 76 și 77. La o cercetare mai amănunțită întreprinsă de Ion Voiculescu, fiul scriitorului, a reieșit că datarea exactă a lor este, cum se observă pe manuscrisul original, 15 ianuarie 1950 și, respectiv, 23 aprilie 1950. Surprinzătoare distanță în timp ! Și surprinzătoare, la prima vedere, așezarea acestora nu în fruntea ciclului, ci la locurile amintite (76 și 77) ! Mai ales că, în linii mari, ordinea sonetelor este cea cronologică. Abateri mai sînt cîteva doar : sonetul nr. 1 datat 5 decembrie 1954, sonetul nr. 2 scris la 3 decembrie 1954, sonetul nr. 3 la 4 decembrie 1954. În cazul sonetelor așezate la pozițiile 69, 70 și 71 autorul a specificat doar luna și anul : decembrie 1950 ; ele sînt intercalate însă între poeziile scrise la 9 decembrie 1956 (sonetul 68) și 10 decembrie 1956 (sonetul 72). A crede că această situație este întîmplătoare, că succesiunea poemelor aparține hazardului ar fi, evident, o copilărie. Avem de-a face cu o operă extrem de unitară, o construcție realizată pe baza unor linii de forță conducătoare bine trasate și netrădate nici un moment de autor. Cele cîteva dereglări de la criteriul cronologic țin de această structură a compoziției, poetul avînd permanent viziunea ansam-

blului. După ce acumulase experiența a patru decenii de strădanie într-ale scrisului, Voiculescu a izbutit la bătrînețe să-și sintetizeze căutările și să-și supună talentul său de excepție, putînd să spună lumii acele adevăruri artistice la care numai el a ajuns. Drumul parcurs naște obligatoriu cîteva comparații : dintre ele mă voi opri doar la Eminescu și Bacovia, pentru contrastele de substanță ce le oferă. Dacă lui Eminescu i-au fost necesari numai cîteva ani pentru a atinge culmile poeziei, iar treptele străbătute le-a ars imediat (de unde impresia unora de apariție neanunțată și nepregătită nici prin sine), V. Voiculescu și-a trasat, prin operă, precis și ferm calea ascendentă, dar întortocheată, spre izbînda finală. Pe treptele nedistruse, materia capătă de fiecare dată însușiri noi, pînă la transformarea deplină în spirit ; iar elogiul spiritului omenesc, singura divinitate posibilă prin capacitatea de a zămisli artă, îl întîlnim de la primul la ultimul sonet voiculescian.

În ce privește comparația cu Bacovia, se scoate în evidență diversitatea tipurilor de împlinire poetică, a vîrstelor la care se poate da capodopera. Bacovia (ca și Goga de altfel) debutează în punctul culminant al posibilităților sale poetice, *Plumb* nemai-fiind egalat de creatorul *Lacustrei* niciodată. La Voiculescu, așa cum am văzut, debutul a fost insignifiant, pentru ca abia ultimul volum să însemne intrarea definitivă în rîndul celor cîteva, puțini, aleși ai versului românesc.

Am amintit mai sus de unitatea existentă în *Ultimele sonete*... unitate manifestată pe toate planurile. Datorită ei se poate afirma că, în fond, nu avem de-a face cu 90 de poezii a cîte 14 versuri (de fapt cu 89 a cîte 14 versuri, unul dintre sonete avînd... 15 versuri), ci cu un singur și cuprinzător poem ; granițele dintre sonete sînt pur convenționale și aparente, totul curgînd în mod firesc dintr-o sursă mereu înprospătată, ca o apă vie. De pildă, sonetul al 6-lea rezultă din cel anterior, acela cu nr. 85 îl anunță pe următorul ș.a.m.d. Așa și numai așa se explică „abaterile” de la cronologia strictă de care vorbeam în paginile anterioare.

Ca în scrierile de demult, autorul își încadrează poemul între un prolog și un epilog, între o *captatio benevolentiae* și o revență adîncă, resemnăată și mîndră totodată, atunci cînd ultima replică s-a fost auzit : „Îmi cînt astfel norocul, înalț epitalamuri / Și pentru închinarea la care mă supun, / Culeg azur și raze și roze de pe ramuri / Stăpînul, meu, alesul, cu slavă să-ncunun ; / Poporul meu de gînduri, simțire, vis, trup, dor / Te pun azi peste ele de-a pururi domnitor“ (*Sonetul 1*). Iar în final : „De-am tîlmăcit cu umbre lumina ta regească / De lacrimi ca și ochii, mi-s versurile ude. / Te-am îngînat ca pruncul ce-nvață să vorbească / Și-n rîvnă-i scîlciază cuvintele ce-aude... / Dar tu ești soare veșnic : o clipă poți ierta / Să fiu o biată gîză jucînd în raza ta“ (*Sonetul 90*).

Între ele se brodează aventurile lirice propuse, iar în limitele lor se succed iubirea și ura, speranța și disperarea, elogiul spiritului uman creator, meditația asupra nașterii lumii și a șurgerii timpului, încrederea obsesivă în izbînda prin artă asupra eternității în care omul (ca ipostază a materiei) nu are acces ; și se poate afirma fără teama de a sugera o simplificare a complexului sistem de idei poetice vizibil în *Ultimele sonete*... că această din urmă idee este dominantă. Rezultantă directă — și singura ce transpare — a situației în care s-a aflat Voiculescu la sfîrșitul vieții, ea poate fi considerată ca autoconsolarea unui mare și însingurat artist.

De la început, poetul se arată pregătit să slujească Frumosul etern (asta însemnînd ipoteticul tînăr frumos preluat din schema shakespeariană) ; obîrșia sa modestă capătă astfel cea mai aleasă înnobilare : „Strămoșii-îmi, după nume, au învîrtit țepoiul. / Eu minuiesc azi pana de mii de ori mai grea“. În *Sonetul 1* intenția este doar lapidar enunțată. Starea de febră creatoare se află descrisă în versurile imediat următoare : „Nimic nu lîncezește în mine cum nu doarme / Țîntitul arc, în sine vibrînd, dar nemîșcat /.../ Rîvnesc ne-nfăptuitul vis al desăvîrșirii“ (*Sonetul 2*). Dacă cineva („bîrfitorii“) se îndoiește că-și va atinge țelul va fi sfidat : „leul vinînd gîndaci sau poame ?“ Tot aici, în *Sonetul 3*, intră în scenă femeia : „Căci stihurilor mele le dau alte destine, /

Cu nobilul lor singe de-a te hrăni pe tine". Distihul încheie un sonet, fiind, totodată, prefața următorului.

Întîlnirea cu frumusețea feminină, care înseamnă pătrunderea în miezul marilor mistere ale existenței, se exprimă în versuri de mare strălucire, în cadențe grave, purtînd la rang de simbol crucial acest moment al vieții și al cunoașterii: „Din clarul miez al vîrstei rîd tinereții tale, / Trufașa-ți frumusețe în față o privesc / Și ochilor tăi, aștri tulburători de cale, / Opu intensu-mi geniu în care se topesc". Prim pas pe calea desfacerii tainelor, femeia trebuie să i se supună în suprema aventură ce s-a dezlăntuit: „Înjug virtuți și patimi la marea poezie / În care, fără urme de pulbere tirzie, / Te-amestec și pe tine cu sila ; pentru mag Pămîntul n-are margini, nici cerurile prag". Ea, femeia, va fi de acum înainte, mai întîi de toate, o sursă de vitalitate, „un potir de unde sug viața și strîng mir" (*Sonetul 4*).

Drumul spre împlinirea deziideratului ultim, realizarea materială a perfecțiunii, cunoaște însă imense dificultăți. Deși uneori se îndoiește de puterile sale creatoare, credința poetului întru Artă și Frumos nu poate fi egalată de nimic: „Căci te iubesc cu ură, întreg și numai eu ; / Nu te împart cu nimeni, nici chiar cu Dumnezeu" (*Sonetul 5*). Neliniștea de aici se amplifică, transformîndu-se în tristețe covîrșitoare: „La ce-mi slujesc de-acuma duh, faimă, fantezie..." (*Sonetul 6*). Se crede trădat și de harul artistic, însă din durerea și chinurile „venite-asupra-mi hoarde", poetul își face un modus vivendi, căci „lipsa lor mi-ar fi și mai ucigătoare" (*Sonetul 7*). Pentru prima dată, în sonetul cu numărul 8, apare fantastica putere a artistului de a nu se lăsa copleșit, rod al încrederii în nemurirea la care conduce izbînda estetică: „De-acum nu ne mai pasă ce are să se-ntîmple... / Punînd în lanț uitarea și ferecîndu-i zborul, / Cu laurii veciei neofiliți pe tîmple, / Vom înfrunta trecutul, ce-asmute viitorul : / Că-n inimă-mi ascunsă, stă slova nemuririi / Și-o scriu cu diamantul caratelor iubirii".

Încă un exemplu : în *Sonetul 58*, poetul are tăria, născută din iubire, de a ierta totul : „Întoarce-te din valuri, sînt țărîmul tău

le stîncă, / Chiar de-ai făcut periplul întregului păcat. / Vom arde tot trecutul cu spaime și rușine / Pe rugul bucuriei ce-ai să aprinzi în mine“. Chemarea este organică și motivată adînc, de adevăruri ce scapă ochiului comun : „Oceanul meu de patimi, robit de-a tale raze, / Tălăzuind, lunatic se umflă spre-nălțime : / Ce mîndră limpezime-n zenitul suferinții ! Deodată-n mii de valuri mă sparg să te răsfrîng... / Ne-atragem unul pe-altul cu forța năzuinții, / Dar cumpăna ei fixă — pămînt și cer — n-o-nfrîng / Și totuși aspra-i lege poetul va-nfrunta : / În orice vers se scaldă, de sus, splendoarea ta“ (*Sonetul 59*). De fapt, este supunerea la o poruncă ieșită din însăși condiția creatorului : „E lege frumusețea să o adori oriunde“. Căzîndu-i jertfe, „ajungem la ceruri, măcar fum“ și „urca-vom poate-n astre“ (*Sonetul 60*), pentru că „Oricît de blestemată și-oricît de osîndită — / Iubirea-n veci nu este primită de Infern. / În loc de iadul pașnic, ferit de-a ei dezastre, / Ea arde în gheena din inimile noastre“ (*Sonetul 61*). Cuvîntul „inimi“ lansează sonetul următor : „Tu ai numai ureche de-ți trebuie cuvinte ? / Alt soi de graiuri nu simți ? Cu inima n-auzi ?“ Obişnuitele atribute se răstoarnă : „Eu schimb, încure stihia : poet și argonăut, / Cer părului tău aur și pîntecului vis, / Lumina feței tale cu buzele o caut, / Și-n strinsu-mbrățișării m-afund ca-ntr-un abis“. Femeia devine „zeiță de gheață și furtuni“ așezată „sub sumbra fericire de stele cu păcate“ (*Sonetul 62*). Dobîndirea ei duce la gesturi supraluciferice : „Să te ciștiș, bat cerul și iadul, nemurirea. / Rup ăripile vremii și — demiurg rapsod — / Sub tine-mi pun cerbicea, chiar de mi-ai fi pieirea, / Dar inima ta mîndră ce dulce eșafod“. Semeția geniului renaște din sine însăși : „Cu-naltele abateri, semeață erezie. / Croim albastre zboruri peste-un noroi bătrîn / Și ni-e datoare viața că-i dăm o poezie / De care o s-asculte, ca de-un stăpîn : / Noi doi lăsa-vom lumii un duh ce nu se schimbă, / Căci noi și veșnicia vorbim aceeași limbă“ (*Sonetul 63*). Adîncirea ideii se regăsește în cuvintele sîpate în marmură ale antologicului sonet cu numărul 87 : „Cînd n-o mai fi nici urmă din noi în amintiri, / Cu spaimă dezgropa-vor dintre hîrtoage roase / Un alb colos de versuri mai tari ca niște oase : / Scheletul uriașei, tristei noastre iubiri, / De-a pururi ard

În ele, din focul cel etern, / Ca-n măduva de stîncă, titanicele febre / Un osuar de patimi, năprasnice vertebre / C-un cap s-atingă cerul, cu celalt, în infern... / Și-or întreba, ce-arhangel s-a prăbușit din zbor / Și-a-nsămîntat țărîna cu marea-i fulgerare ? / Slăvitelor fărîme clădi-le-vor altare / Popoare-ntregi cu fruntea sub frumusețea lor ; / Ci-atîț, prinos de glorii asupra lor vărsat / Nu va-mplini stafura iubirii ce-au purtat“. În eternitate vor trăi, deci, frumusețea, arta și iubirea.

Exemplificarea unității depline a *Sonetelor* se poate extinde pe multe, foarte multe pagini. Așa cum se întîmplă cu orice capodoperă, ea oferă aproape fiecărui cititor un alt unghi de percepție, în funcție de cultura, sensibilitatea și bunăvoința consumatorului de artă. Oricum, avem de a face cu un singur și amplu poem, perfect unitar, un poem-sinteză al tuturor temelor lirice anterioare. Este, aici, încununarea unui lung efort de meditație artistică, un univers uriaș unde se mișcă deopotrivă oameni și sentimente, idei și concepte. Operă a unui modern care a străbătut secole de gîndire filozofică și poetică, ajungînd ca, la zenitul vieții, să atingă idealul de perfecțiune lirică și să-și formuleze în versuri diamantine credințele despre nașterea lumii, despre divinitate, despre viață și moarte, despre femeie și iubire, despre ură și prietenie, despre artă și nemurire, despre tumultul aproape delirant al trăirilor. Operă de profund umanism, *Sonetele* voiculesciene au ca principal aliat, în destinul lor, timpul, fiind scrise în limba veșniciei. Ele ilustrează acum, cînd ne apropiem de sfîrșitul veacului, acea năzuință spre frumos și viețuire întru artă proprie omului dintotdeauna și de pretutindeni. *Sonetele...* au curajul să susțină o dată în plus că „Poeții rămîn astăzi eroii omenirii“, ceea ce ni se pare esența acestei unice religii propusă de V. Voiculescu, religia frumosului, a artei pure.

LIVIU GRĂSOIU

TABEL CRONOLOGIC

1884 În comuna Pîrscov, pe valea Buzăului în sus, în seara zilei de 13 octombrie (și nu 27 noiembrie, așa cum apare în acte ¹) Sultana Voiculescu aducea pe lume pe cel de al șaselea copil, Vasile.

Părinții, Costache și Sultana Voiculescu, erau gospodari de mijloc din partea locului, oameni harnici și păstrători de datini, așa cum o va mărturisi mai târziu scriitorul însuși, care s-a simțit întotdeauna legat prin mii de fire de oamenii și locurile copilăriei : „Sînt născut la țară, ceea ce socotesc că e cel mai mare noroc din viața mea. Părinții mei, oameni simpli, au fost pioși... Practicanți moderați, fără habotnicie, religia a fost însă pravila, enciclopedia vieții lor practice... Trăiam însă o viață autentic rurală, ritmată de anotimpuri, poruncită de natură, înseilată pe datine și străvechi obiceiuri... Dar ceea ce cred că a ajutat la întărirea unui temperament cu care m-am născut și care n-a fost prea contrariat de împrejurări, a fost traiul de la țară din prima copilărie : datinele care se împleteau pe cununa anului

¹ Conform scrisorii lui V. Voiculescu, din 2 februarie 1910, adresată viitoarei sale soții, coroborată cu amintirile surorii sale mai mari, Maria (scrisoarea și banda magnetică în posesia familiei).

și pe care le așteptam și le practicam ca pe niște mari și de preț spectacole... Toate acestea mi-au fost un fond, o comoară de unde am cheltuit și din care am trăit după ce am plecat de acasă, de la 6 ani, în școli, printre străini... Multă vreme dorul de casă, vitregia vieții de internat și de gazdă mi le-am consolatat citind cu plinset psaltirea, pe care o purtam la mine, însușindu-mi pentru mine toate revendicările lui David. Încetul cu încetul însă impresiile s-au acoperit cu praful orașelor și credința am uitat-o”.

1890—1901 Pleacă de acasă de la 6 ani, mai întâi la Buzău, unde urmează cursul primar și primele două clase la Liceul Hasdeu, după care trece la București, pentru a-și continua învățătura la Liceul Lazăr. Stă la început la sora lui mai mare, Florica, dar aceasta trebuind să-și urmeze soțul — inginer de poduri și șosele — prin diferite localități, este nevoit de mic să cunoască asprimea vieții printre străini. Anii liceului sînt și anii primelor încercări poetice din care nu s-au păstrat decît cîteva, scrise pe ultimele pagini ale unor cărți. Acest obicei nu-l va părăsi, de altfel, pînă la sfîrșitul vieții. Astfel, pe ultima pagină a unui volum de *Poezii* Eminescu — volum semnat și datat „V. Voiculescu 1897” — scrie cîteva versuri dedicate marelui poet :

„Să simți atît cît nime-n lume, să simți atîtea nu se
poate
Și ale lumii mici mizerii să ți s-anine-n suflet toate
Durerea toată de pe veacuri ce este-acum și va să fie
Să-ți rupă-a sufletului coarde și biata inimă-ți
pustie,
Să plingi tot plînsul omenirii de sute mii de ani
încoace

Să-i vezi cum trista suferință simțirea-ți pe vecie-o
 coace
 Și mintea-ți tulburată groaznic să se închege-acea
 probleme
 Sub greutatea căror lumea fără-ncetare tipă, geme
 Și a cărei dezlegare umple mintea de-ntuneric :
 „Că e vis al neființei universul cel chimeric“...
 Acestea-s suferința toată-a unei inimi ce-i pe lume
 Aceasta e nefericirea și nenorocul fără nume
 Tu prea mult ai simțit poete, te-ai zbuciumat în grele
 gânduri
 Și de-aici toată suferința pe tine puse rînduri,
 rînduri.

1901, 16 iulie, V. Voiculescu“.

1902 Este absolvent al Liceului Lazăr din București. În același an se înscrie la Facultatea de litere și filosofie, pe care însă o va abandona curînd, la stăruința surorii și cumnatului care îl ajutau să-și facă studiile. Dînd curs insistențelor familiei se înscrie la Facultatea de medicină din București. Element foarte studios, timpul și-l petrecea citind pentru facultate sau pentru cultura lui generală. Nu frecventa nici un fel de localuri, nu fuma, nu bea nici un fel de alcool și trăia mai mult ca un însingurat. Avea și unele curiozități : nu mîncă aproape deloc carne, dar îi plăceau foarte mult mîncarea de fasole, orezul fiert cu dulceață, măslinile și mierea.

1907 În vacanța acestui an face, împreună cu prietenul și fostul său coleg de liceu, Nicolae Constantinescu, singurul voiaj în străinătate, la Veneția.

1908 Vara, venit acasă la Pîrscov, cunoaște pe Maria Mitrescu, studentă și ea în medicină. Între cei doi tineri se înfirîpăază o dragoste care nu se va stinge decît odată cu moartea. Din acest an Vasile Voiculescu va

așterne pe hîrtie toate frămîntările care-i nelinișteau sufletul, sub formă de scrisori de dragoste sau de poezii, multe dintre ele dedicate ființei iubite. Un album cuprinzînd un număr din aceste poezii și intitulat *Stropi de sînge — pentru tine — Lica*, se păstrează în arhiva familiei.

1910 20 februarie. Se căsătorește cu Maria Mittescu, în comuna Pîrscov.

6 mai Susține teza de doctorat cu subiectul : Rezecția intestinului cu sutură termino-terminală în hernii strangulate.

15 iunie. Este numit medic la circa ocolului județean Gorj.

1 noiembrie. Primește decizia de numire ca medic la circa Hotarele, județul Ilfov.

1911 Din acest an, în viața doctorului Vasile Voiculescu începe un lung șir de transferări și detașări prin circumscripțiile medicale din țară. Departe de soție, căreia îi trimite cu regularitate scrisori, Vasile Voiculescu își află mîngîierea în munca de medic, pe care o exercită cu pasiune și devotament nemărginit. Iată mai jos cîteva aliniate din corespondența acestor ani, grăitoare pentru felul de viață, preocupările și năzuințele lui Vasile Voiculescu :

„Dragă Lica — sînt 10 ceasuri dimineața, abia am sosit din Izvoare unde m-a chemat un bolnav, bineînțeles — pe gratis — chiar eu vreau să se învețe lumea așa, de aceea le spun la toți să nu se sfiască a mă chema în cazuri mai grave, căci vin degeaba“ (Scrisoare din 28 februarie 1911).

„E o zi tristă, mocnită și umedă — scrie în 7 martie din Hotarele — zăpada se topește repede și peste tot nu se aude decît picuratul somnoros al streșini-

lor... nu pot citi, mă gîndesc și gîndurile-mi alunecă din ce în ce înapoi — la copilărie. Aceleași zile ale babei, tot așa de nestătornice și triste, pline de noroi, lapoviță și vînturi, le petreceam acolo departe — stînd în casă cum stau acum. Dar atunci, cu fiecare zi ce trecea, creștea bucuria în suflet că vine primăvara, soarele, iarba... și florile. Acum trec zile peste zile, ani peste ani, de douăzeci și șapte de ori babele mi-au nins și plouat pe suflet, îmbătrînindu-l... și eu tot mai departe sînt de locurile unde simțeam adevărata primăvară și de vremile în care-mi îmbălsămam tot sufletul cu mirosul de călțunași de la Muche... de mi-au rămas pînă și acum parfumate amintirile. Acum sînt om în toată firea și-n loc de călțunași caut fapte și cugete, care să-mi prevestească soarele, lumina, bucuria de a trăi, cum îmi prevesteau altădată florile acelea mici și atît de curajoase, încît să înfrunte, ele cele dintii, asprimea vremilor... Caut fapte și cugete în mine și-n afară de mine, în oameni, în cărți... și nu găsesc. Simt nevoia de a face ceva pe lumea asta... De unde nestăpînita asta dorință de a face ceva deosebit, mare chiar, măcar de nu s-ar cunoaște toată mărimea decît după o sută de ani și măcar de-aș suferi pentru acel ceva — nu știu ce, faptă ori cuget — măcar de-aș suferi întreaga mea viață, lipsurile, foamea, luptele (cînd aș fi putut trăi sătul și liniștit)...”

1 aprilie Este mutat la circa Bezdead, jud. Dîmbovița;

1912 Este detașat medic și la circa Tătărani — Dîmbovița;

1914 Debutază în *Convorbiri Literare* (anul XLVIII, nr.4), cu poeziile *Urare* și *Din a vremilor risipă*.

1915 Este din nou transferat, de data aceasta la circa Buftea — Ilfov. Aici se instalează și cu soția. Sin-

gura cheltuială pe care și-o permite este aceea pentru achiziționarea de cărți. Biblioteca îi va fi prădată și devastată în timpul ocupației nemțești, pe când Voiculescu se afla mobilizat.

1916 7 august. Este detașat medic la Budești — Ilfov. În schimb acest an îi aduce bucuria apariției primului volum de *Poezii* (București). Voiculescu avea 32 de ani.

1917 În iunie îl găsim medic șef al Spitalului nr. 472, de răniți, din Birlad. Aici contractează tifosul exantematic, dar, abia scăpat cu viață, refuză concediul medical legal, rămânând să-și îngrijească răniții, faptă pentru care i se acordă decorația „Coroana României cu spade și panglică de Virtute Militară”. În Birlad întâlnește pe Vlahuță, de a cărui prietenie se va bucura pînă în ziua cînd moartea acestuia din urmă îi va despărți.

1918 Îi apare la Birlad al doilea volum de poezii, *Din Țara Zimbrului*.

23 octombrie Este transferat „medic al orașului București”, dar la 31 decembrie revine medic la Buftea-Ilfov.

1919 Împreună cu G. Tutoveanu, T. Pamfile și M. Lunganu, formează comitetul de redacție al revistei *Florile dalbe*, la care Voiculescu colaborează cu poezii și cu primele sale bucăți de proză, *Singuri* și *Momiia*.

Tot în acest an începe colaborarea, chiar din primul număr, la revista *Lamura*, cu poezia *La prașilă*.

14 august Pentru imensa și rodnică activitate depusă în combaterea epidemiilor din județul Dîmbovița.

Ministerul Muncii și Prevederilor Sociale îi exprimă, printr-o adresă oficială, mulțumirile și adînca satisfacție.

1920 Este numit medic la Administrația Domeniilor Coroanei. În același an Academia Română îi premiază volumul de poezii *Din Țara Zimbrului*.
Devine membru al Societății scriitorilor români.

1921 1 noiembrie Este numit subdirector al Fundației Culturale. Apare al treilea volum de poezii intitulat *Pîrgă*, (ed. Cartea românească).

1922 Medic și profesor de igienă la Institutul Pompilian. Primește decorația „Coroana României, în grad de ofițer” pentru merite sanitare.

1 mai Numit director al culturii la Fundația Culturală.

1925 Primește „Crucea Meritul sanitar clasa I”, pentru activitate depusă în slujba sănătății poporului.

1927 Apare al patrulea volum de poezii, *Poeme cu îngeri*, (ed. Cartea vremii).
Colaborează la revista *Pleiada*, încă de la primul număr, în care publică poemul *Ionică*.
Tot în acest an îi apare scrierea *Amintiri despre Vlahuță*. În această epocă, dintre scriitori, prietenii cei mai apropiați îi erau poeții Ion Pillat, Adrian Maniu și Cincinat Pavelescu.

1928 13 mai Adunarea generală a S.S.R. decernează premiul de poezie lui Vasile Voiculescu pentru volumul *Poeme cu îngeri*. V. Voiculescu este însă din ce în ce mai preocupat de problemele satului, una din majorele sale îndeletniciri fiind lupta prin toate

mijloacele pentru ridicarea pe o treaptă mai înaltă a nivelului de trai, material și cultural al păturii țărănești, de care s-a simțit întotdeauna indisolubil legat. Un prim și modest rezultat al acestor preocupări : *Proverbe culese* de V. Voiculescu și Gh. D. Mugur — București.

1929 30 octombrie Participă la sărbătorirea în cadrul P.E.N. — clubului a 50 de ani de viață ai lui Gala Galaction.

5 noiembrie Vorbește la radio despre *Misterul shakespearean*.

1930 Începînd cu acest an redactează săptămînal *Ora satului* la radio, dînd sfaturi medicale în cadrul rubricii *De vorbă cu sîtenii*. Apar, pe rînd, următoarele scrieri de popularizare, în colaborare cu Gh. D. Mugur : *Îndreptar cultural*, *Cartea misionarului* (Craiova), *Chestionar de anchetă socială pentru monografie* (Craiova), *Chestionar folcloric* (Craiova), *Îndreptar pentru conducătorii culturali la sate* — *Căminul cultural* (București). Tot din această perioadă datează articolul *Țincii pămîntului*, din care spicuim : „Între multe aberații și meshine erezii care conduc viața noastră politică își face repede loc încă una și poate cea mai boacăină. Anume că țăranii trebuie să rămînă numai acolo la țară, ca un fel de vegetație ceva mai superioară porumbului și grîului, pentru consumația citadinului. Sub pretext că astfel preservăm poporul de stricare și pieire, îl înăbușim ca pe o hoardă de ținci ai pămîntului, departe de viața bogată și complexă a vremii, de toată experiența uriașă prin care trece azi lumea... În numele unei stupide doctrine de ocrotire, țăranimea e condamnată la o veșnică existență mecanică, de plug rural. Țăra-

nii să nu mai părăsească satele pentru munci care să le îngăduie o viață mai omenească. Puii de țărani să nu mai năzuiască spre lumina mare, cu superba năvală către școlile înalte. Ci să se înghesuie și să se asfixieze toți, acolo în bordeiele și dughenile cătunelor din vîrsta pietrei. Orice acces către ideal, către o viață superioară — interzise cui nu se naște în burg. Adevăratului neam românesc i se aplică formula : înapoi la sate, unde e ținut ca într-un ghetto... Dar țăranul să fie un strein și un dușman în cetate, iar cetatea să rămînă pururi străină prin lipsa țăranului din ea ? Îl apărăm suficient prin asta ? Dar acolo, la țară, el șomează aproape tot anul, acolo îl seceră mizeria, foametea și boala fără de scăpare“.

În stagiunea de toamnă se joacă pe scena Teatrului Național, *Fata ursului*, dramă în 4 acte de V. Voiculescu. Reproducem cîteva din opiniile exprimate de Victor Ion Popa în cronica făcută acestui spectacol în revista *Duminica Universului*, din ianuarie 1931 : „Iată în sfîrșit o deschidere de drum în dramaturgia românească — cu toate meritele și cusururile celui dintîi pas îndrăzneț, făcut spre descurcarea din ițele banalizate ale unei tehnici teatrale aproape perimate. *Fata ursului* e în literatura noastră cel dintîi vestitor al unei adevărate vieți de sat. Tehnic, autorul s-a dovedit un om fără de nici un respect față de calapoadele vechi. De nu le cunoaște ori nu vrea să le cunoască ne este tot una. Neîndoielnic însă e faptul că a izbutit să confirme valoarea dramatică a «povestirii». *Fata ursului* este cel dintîi vestitor al adevăratei vieți de sat.“.

1932 Este nevoit să se despartă pentru multă vreme de soție. Aceasta, grav bolnavă de glaucom și în pericol de a-și pierde vederea, pleacă, împreună cu cele două fete mai mari, la Paris. Ea pentru tratament,

iar fetele să studieze, una pictura, iar cealaltă arta decorativă.

1933 1 septembrie. Este numit la Radio în funcția de referent literar. Apare picșa într-un act, de fapt un mister dramatic, *La pragul minunii*, care inițial se intitula *Sacul cu cartofi* sau *La pragul minunii*.

În acest an îi apare al cincilea volum de poezii, *Des-tin*, primit elogios de critică : „Învinuirea care mi se pare că am văzut că se aduce d-lui V. Voiculescu, cum că uneori ar fi didactic, nu poate sta în picioare, scria G. Călinescu pe marginea acestui volum. Ideea la poetul nostru e o formă pură, o ordine de natură tehnică, e ca un pahar ce conține un vin, esența vorbelor fiind vinul însuși nu împrejurarea lor de pahar. Devenite de o concreteță mai reală decât realitatea însăși, vorbele devin la dl Voiculescu obiecte de contemplație. Poetul stă de vorbă cu vorbele, pe care le mângâie și le cîntă. Este un aspect acesta al poeziei, care s-ar putea numi cu drept cuvînt *Povestea vorbii*... Dacă, acum, căutăm să ne coborîm în ființa dinlăuntru a sufletului d-lui Voiculescu, observăm la dînsul o putere pe care n-o au decît ființele ascetice, de a se topi în fenomene, pînă la miracol... Pastelul, dacă pastelul se poate spune unei inițieri în cosm... este de o densitate și de o aromă rare. Din acest *Laus vitae* iese și misticismul d-lui Voiculescu, care, nu-mi închipui că s-a gîndit cu tot dinadinsul să fie ortodoxist. Îngerii săi sînt prelungiri ale lumii fenomenale, ieșiți poate dintr-o lungă contempare a zăpezilor... Fără să caute culoarea, peisajul d-lui Voiculescu devine colorat prin chipul în care e văzut. E ceva aici din arta icoanei pe sticlă ardelenestă, la care petele de culoare sînt materia... Sînt în opera d-lui Voiculescu destule poeme pe temeiul cărora

să-l putem socoti, fără să ne facem silință conștiinței, unul dintre cei mai de seamă poeți contemporani.”

1934 În Editura Fundațiilor apar : *Călăuza farmaciei căminului cu leacuri de întâiul ajutor pentru conducătorii Căminelor culturale și Igiena satelor*, ultima în colaborare cu dr. Manliu.

1935 Este avansat consilier referent literar cu gradul de director clasa I, la direcția programelor a Radiodifuziunii.

În adunarea generală din 7 aprilie a S.S.R. se alege un nou comitet cu N.M. Condiescu, președinte, I.M. Sadoveanu, vicepreședinte, iar Vasile Voiculescu, împreună cu Tudor Vianu, cenzori.

Apare : *Toate leacurile la îndemână*, de V. Voiculescu, în Ed. Fundațiilor, colecția „Cartea satului”, volum care va ajunge în scurt timp pînă la ediția a V-a.

În stagiunea de toamnă a Teatrului Național se joacă *Umbra*. Atît *Fata ursului* cît și *Umbra* s-au bucurat de succes, fiecare din ele trecînd de treizeci de reprezentații.

1936—1937 Voiculescu primește *Premiul Teatrului Național* pentru *Umbra*. Este perioada unei intense activități de creație, așa cum reiese mai ales din corespondența adresată lui N.M. Condiescu în acești ani, și din care ne îngăduiam să extragem cîteva aliniate caracteristice pentru preocupările și frământările scriitorului : „Scumpe Nicule, îi scrie el în toamna anului 1936, rîndurile tale m-au găsit după o călătorie în Oltenia... Văzînd țara voastră întreagă am început să vă înțeleg mai bine, pe voi oltenii. În alcă-

tuirea sufletească a voastră nu mai intră ca notă fundamentală colina, cu unduiri la infinit, deși doina este cîntată în Oltenia. Voi ieșiți — scăpați din spațiul mioritic, nostalgic și resemnat al românismului. Olteanul are un alt stil moral pe care i-l dă Dunărea și plaurele ei largi, ceva neînduplecat, dar mlădios, de o putere care curge și trece chiar printre munți, făcîndu-și loc în lume... Totodată am reluat piesa la care lucram *Demiurgul* și am refăcut-o. Șahighian, regizorul care mi-a pus *Umbra*, este entuziasmat și a plecat chiar azi la Sinaia, la Prodan, să-i ducă vestea unui mare succes (zice el) al stagiunii ce se deschide : *Demiurgul*. Am citit-o de asemenea lui Rebreanu, care a găsit-o interesantă și vrednică de scenă“.

Iar într-o scrisoare din 5 iulie 1937 scria aceluiași : „Iubite Nicule, cum vezi mă lupt să mă țin de făgăduială și îți trimit a 7-a bucată din cele 20 făgăduite. Am rupt ieri duminică din gura lăcomiei întreaga dimineată și am început un vechi gînd al meu : un fel de imn al omenirii, al omului în sine. (Este vorba de poemul *Cîntecul omului*, care va apărea ulterior în volumul *Întrezăriri*, n.n.) Ce greu ne ajută însă graiul nostru pentru o poezie lucidă și abstractă, cu imagini din lumea spirituală. Lucrezi ca într-un material tare, ca într-o piatră, urmărind vinele mai slabe, pe care să le scobești, și nu ești stăpîn pe ceea ce vrei să faci, ci ca într-o migală de camee capriciile limbii îți impun figurile desenului poeziei. Această limbă admirabilă trebuie mereu lucrată, mlădiată, subțiată, intelectualizată, cu orice risc (nu pentru ea risc, ci pentru scriitor). Nu au dreptate cei ce vor să o ție în loc, să o păstreze, cît ar fi de îmbălsămată, ca pe niște moaște neatinse. Eu pînă acum am fost cioban și am scris ciobănește, cu belșug de

material. Acum vreau să fiu intelectual și să mă strădui să torn cugetul într-o formă pe care limba cu mare luptă mi-o dă și încă cu zgîrcenie. Dar poate că n-am dreptate și va fi de-ajuns să vie un altul, cu putere și adevărat talent și va face pentru graiul de acum ceea ce a făcut Eminescu pentru cel de pe vremea lui.“

- 1937 Apare al șaselea volum de poezii, *Urcuș*. (Ed. Fundațiilor).
- 1939 Al șaptelea volum, *Întrezăriri*, (Ed. Fundațiilor).
- 1940 1 decembrie I se aprobă demisia din funcțiile pe care le deținea ca medic — pentru aranjarea drepturilor la pensie.
- 1941 Primește *Premiul național de poezie*.
- 1940 23 mai Prin decizia Ministerului Culturii Naționale este numit, împreună cu alți scriitori, printre care Mihail Codreanu și Ion Minulescu, în comisia specială pentru acordarea Premiilor naționale de poezie.
1943. Piesa de teatru *Demiurgul* apare în editura Casa Școalelor. Tot în acest an apare în Editura Fundațiilor volumul *Duhul pământului*. — *Teatru românesc*, cuprinzând piesele *Umbra* și *Fata ursului*.
- 1944 Editura Fundațiilor îi publică volumul *Poezii*, în ediție definitivă.
- 1945 martie Se retrage din activitatea de la radio.
- 1946 22 noiembrie Zi mohorită de toamnă ; pentru poet o zi îndoliată : tovarășa lui de viață moare fulgerător.

1947—1958 În acești ani se consacră cu toate forțele scrisului. Este, fără discuție, perioada cea mai fecundă din viața scriitorului. Îi plăcea uneori să scrie în pat, pe o planșetă pe care o ținea pe genunchi. Viața lui zilnică alterna între scris, citit, gimnastică și plimbări în Cișmigiu. Acum elaborează nuvelele, sonetele și alte poezii, romanul *Zahei Orbul*.

1958—1963 Ani de mari suferințe fizice și morale. V. Voiculescu nu mai poate scrie nimic. Victimă a unei erori judiciare, scriitorul este închis între 1958 și 1962.

În noaptea de 26 spre 27 aprilie 1963 V. Voiculescu se stinge din viață și este înmormântat la cimitirul Bellu.

1967 În noul spirit al legalității socialiste, este rejudecat procesul V. Voiculescu, marele scriitor fiind reabilitat postum. Se face astfel dreptate omului, iar creatorului i se deschid porțile către cititori.

1964 Apar, postum, în Editura pentru literatură, *Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare în traducere imaginară de V. Voiculescu*, cu o prefață de Perpessicius. *Sonetele*, ca și celelalte scrieri postume ale lui V. Voiculescu au produs nu numai surpriză și emoție, dar și serioase reevaluări privind însemnătatea și locul operei literare a scriitorului în peisajul literaturii române. De aceea vom reda la fiecare scriere nou apărută câteva sumare caracterizări sau aprecieri ale criticii literare. „Vasile Voiculescu dezvoltă într-o formă originală, un mod de a înțelege lucrurile pe care îl întâlnim concretizat (cu diferențele specifice) în *Vita nuova* al lui Dante, și în *Canzoniere* al lui Petrarca, în unele *Rime* ale lui Miche-

langelo. Femeia cîntată e și «doamna în negru», și «donna angelicata» și Laura, dar și Vittoria Colonna“ (Aurel Martin).

„În aceste sonete suferă și iubește nu numai contemporanul nostru, dar mai ales Omul, omul de totdeauna și de pretutindeni, «arhetipii fără de veac sau nume» evocați de poet în acel tulburător sonet care îl așează încă o dată în vecinătatea sublimă a lui Eminescu“ (Mircea Tomuș).

1966 Apar două volume de nuvele inedite. *Capul de zimbru* și *Ultimul berevoi*, cu un studiu introductiv de Vladimir Streinu, (Editura pentru literatură). „Prin proza lui Voiculescu am mai anexat spiritua-lității noastre o lume, o țară stranie și nebănuită. țara de dedesubt. Ea se întinde — de unde geografic și în timp?... Voiculescu se desprinde de poetul din el, se autonomizează în narațiune, ridicînd-o pe o treaptă în care verva îl apropie de Caragiale. iar vigoarea plastică îl pune cu greu alături de altcineva, la noi. De unde începe lumea lui Voiculescu? Ea are, ca și luna, voaluri fantomatice de aburi, frun-tăriile pierdute în zări, într-un nețărnut geografic greu de închipuit, în care crînguri de cerbi, oameni, herghelii de cai petrec și cutreieră nemărginiri de spații, viscolite de arșițe și zăpezi, înecate în ierburi și fum de nouri. E un univers halucinant, o Dacie Felix strămutată într-un ev mediu permanent, o lume a etnografului pur și a psihologiei abisale. Lu-mea lui Voiculescu e premergătoare lumii sadove-niene, cu mult mai veche decît aceasta. este țara de dedesubt“ (Paul Anghel).

„Povestirile lui V. Voiculescu sînt opera unui pro-zator perfect stăpîn pe mijloacele sale și care nu datorează aproape nimic poetului... Povestitorul e un

magician al ficțiunii. Asemenea călugărului Evtichie care, concentrându-și voința, topește cu privirea țurțurii de gheață, el concentrează capacitatea de invenție spre a ne iluziona. Actul însuși al povestirii nu este decît o verificare a acestei capacități inexplicabile de a pune stăpînire pe noi, de a ne captiva. În planul artei, autorul se comportă ca solomonarii, ca vrăjitoarele și ca zinele sale : temele înseși, cele mai frecvente, ale prozelor (magia, iluzia, vrăjile) nu sînt decît expresia aceluiași instinct artistic pe care l-am găsit la temelia lor... Autorul atribuie personajelor facultăți, forțe înrudite cu ale lui ; dar Marele Magician, Vrăjitorul adevărat, rămîne de fapt el însuși" (N. Manolescu).

1968 Apare o masivă culegere de *Poezii*, în 2 volume, cu un studiu introductiv de Aurel Rău, în Editura pentru literatură.

1969 *Căprioara de vis* este titlul unui volum selectiv de nuvele apărut în traducere maghiară de Veress Zoltan, la editura Kriterion. Sub titlul *Viscolul* apare o selecție de nuvele în colecția „Prima mea bibliotecă” a Ed. tineretului.

1970 Apare sub titlul *Iubire magică* un volum selectiv de nuvele în limba germană ; trad. de Wolf Aichelburg. Prefață de Mariana Șora, editura Kriterion.

Tot în acest an apare în editura Dacia din Cluj romanul inedit *Zahei orbul*, cu o prefață de Mircea Tomuș, „Zahei este o carte de înțelepciune despre condiția omului și despre imperativele morale ale vieții. Fiind o povestire, evenimentele care dau viață aceluiași motive nu fac altceva decît să lumineze sim-

bolurile și sensurile cele mai generale“. (Ion Vlad). „Aproape tot ce a scris în ultimii ani ai vieții poetul V. Voiculescu, și se publică postum astăzi, nu încetează să ne uimească. La tirziile văpăi neașteptate, care au venit să încoroneze însemnata sa operă lirică, s-au adăugat povestirile, chemate a ne releva un prozator de o rară forță transfiguratoare, în stare a dărui dimensiuni mitice realităților evocate. Iată-l acum cu *Zahei orbul*, dovedindu-și talentul nu mai puțin surprinzător de romancier“ (Ov.S.Crohmălniceanu). „*Zahei orbul* este romanul refacerii lumii din unghiul unui ales al soartei... Romanul poate fi interpretat și ca o parabolă a artistului creator, și, tuat, aproape întotdeauna, ca individ social, pe granița care separă lumea sa ideală de cea reală“ (Liviu Grăsoiu).

- 1972 Apare la editura Dacia volumul *Teatru*, cuprinzând *Fata ursului*, *Gimnastică sentimentală*, *Demiurgul* și *Pribeaga*. Ediția este îngrijită de I. Voiculescu și M.Tomuș, care semnează și prefața.
- 1972 Are loc, la Teatrul de stat din Baia Mare, premiera absolută a piesei *Gimnastică sentimentală*. În anii următori, *Gimnastica sentimentală* s-a mai jucat la Teatrul de stat din Galați, iar din stagiunea 1980—81 apare în repertoriul Naționalului bucureștean.
- 1978 Televiziunea română prezintă *Pribeaga* de V.Voiculescu, în adaptarea și regia lui Constantin Dicu.
- 1980 La Botoșani, pe scena Teatrului „Mihai Eminescu“ se reprezintă pentru întâia oară *Demiurgul*, poate cea mai valoroasă dintre piesele lui V.Voiculescu.

La scurt timp, Studioul de radio București difuzează *Demiurgul* într-o distribuție strălucită (George Constantin, Ion Caramitru, etc.), regia asumindu-și-o Cristian Munteanu.

- Așa cum s-a putut observa și din prezenta încercare de schiță biografică, destinul literar al lui V. Voiculescu n-a fost deloc liniar. Mai mult decât oricând acest lucru a devenit sensibil după moartea sa, când apariția postumă a unor opere fundamentale a impus noi dimensiuni aprecierilor făcute de critica și istoria literară. Toate scrierile sale postume — sonetele, nuvelele, *Zahei orbul* — au fost socotite „o surpriză”, „o revelație”, „apariții cu totul miraculoase”, iar autorul privit ca „un scriitor renăscut”, cu „un straniu destin”, ursit să realizeze târziu, la sfârșitul vieții, triumful carierei sale scriitoricești.
- Dacă aceste adevăruri sînt astăzi ușor de constatat, întuirea lor în urmă cu peste 50 de ani pare de-a dreptul surprinzătoare și numai un spirit pătrunzător și un creator de geniu ca Alexandru Macedonski putea s-o facă. Era în 1914. Macedonski avea 60 de ani și, deși Voiculescu nu împlinise 30 și nu publicase încă nici un volum de versuri, primește din partea „marelui mag” un catren, pe care ne îngăduim să-l reproducem, mișcați mai ales de o imprevizibilă, probabil, dar tulburătoare coincidență :

Poetului dr. Voiculescu

Sub ceru-n veci întunecat

Trăiși o viață întristătoare...

Răsari ca soare întîrziat,

Însă răsari tot soare.

Citindu-l astăzi, pierdem parcă noțiunea timpului și trăim involuntar senzația că Macedonski n-a murit, sau că, în orice caz, a fost martor la împlinirea desti-

nului mai tinărilor său prieten, care, după o viață grea și agitată, împărțită între masa de scris și funcțiile administrative împlinite pentru acoperirea greutăților materiale, a răsărit soare întârziat, dar soare, așa cum știuse a spune Poetul.

ION VOICULESCU
LIVIU GRĂSOIU

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Prin această ediție ne-am propus să oferim publicului larg o imagine dintre cele mai cuprinzătoare asupra operei poetice a scriitorului Vasile Voiculescu.

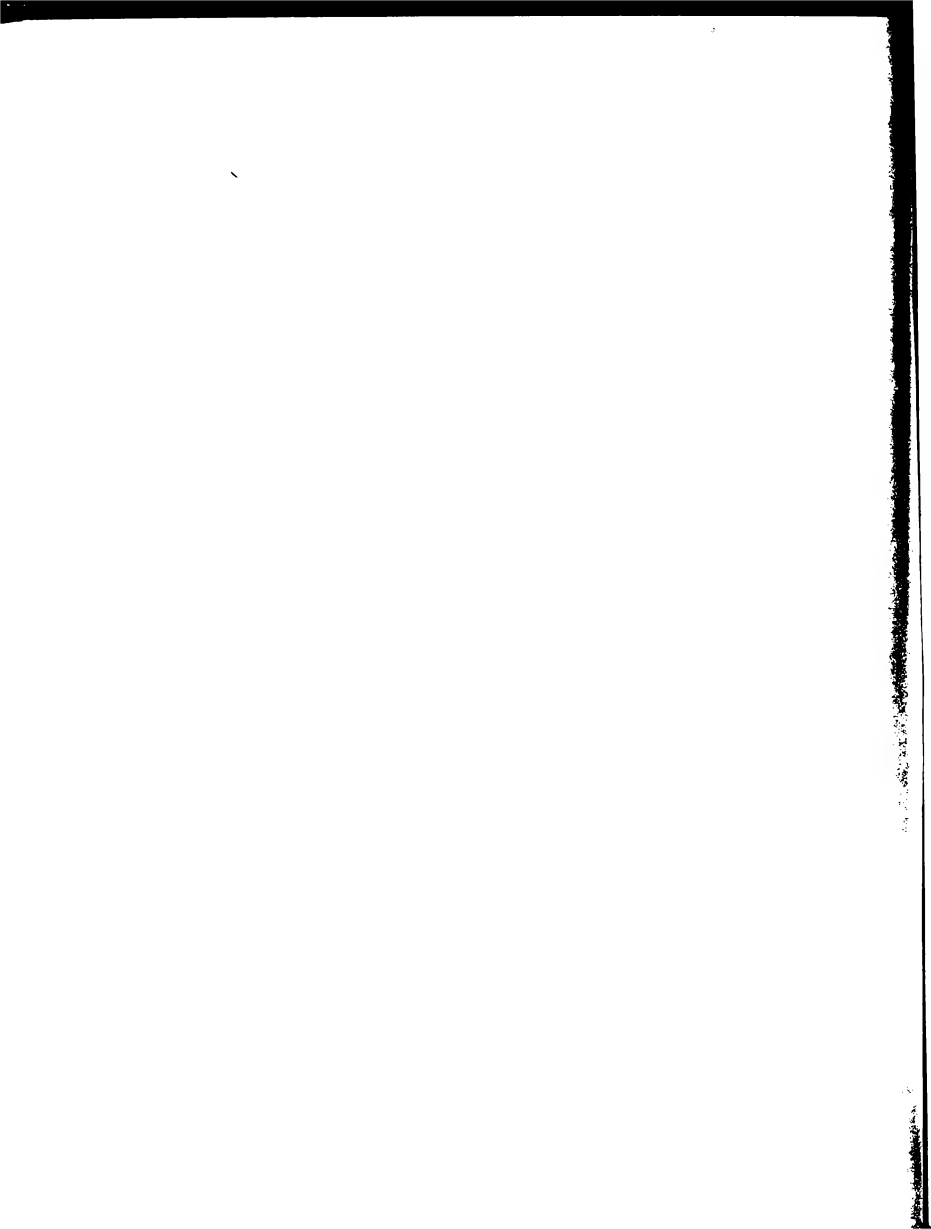
Am inclus poezii din toate volumele tipărite antum și postum, la ele adăugându-se versurile publicate după 1970 în diferite periodice, precum și câteva dintre poeziile rămase în manuscris.

În stabilirea textelor antume am folosit edițiile princeps (*Poezii*, tip. Poporul, București, 1916; *Din țara zimbrului și alte poezii*, tip. C.D. Lupașcu, Brîlad, 1918; *Pîrgă*, C.R., București, 1921; *Poeme cu îngeri*, col. „Cartea Vremii“, Ed. Fundației culturale, București, 1927; *Destin*, Cartea românească, București, 1933; *Urcuș*, Fundația pentru literatură și artă, București, 1937; *Întrezăriri*, Fundația pentru literatură și artă, București, 1939) pe care le-am confruntat cu ediția *Poezii*, Fundația regală pentru literatură și artă, București, 1944.

Reproducerea textelor postume a fost făcută după manuscrisele aflate în posesia Dr. Radu Voiculescu, fiul scriitorului, căruia îi mulțumim și pe această cale.

POEZII

1916

POEZIA

Cerească floare, albă, strălucită,
Cu blind miros de rai, e Poezia.
Sămînța ei de îngeri e zvîrlită
Și brazdă caldă-i e copilăria.

Ascunsă-n suflet, tainică, cuminte,
Din lin izvor de lacrimi amare
Și din dulceața bucuriei sfinte
Ea suge hrană și se face mare.

Înmugurește 'floarea minunată
Sub mîngîierea stelelor iubirii,
Cînd, pătimașă, inima se-mbată
De clocotul năvalnic al simțirii,

Dar nu-nflorește falnică, deplină
Decît la viul soare-al cugetării,
Cînd patima nedreaptă se alină
Și face loc doar milei și iertării.

Cobor la floare gîndurile toate,
Ca un norod de harnice albine,
Și mierea dulce, scumpă care-o scoate
E năzuința largă spre mai bine.

Ca o fineață pururi înflorită
Îmbălsămat e sufletul de floare
Și-n toată lumea zboară risipită
Mireasma-i dulce, binefăcătoare.

STA SUFLETUL FĂRĂ IUBIRE

Stă sufletul fără iubire, ca o fîntînă părăsită,
C-un pic de apă-n fund, sâlcie, sub năruirea de pereți...
Stă-n marginea de drum fîntîna netrebnică și oropsită,
Căci nimeni n-o mai cercetează ; găleata-i spînzură dogită
Și-n ghizdurile putrezite cresc brusturi și-nfloresc bureți.

Stă sufletul fără iubire, pustiu, ca mărul fără roade,
Părăginit într-o livadă și plin de lacome omizi,
Ce-l năpădesc în primăvară și toată frunza încet o roade
Și toată floarea, otrăvită, se scutură curînd și cade,
Lăsîndu-i crengile uscate ca niște sterpe pălămizi.

Stă sufletul fără iubire cum stă o vatră ruinată,
Ca un cuptor surpat de vremuri, fără de vad și fără foc,
La care nimeni nu aduce aluatul proaspăt în covată
Să-l rumenească pe-ndelete dogoarea jarului, uscată,
Și să-l prefacă-n dulce azimi, mirositoare, ce se coc.

...Ții minte basmul vechi ? Pe-atuncea cine putea să-l
înțeleagă ?
Avea unchiașul biet o fată, dar baba rea o izgoni...
Și luîndu-și lumea-n cap, copila plecă, plîngînd ca o
pribeagă,
Dar la răsîntia de drumuri ea n-a mai stat ca să-și aleagă,
Ci drept, cu inima bărbată, spre Sfînta Vineri o porni.

Dar abătîndu-se din cale slei fîntîna părăsită
Și curăți cu rîvnă mărul de-atîția ani părăginit,
Lipi cuptorul spart cu humă, aprinse foc, dospî o pîță —
Așa, de dragul hărniciei, din gînd curat, fără ispită,
Dar i s-a tras de-aici norocul, căci Sfînta visul i-a-mplinit.

...Stă sufletul cum sta în basme fîntîna, mărul și cuptorul,
Stă-n drumul către Sfînta Vineri un suflet pîruri
pătimaș...
Trec fete mîndre, cu podoabe, dar una nu-i pricepe dorul,
De bunăvoie să s-abată, să-i primenească iar izvorul,
Să-l curețe și să-l aprindă, ca-n basme fata de unchiaș !

ȘOIMUL

Urcînd semeț și singuratec spre bolta cerului senină,
Un șoim bătea pripit din aripi prin larga mare de lumină
Și, beat de zboru-i furtunatic, el nu mai sta să mai
măsoare,
Ci se ducea ca o săgeată cu ochii țintă către soare.

Deasupra creștelor de stîncă, mai sus de piscurile ninse,
S-a ridicat ușor ca gîndul trecînd cu aripile-ntinse.
Purtînd cu el peste pustiul văzduhului, ca o solie,
Năvalnic freamăt de viață și-o negrăită bucurie.

Ajuns în creștetul tăriei, a stat o clipă-n jos să cate,
Și ochii-i ageri străbătură prin văile întunecate,
Căci, cumpănindu-se pe aripi, de sus, din culmile-năltării.
Sorbea c-o singură privire întreg cuprinsul larg al țării.

Și-n timp ce jos privighetoarea cînta cu glasul ei subțire,
Un dor plăpînd și fără vlagă, plîngînd zadarnic și-n neștire,
Cu pieptul plin zvîcnind puternic ca un vulcan bătut de
lavă,
Tăcutul șoim plutea-n lumină și mut se înălța în slavă !

LA RUSALII

Era pe la Rusalii și socul alb de floare
Umplea întreg văzduhul cu dulcea lui mireasmă.
Adîncul cer albastru, încununat de soare,
Părea o strălucită și grea catapeteasmă.

Altarul larg al firii chema pe toți la viață
Și-un duh de-ndrăgostire stăpînitor pe lume
Părea că săvîrșește în liniștea măreață,
Pristol avînd pămîntul, o taină fără nume.

Ca dragostea de mamă se revărsa căldura
Pe luncile-nverzite sporind ocrotitoare...
Din somnul ei amarnic se deștepta făptura,
Trezită la nădejdea rodirii viitoare.

Zimbind, ca o mireasă sta tinăra dumbravă,
Duios ca un logodnic cînta domol izvorul...
Îndrăgostiți, doi vulturi se fugăreau prin slavă
Și-n sîrg cădeau deodată, împerechindu-și zborul.

Viața pretutindeni își trîmbița chemarea
Cu spor de flori și ape, de pui și miei molateci ;
Roia, cuprins tot cîrîgul de-un freamăt lung, ca marea
Vuind de gunguritul hulubilor sălbateci.

O vrajă uriașă, năvalnic risipită,
Purta pînă-n adîncuri, tulburător, fiorii
Încit, fără să știe și-mpinși ca de-o ispită,
Cîntau pe lunci departe, la muncă, prășitorii !

DIN VENETIA

În faptul cald al serii, cînd piețele desarte
Răsuflă ușurate de zgomotul mulțimii,
Porumbii doar mai taie albastrul înălțimii...
Cetatea doarme încă și apele par moarte.

Pe Molo iarăși nimeni... Palatele se pleacă
Pustii, bătrîne, triste, cu roșu viu spoite
Ca niște curtezane de vremuri năruite
Ce-n dresuri și podoabe ruina își înecă.

Și-atit de-amăgitoare-i lumina-n depărtare,
Că Lido fără veste s-acoperă cu aur,
Se clatină, plutește, ia chip ca de balaur,
Spărgînd talazul mării cu pieptu-i lat și tare.

Și iarăși fără veste vedenia se pierde...
Acum argint îmbracă San Giorgio Maggiore.
Ca faclă-nfaptă-n mijloc stă falnicul său torre,
Răsfrînt din temelie de-adîncul clar și verde

Așa, din turlă-n turlă, s-aprinde și se stinge,
Purtată ca de-o mină, lumina înserării,
Din leneșă-i visare trezind pe doamna mării...
Prelung cetatea cascade și somnul își învinge.

Și-atunci cînd Uriășii în clopot bat opt ore,
Chemînd din ceruri noaptea cu glasul lor de-aramă,
Pe insula Giudèca, în zări, spre vechea vamă,
Lucește ca un fulger, departe, Redentore.

POATE

Încordează-ți, frate, arcul nebuniei,
Să trosnească-n zbanțuri capetele strunii :
Poate că săgeata dată vijeliei
Va lovi, departe, ținta-nțelepciunii !

Poartă fără teamă, dreaptă, lancea urii,
Înfigînd-o pururi mai setos ca zbirii...
Poate că din rana ucigașei furii
Va fișni odată sîngele iubirii !

ARTISTUL

El singur amarul își cîntă cu capul plecat pe vioară...
Ca-n friguri aleargă arcușul pe strunele vîi și-n cordate,
Sub viforul asprelor note chiar lemnul pustiu se-nfioară
Și pare că-n golul vioarei un suflet în zbucium se zbate.

Cum jalnic își tînguie basul greoaiele-i gemete într-una
Și cum îi răspunde oțelul cu țipăt prelung de izbîndă,
Se-nchipuie-aieva năvala de aprigi topoare, furtuna,
Sub care se frînse copacul ursit pentru aspra osîndă.

MAGII

Pe urma stelei strălucite ce-a izvorît din infinit
Trei magi, sătui de contemplare, încălecară și-au pornit...

Ca trei lunateci prinși de-un farmec, nici nu priviră înapoi,
Ci s-avîntară-n largul lumii, naivii, gîrbovii eroi.

Deși din porțile cetății un pas afară n-au făcut,
Mergeau acum ca duși de aripi pe-un drum de-a pururi
cunoscut.

Străini, pe țărături neumblate, pe mări, prin codri și pustii,
De-a dreptul cale își croiră pe urma stelei argintii...

Infrigurați, nu se opriră nici chiar cînd steaua-i părăsi :
...Și nu știau unde-au s-ajungă, știau atît, ce vor găsi !

În fundul lumii străbătură, apoi încet s-au înturnat,
Prea fericiți c-au dat prinoase și că-n sfârșit s-au închinat

Și cum li se vărsa din suflet prisosul sfintei bucurii,
Bătrînii magi de-odinioară păreau acuma trei copii,

Ce-nsuflețiți ca de-o izbîndă își cred tot visul împlinit
C-au mers pe urma unei stele... ce s-a pierdut în infinit

CASA NOASTRĂ

Ce pașnic era satul... Pitit la poala culmii
Ca un ostrov de cuiburi sub strașina-nvechită.
Îl străjuiau din multe, doinindu-i pururi, ulmii
Și-l încingea pe vale pădurea de răchită.

Părea bîrlog sălbatec scobit în cremeni sparte,
Știind numai de datini, de hîri și dragul glumii,
Ferit din drumul mare, pierdut așa departe,
Ca-n basmul cu cetatea la marginile lumii !

De cum intrai pe poarta ce-ți deschidea jitarul,
Te-ntîmpina cu cinste bătrîna noastră casă,
Părînd, din largul curții ce prejmuia hotarul,
Că-ți zice bună vreme, poftindu-te voioasă.

Tihnită-n rost și-n robot, ca un altar de sfîntă,
Curată,-ncăpătoare, primind cum se cuvine,
La spate cu fîntîna și-un tei cu cîoama frîntă
Și-alături cu prisaca chiaburilor albine,

Aşa am pomenit-o pe cînd trăiau bunicii,
Zîmbind, ocrotitoare, la marginea pădurii...
Pelinul, izma, cimbrul, rochiţa-rîndunicii
Umpleau nesupărate tot golul bătăturii.

Şi-şi împărteau frăţeşte, vâlmaşi, ograda toată
Pometuri pîrguite de-a verilor arşiţă ;
Doi nuci umbroşi ca noaptea, cu foaia-ntunecată,
Se-mbrăţişau cu cîţiva butuci vînjoşi de viţă.

Vecini aveam pîrgarul, om harnic şi cu carte,
Fecior isteţ de popă, ce-ades cînta la strănă,
Şi-n deal Gavril Pîndarul, un moş uitat de moarte,
Ce-a fost, spunea, la oaste şi-avea şi-un semn de rană.

Mai sus, spre miazănoapte, ne stăvilea priporul...
Urcau apoi largi plaiuri, se netezeau poiene,
Şi-n fund, ocol dînd ţării, munţi suri ţineau soborul
Şi-şi negurau adesea albitele sprîncene.

Plutea pe noi o pace adîncă, robitoare,
Ca peste-un schit ce pururi ar sta la rugăciune,
Şi-şi revărsa seninul întreaga-i sărbătoare
Pe inimile noastre, în vremi nespus de bune !

Mijca, sfioasă-n suflet, cucernică şi dreaptă,
Ca zorile de vară, domoala fericire.
Curgea viaţa dulce, firească şi-nţeleaptă,
Cum curg din guri sfinţite lungi stihuri de psaltire..

Și nu știu aste vremuri de-au fost ani lungi ori clip
Creșteam în cuibul pașnic și-ntocmai ca lăstunul
De cum prinsei oleacă a bate din aripe,
Zburai în lungul lumii și părăsii cătunul.

Azi satu-i plin de gloată, străini îl cercetează,
Dar casa ni-i pustie și curțile-n ruine
Și, stors fără de milă, în preajmă greu oftează
Întreg cuprinsul nostru ajuns pe mâini străine.

CA PE UN DIAMANT

Strivit zăceam sub scoarța humii în bezna pururi
blestemată
Și plin de lut duceam robia în miezul stîncilor bătrîne
Cînd mîna ta m-a scos de-acolo și m-a spălat de orice pat
În apele eternității ca pe un diamant, Stăpîne !...

Curînd apoi chemași asupra-mi tăișul aspru al durerii
Și mi-ai cioplit în mii de fețe amarnic sufletul din mine
Ca pe un diamant, Stăpîne, ce și-a sporit harul puterii,
Căci înmiit va să răsfrîngă lumina ce-a cuprins în sine

Ca pe un diamant, Stăpîne, m-ai pus în crucea stemei tale
Și-n aurul iubirii sfinte m-ai ferecat — deasupra urii —
Să licăresc în noaptea vremii, cînd stele n-or mai fi pe cale
Ca un surghi al slavei tale pe larga frunte a făpturii

BĂTEA LA POARTA CERULUI

Bătea la poarta cerului o rază,
Bătea sfios și-n cet ca o străină...
Tirziu, un înger a deschis să vază
Și-a stat, uimit de palida lumină.

Era o biată rază scăpărată
Dintr-un adinc de minte omenească,
Ce străbătuse calea-nfricoșată
De la pământ la granița cerească.

Părea atît de tristă și umilă,
Dar totuși credincioasă și curată,
Că îngerul a tresărit de milă
Și-a prins-o blînd de mîna tremurată.

Apoi, grăbit a luat-o-n cer cu dînsul
Și-a dus-o-n sfînta îngerilor horă ;
I-a podidit pe toți, privind-o, plînsul
Și-au strîns-o-n brațe toți ca pe o soră !

Ea le-a zîmbit, ștergîndu-le plînsuarea
Și s-a rugat apoi de ei fierbinte
S-o-nfățișeze bunului Părinte
Ca să primească binecuvîntarea ;

„Stăpîne veșnic, dătător de viață,
Din ce-ntunerec mă-nălțai la Tine.
Din ce prăpăstii crîncene de gheață,
Din ce vîrtej de patimi și ruine !

Cît am luptat cu oarba rătăcire,
Cu nebunia surdă și păcatul
Dar n-am putut să samăn o sclipire
În largul nopții stăpinind de-a latul.

Și-n van am ars un creier, nendurată,
Ca pe-o feștilă, fără de cruțare,
Învinsă, goală, stinsă, spulberată
Doar în surghiun găsesc acum scăpare.

Să pot s-ajung la cerurile albastre,
Ca dintr-o grea cătușă ce mă strînge
Am străbătut prin veacuri de dezastre
Și-abia trecui oceane-ntregi de sînge !"

Cum sta, smerită în fața strălucirii,
Silită ochii sarbezi să și-i plece
Sărmana rază — far al omenirii,
Părea o umbră lîncedă și rece.

„Tu vîi aicea singură și-nvinsă ?
Grăi cel veșnic nevăzutul Tată...
Tu fugi de teama ca să nu fii stinsă ?
Dar cînd s-a stins lumin-adevărată ? !

De te-am trimis în lumile-nvrăjbite
Nu te-am chemat cu pumnii strînși și goi :
Ca pe-un mănunchi de raze împletite
Eu te-așteptam s-aduci pe toți la noi !

Dintr-un biet simbur' năbușit în fașă,
Din scăpărarea unei minți senine

Să fii crescut o mare uriașă,
Să porți pământul însuși pin' la Mine !

Plîngînd stingheră și tremurătoare,
C-ai fost înfrîntă vii să-mi dai de știre ?
Nu te primesc săracă și datoare !
Cui ai lăsat bogata moștenire ? !“

Mergînd apoi spre raza-mbărbătată
I-a sărutat obrații amîndoi :
„Copila mea, fii binecuvîntată,
Ia-ți deci puteri și-ntoarce-te-napoi !

Și chiar de-ar fi ca sterpu bulz de tină
Să-l părăsească oștile cerești,
Tu să rămii, căci tu ești doar lumină
Și nu trăiești decît cînd strălucești !“

SPINII

Destul slăvirăți numai trandafirii,
Dormind plăpînzi în aerul luminii,
E timp de-acuma să cîntați și spinii —
Copiii vitregi, oropsiți ai firii.

Ce credincioși duc greaua lor ursită !
Ascunși sub foi ca nimeni să nu-i vază,
Ei stau ca robii pururea de pază,
Să ocrotească floarea strălucită.

Pe ei cad veşnic ură şi blesteme
Cînd crunţi se-nfig, porniţi spre apărare,
În mina-ntinsă lacom către floare
Şi gura vitei tot de ei se teme.

Aceşti barbari, ce dirji răsar în cale,
În sulii lungi duşmanii să-i sfişie,
Ce blînzi, sfioşi, cu cită duioşie
Pe braţe duc povara de petale !

Precum se-nalţă-n mijlocul oştirii
Bogate flamuri, sus desfăşurate,
Aşa şi ghimpii, — oşti nenumărate, —
Ca nişte flamuri poartă trandafirii...

Slăvite flamuri, flori de nea plăpîndă,
Plutesc deasupra bătăliei grele...
Dar nu uitaţi ostaşii de sub ele,
Ce-n luptă cad ca să le dea izbîndă !

SENTENŢĂ

Izbeşte amnarul de asprele cremeni,
Să vezi cum ţişneşte şi foc, şi lumină...
Oţelul voinţei căleşte-ţi asemenea :
Lovit cu-ndărjire şi fără de vină,
Scînteii strălucite în preajmă-ţi să semeeni,
La orice lovire să scapi lumină.

GLAS DE CLOPOT

Prolog

Se tinguia un clopot din turla lui de lemn
Și-adîncu-i glas, ca unda, se-mprăștia departe,
Prin noaptea fără stele purtînd chemări de moarte:
Cătunele, buimace, se deșteptau la-ndemn...
Neogoit, amarnic, prin văile deșarte
Chema dogitul clopot din turla lui de lemn.

Și-nfiorați de jalea năvalnicului zvon,
Creștinii, din bordeie treziți fără de veste,
Ieșeau făcîndu-și cruce și se-ntrebau ce este :
— Ce mort în miezul nopții purtat e la amvon ? !...
Aprinseră opaiți miloasele neveste
Și prinseră să plîngă cu-al clopotului zvon.

Iar glasul de aramă aci parcă tuna,
Sălbatecă putere de blestem dînd durerii,
Aci murea de jale... și-n mijlocul tăcerii
Mulțimea-ngrijorată și cruntă s-aduna.
Toți se-ntrebau de nu sînt în noaptea Învierii,
Căci clopotul din turlă învierșunat tuna.

Și-n apriga lui limbă certări se tălmăceau,
Din buzele-i de schije curgea înțelepciune,
Proorociri grozave și psalmi de-ngropăciune,
Minii întunecate ce greu se-năbușeau...
Căci duhul răzvrătirii părea că însuși spune
Frînturi de psalmi amarnici ce-n zbor se deslușeau.

Nedumeriți, o vreme sărmanii poporeni
Străinul glas de clopot cu frică ascultară ;
Dar, fără să priceapă strigarea lui amară,
Pătrunși de frigul nopții, și preoți și mireni
Intrară în bordeie și iarăși se culcară,
Luminile stingându-și sărmanii poporeni.

Și-n van năucul clopot din turla lui de lemn,
Împrăștiindu-și glasul prin văi și munți departe,
În noaptea fără stele zvîrlea chemări deșarte :
Nu s-a clintit un suflet la vajnicu-i îndemn,
Ci numai pentru sine á jale și a moarte
Suna năuc un clopot din turla lui de lemn.

I

Treziți-vă, voi toți cei vii, din somnul
Întunecat și greu de suferință.
Spre voi doar strig și, plin de sîrguință,
Spre voi mă-ndrept acum, și nu spre Domnul.

Cu limba mea de lacrimi turburată
Nu-s vestitorul Paștelor deșarte,
Cînd voi cei vii trăiți așa departe
De viața dreaptă și adevărată !

Căci nu chem încă morții din morminte,
— Ei au să-și aibă ceasul învierii, —
Dar cine-i astăzi solul mîngîierii
În bezna-ntinsă pururi înainte ? !

Voi nu cunoașteți legile vieții.
Sau le călcați, silnici, în picioare.

Voi sub obroc închideți sfântul soare,
Să nu vedeți lumina dimineții.

Voi puneți stavili și opriți izvorul,
Dar floarea voastră stearpă se usucă...
Căci tot ce-aveți e numai o nălucă
Și-n voi se surpă însuși viitorul.

Copii orbiți și rătăciți ai firii,
Treceți-vă din somnul de păcate...
Doar pentru voi mă zbuciumă și zbate
Cumplitul braț al deznădăjduirii.

II

De-atîta vreme stăruie păcatul
Pe pîngărita, stoarsă-a voastră humă,
Ca un amarnic, greu talaz de spumă,
Ce-năbușă, otrăvitor, uscatul.

Sporind, tăcută, Ura, ca o undă,
S-a revărsat și v-a cuprins haină,
Și-ngreuiata, lunga voastră vină
Tot mai adînc vă trage și v-afundă.

Dreptatea-ntoarse, cruntă, sfînta-i față,
Și Mila,-n ceruri alungată, plînge,
Căci fărdelegea nu mai vă răsfață
Pe brațele-i mînjite-n veci cu sînge.

De pretutîndeni vin jëliri de moarte,
Dar le sugrumă hohote și glume...

În cîntec și ciocniri de cupe sparte,
Ca-n Babilon, se prăbușește-o lume.

Dar, voi molateci vă lăsați peirii,
Și nici măcar nu vreți să știți, fățarnici,
Că din virtejul anilor amarnici
Se hotărăște clipa răsplătirii.

Deschideți ochii, conținuți desfrul,
Izbăvitorul poate că s-o naște
Și nu va curge singele ca riul...
Luați seama toți, osîndă grea vă paște !

III

Copiii lacomi te vîndură roabă,
Securi streine codrii ți-i doboară,
Spre alte țarmuri plutele coboară
A munților sălbatecă podoabă.

Și-n timp ce blindă-ți încovei spinarea
Pe-a tale sfinte, rodnice ogoare,
Pe-ntinse șesuri arse de dogoare
Stăpîni sînt numai jaful și-mpilarea.

Din lumea-ntreagă îmbuibata lene
Tot rodul muncii tale îl așteaptă ;
Cirezi de vite falmice se-ndreaptă
Spre depărtate țiguri apusene.

Ca-n largi prăpăstii grîul tău se varsă
În pîntecul corăbiilor grele,
Avutul tău se-nghite-ntreg în ele,
Rămîne numai țarina cea stoarsă.

Smerită vezi cum pleacă de la tine
Atîtea bunuri, drumuri lungi de-apucă,
Și trec hotarul, grabnice, să ducă
Îndestulare gurilor străine.

Și-apoi, plîngînd de-un dor fără de nume,
În umedul bordei te-nchizi trudită,
Și stai săracă, tristă și lipsită,
Ca o vădană singură pe lume !

IV

Firește, ți-a zîmbit norocul, din leagăn doar i-ai fost alesul
și te-a purtat mereu pe brațe, ca pe-un copil te-a răsfațat,
dar azi, cînd vieții tale sterpe ai sta să-i cauți înțelesul
ar trebui să te-nspăimînte atît pustiu, ca un păcat.

În umbra tronului tău falnic, prielnic pururea orbirei,
nu te-ai avut decît pe tine unică dragoste și țel !
Și doar un neam întreg, printr-însul, te-a-mpins pe culmile
mărire,
și mări de sînge-au curs, cununa să ți-o călească din oțel !

Ci tu te-avăluși în manta-ți împodobită cu hermină
și te-ai închis ca într-un templu în nepătrunsul tău palat,

dar revărsat-ai peste țară măcar o geană de lumină
din nimbul tău îngust și rece, — trist abur, miine
spulberat ? !

Știu, din trufia minții tale și din a inimii-mpietrire
ai scos o strîmtă-nțelepciune și-o lege : de-a încătușa.
Cred, ai fost aspru, stîncă tare, și-ai frînt orice
împotrivire
ai fost viteaz, și-ai fost și harnic, dar pentru tine, nu-i așa ?

Mai mult ! ai fost o nălucire dintr-o nădejde-n veci visată :
toți te-au crezut izbăvitorul și zvonul clocoti nebun,
tu l-ai primit cu dinadinsul și nu te-ai cercetat vreodată
ci te-ai crezut, mărturisește-o, tu însuți, mare, drept și
bun !

Apoi doriși să stai în slavă, mai sus de toți, în rînd cu zeii,
și-ai izbutit : azi ești mai mare, mai sfînt și mai temut
ca ei.
Smerit norodu-ți stă-n genunchi, de-a valma bunii cu
mișei,
și-n larga ta împărăție n-ai critici și nu ai atei !

Așa cum aspru porți topazul cu mîna ta apăsătoare
și-așa cum țepăn treci arare în goana cailor pe drum,
de-acuma pari turnat în schijă pentru statura-ți visătoare,
pe chipul tău eternitatea punînd pecetea de acum.

Dar vezi, pustiul te-mpresoară, pustiul în urmă și-nainte...
Și-n ceasul greu al despărțirii, în fața cărei toți se-nchin,
în loc să-și plîngă, frînți de jale, pe milostivul său părinte,
tăcut, norodul te-o petrece la groapa ta, ca pe-un strein !

V

Nu mai clădiți palate din dezastre,
Nici temniți strîmte, reci și-ntunecate,
Ci-n sîrg durați din sufletele voastre
Un larg și cald lăcaș de bunătate.

La temelie puneți toți dreptatea,
Și-o neclintită, trainică iubire,
Să-l înălțați mai larg decît cetatea,
Pe toți să-ncapă, fără osébire !

Să fie leagăn tuturor și vatră.
Nu capiște bogată, dar păgînă.
Și-n loc de idoli, chipuri seci de piatră,
Ciopliți în vremuri fapte, să rămînă.

Ca vrajba-n veci să nu-i mai treacă pragul,
Sus, la altarul unde toți se-nchină,
Luminătorii neamului să vină
Să păstorească numai cu toiagul.

Din ale voastre suflete mai bune
Durați locașul lumii viitoare, —
Obștesc liman, ce pururi să răsune
De-a muncii drepte sfîntă sărbătoare.

Adăpostiți sub el pe veci s-or strînge
Răzleții frați din gheara dezbinării,
Și-n blînda-i pază nimeni n-o mai plînge
Pe tot cuprinsul fericit al țării !

NU TE MIRA...

Nu te mira că-mi prinzi privirea,
Paienjenită de durere,
Adesea cercetînd ivirea
Și altei lumi, și altor ere.

În toiul luptelor nebune,
Pe rana inimii ce moare
Nădejdea vremilor mai bune
Răsare pururi ca o floare.

Din tot ce mi-a-nflorit vreodată,
Ea singură purta-va roade,
Azi, cînd grădina-i scuturată
Și toată floarea stearpă-mi cade.

Zadarnic firea mă strivește
Mereu sub aspra-mi suferință,
În mine pururi încolțește,
Mai viu, obșteasca năzuință.

Și-n van m-abate-n jos furtuna
Și strîns mă țin cătușe grele,
În mine lumea-și cearcă-ntr-una
Avîntu-i veșnic către stele !

Din mii de gînduri turburate
Un vis curat mi se încheagă,
Precum din spume sfărîmate
Ieșit-a Venera întreagă !

PĂRINTE, UNDE SĂ TE CAUT ?

Părinte, unde să te caut și pentru ce te-ascunzi mereu ? !...
Pe urma ta în brazda vieții, alerg de la-nceputul lumii...

Cu hidrele în fundul mării, cu viermii orbi în noaptea
humii,

Cu șerpil... m-am tîrît alături. Apoi m-am înălțat cu greu...
De-am zăbovit atît pe cale, tu știi, de la-nceputul lumii,
De-a lungul vieților, pe tine te caut doar, Părinte-al meu !

Ce slab mă surghiuniși și totuși prin ce adîncuri am trecut ;
În ce-ntrupări, ca-n niște temniți, încătușat am stat,
Părinte !

Prin ce ocoluri dureroase am străbătut mai înainte,
Cu ce puteri înfricoșate m-am măsurat cum m-am născut !
Și nu știam ce va să-ntîmpin de fac un pas mai înainte,
Ci singur spintecai noianul îngrozitorului trecut.

E drept că, după-atîta trudă, azi sînt puternic și bogat...
Ca-ntr-un ogor rodit-a-n mine, sporind, sămînța nemuririi,
Ce-mi răsădiși pentru vecie cînd m-ai zvîrlit în matca firii.
În suflet astăzi port o holdă, un lan întreg îmbelșugat,
Și lutul sterp de-odinioară e plin de rodul nemuririi...
Părinte, unde ți-e grînarul și cînd pornești la secerat ? !

HAIDUCUL

Ca șoimul sălbatec de-a pururea treaz
S-așine la plaiuri Stoian cel viteaz.

Înalt și năprasnic, la față smolit,
Se teme o țară de brațu-i cumplit...:

Cu flinta la spate și paloșul gol
Și-n fiecare mână cu câte-un pistol,

Voinicul cel strașnic și-aproape cărunț
Coboară-n buiestru pe murgul mărunt,

Și calul, cu friul legat de obînc,
Sub greul harșalei răsuflă adînc.

El treapădă drumuri și bate poteci
Pe unde trec litfe spurcate și greci ;

Apoi ca un uliu dă iama-n ciocoi
De-și umple desagii cu galbeni de-i noi.

Chiar ziua-n amiază el calcă boieri,
Răzbate prin tîrguri și pradă averi.

Dar nu schingiuieste decît venetici,
Vrînd stolul hrăpăreț s-alunge de-aici...

Divanul, de teamă ținîndu-i județ,
I-a pus zăticneală și capul la preț,

Ci nimeni în proptă-i nu poate să stea,
Căci are o vrajă ciudată și grea :

Nici plumb nu-l atinge, nici gură de fier,
Săr gloanțele-n lături năuce și pier !

Fug toți arnăuții cînd iese la drum.
Căci patru-cinci poteri tale pîn-acum...

Așa, crunt pe murgul la mers legănat,
Cîntîndu-și aleanul cu viers trăgănat,

Din hăul de vremuri, ca dintr-un noian,
Adesea-mi răsare haiducul Stoian.

TOAMNA

În zorii sfioși se coboară pe larga întindere a luncii
Cu sape, cu pluguri și grape, o mută și searbădă gloată.
Din cerul mocnit lin se cerne o ploaie mărunță cu zloată,
Dar trîmba de oameni se-nșiră, s-așează pe țarina toată
Și-ndată pornește la lucru trudita robime a muncii.

Cum tremură brațul pe coarne, căci lutul cleios ține fierul
Cînd boii, spêțiți, cad sub bice pe brazda cu greu începută,
Atunci doar stă truda o clipă, sar oameni grăbiți de le-ajută,
Și zorul pornește mai aprig... În toți i-o-ncordare tăcută,
Doar unul de-și zvîrle căciula ori altul de-și scoate chimirul.

Sub seară tîrziu zbuciumarea s-alină pe-ncet, se dezleagă,
Și gloata se-mprăstie, piere, de noaptea bordeielor suptă.
Pustiu, răscolit, crunt stă cîmpul ca după o crîncenă luptă,
Doar ploaia rămîne să plîngă, nopți-zile întregi
neîntreruptă.
Logodna semîntelor blînde cu lutul bătrîn, stors de vlagă.

DOINA ȘI IAR DOINA

Doină și iar doină, floare fermecată,
Floare care cîntă,
Tu creșteai pe malul Oltului odată
Cînd săreau haiducii la chemarea-ți sfîntă.

Astăzi însă Oltul, cit-n er de mare,
L-au momit streinii,
Și tu, scumpă doină, pieri de-nstreinare
Și de jalea țării, azi pradă ruinii...

Nu vezi tu că lumea vrea să te stirpească ?
Vino-n piept la mine.
Sufletu-mi dorește să te răsădească
Și să-și înfrățască soarta lui cu tine.

El să-ți dea, ca Oltul, apriga-i minie.
Ce-nfioară valea,
Dorul neatîrnării, dalba vitejie...
Tu să-i cîntă izbînda ori să-i tîngui jalea.

Căci mugind ca Oltul sufletul meu trece
Tulbure prin viață,
Și de la o vreme bate crivăț rece,
Făurindu-i lanțuri strașnice de gheață.

Cum veni-vei însă, răsări-va soare
Și s-o face moină,
Să pornim ca unda greu clocotitoare,
Să pornim în lume, doină și iar doină.

PE CRUCE

Isus murea pe cruce. Sub arșița grozavă
Pălea curata-i frunte ce-o sîngerase spinii.
Pe stîncile Golgotei tot cerul Palestinei
Părea că varsă lavă.

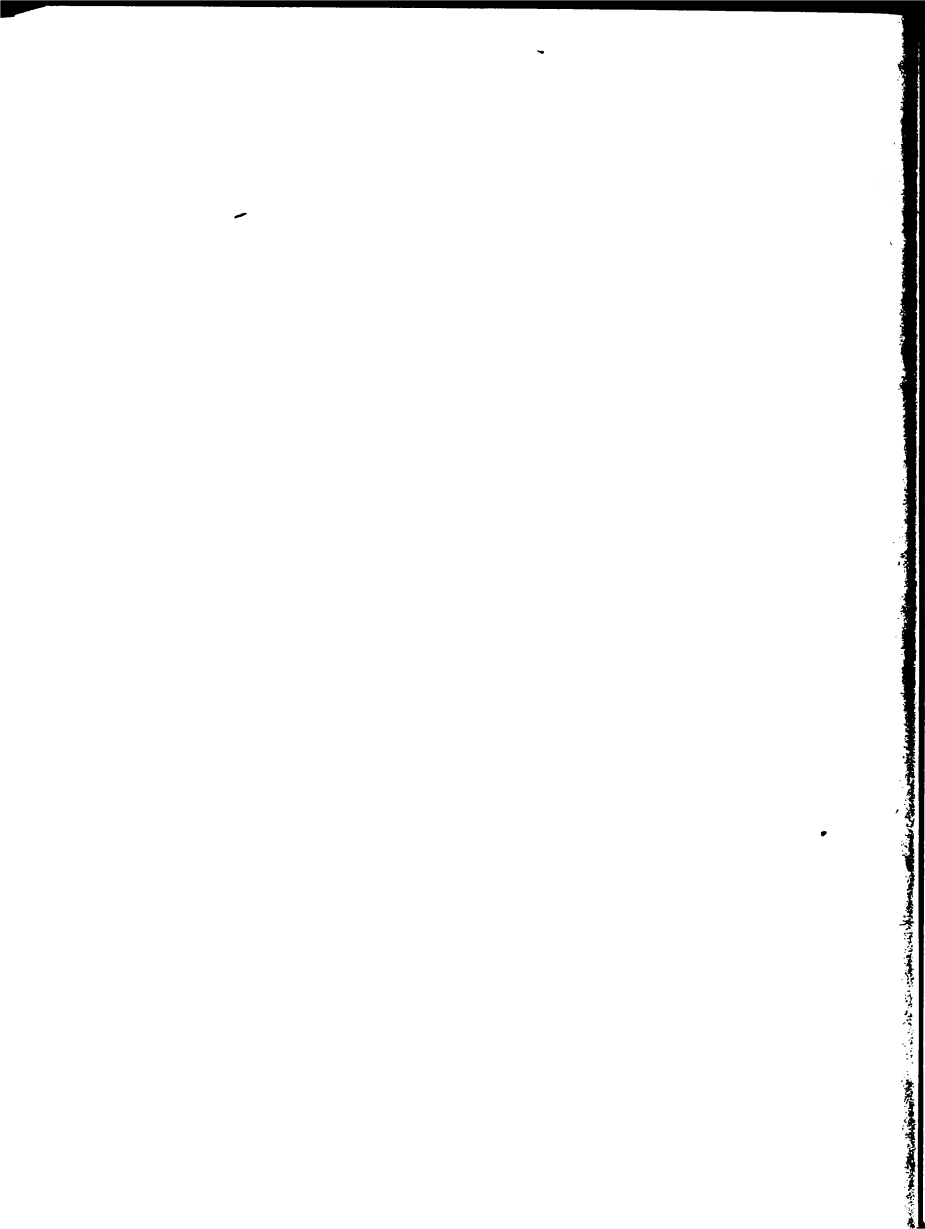
Și chiar în clipa morții huliră cărturarii
Cu fiere oțetită îl adăpau străjerii..
Rîdea cu hohot gloata de spasmele durerii
Și-l ocărau tîlharii.

Zdrobită, la picioare-i, zăcea plîngînd Maria
Și-adînc zbugnea blestemul din inima-i de mamă.
Alături Magdalena, în lungă ei maramă,
Țipa văzînd urgia.

Departe ucenicii priveau făr-de putere..
Cu el se năruise nădejdea lor întreagă ;
N-aveau decît să fugă în lumea cea pribeagă
Și fără mîngîiere.

Tîrziu porni mulțimea în pîlcuri spre cetate.
Pe drumurile-nguste cu lespezi pardosite
Trecură fariseii cu fețele smerite
Și bărbile-argintate.

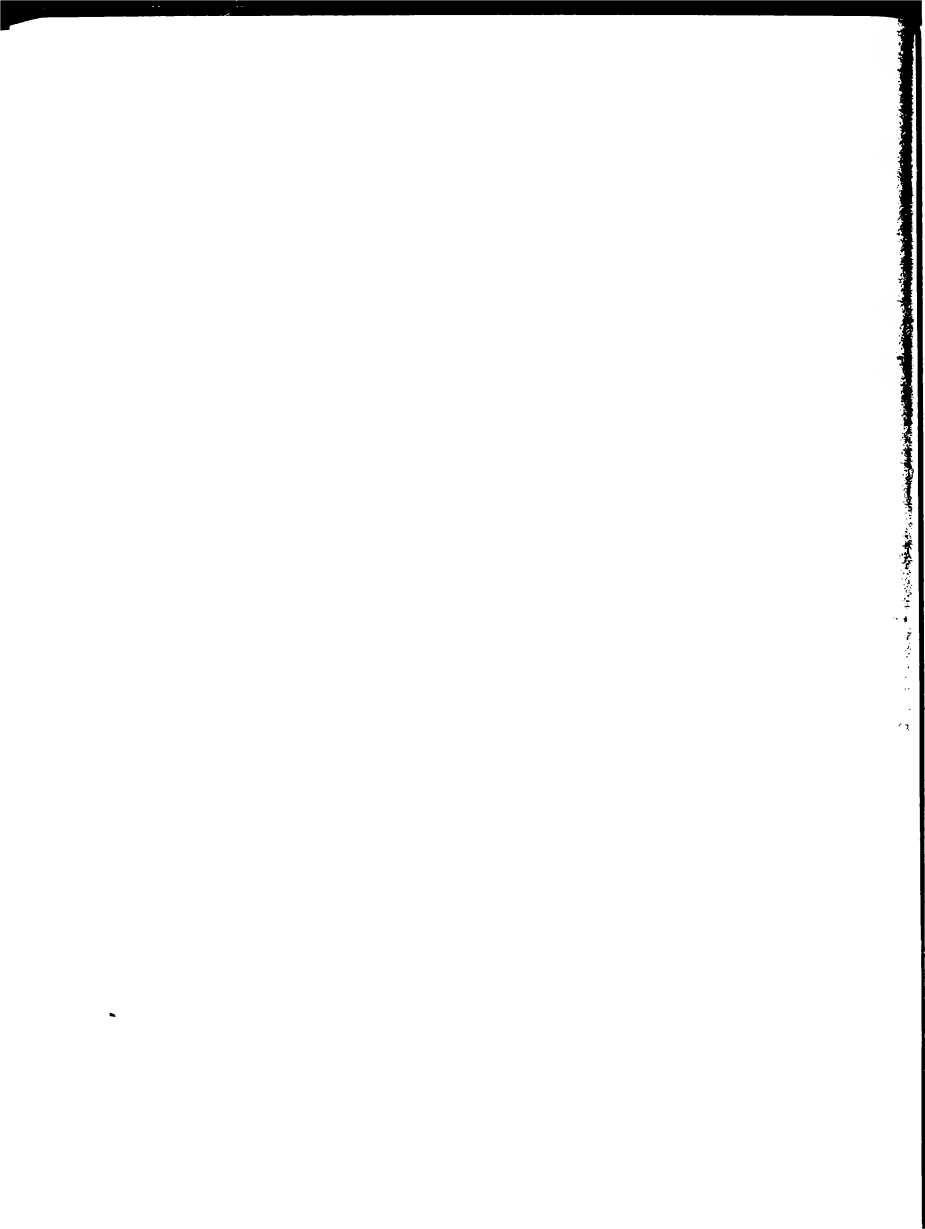
Măslini fără de frunze dormeau mocniți pe coaste
În vale, ca într-o piclă, dormea Ierusalimul,
Pe cruce somnul morții dormea de-acum sublimul
Isus, vegheat de oaste !

DIN ȚARA ZIMBRULUI

POEZII DE RĂZBOI

1918

CUGETARE

Pe cîrma lumilor plecată,
Cu ochii mari țintiți în zare.
Veghează-n noaptea-ntunecată
De-a pururi treaza cugetare.

Tăindu-și drum adînc, ca plugul,
De-a lungul veșniciei grele,
Sub mîna ei se mișcă crugul
Cu-ntregul lui alai de stele.

Ea ține firul ce măsoară
Genunile de sub picioare,
Dar nici o clipă n-o-nfioară,
Vulturile spăimîntătoare.

Cînd neguri oarbe vin ca fumul
Și cerul pare fund de iaduri,
Ea singură găsește drumul,
Și-ndreaptă prora către vaduri.

Acolo-n larguri întâlnește
Ostroave mari de idealuri,
La sînul căror poposește
Zvîrlindu-și ancora în valuri.

Dar iar spre țintă se-ndrumează,
Către limanuri neștiute
Ștînd, sus, de veghe, pururi trează,
La cîrma lumilor tăcute.

GANIMEDE

Deși adînci porniri mă cer
Să urc spre bolta-n veci albastră,
Eu nu-nțeleg povestea voastră
Cu tînărul furat la cer.

De-ar fi ca să mă-nalț spre stele
— Chemat l-al zeilor sobor —
Eu n-aș primi altfel să zbor
Decît cu aripile mele.

Răpit de vulturul lui Joe,
Întregul cerului senin
Mi-ar fi doar temniță și chin
De n-aș putea să-l tai în voie.

Și nu m-ar bucura înaltul
Olimp, etern ispititor,
De nu l-aș fi atins din zbor,
Ci-n gheare lungi purtat de altul

Rivnind lumina depărtată,
Mai bine trist privesc de jos,
Decît să trec neputincios
Cu aripa împrumutată.

Căci decît rob în cerul sfînt,
Ureat doar cu puteri străine,
De nu găsesc avîntu-n mine,
Rămîn mai bine pe pămînt.

ERA O ZI DE BĂTĂLIE

Era o zi de bătălie cu volbură de fum și ceață,
Părea că cerul căptușise cu neguri tainicele-i porți,
Se risipise în țărîină atîta sînge și viață,
Că nu știai de este abur sau sufletele celor morți...:

O piclă grea, șovăitoare se tot rotea peste cîmpie,
Și-n dîre lungi, năbușitoare, rostogolindu-se pe cer,
Buhavii nori din fundul lumii veneau a moarte și-a urgie...:
Pe-un dîmb adînc scurmat de schije, zăcea rănit un grănicer.

Se depărtase-mpușcătura și tunul se mai potolise,
În zări din cînd în cînd, haîne, zbucneau ascunse guri de
foc ;

El și-a privit cu silă rana și, cum de chinuri ostenise,
Și-a tras mantaua peste față și s-a culcat apoi la loc.

Nici nu s-a mai clintit d-acolo ! Trecură-n goană călăreții
Și iarăși lupta se încinse pe dîmbul proaspăt răscolit...
Tîrziu s-a fost pornit o ploaie, și pe ruinele vieții
Mărunții stropi, căzînd în sînge, plîngeau un dor nepotolit.

Trîntit acolo printre leșuri, el nu-și simțea părăgînirea,
Ci s-a lăsat domol să moară înstrăinatul grănicer...
Deasupra lui, luptînd cu vîntul, cu golul și nemărginirea,
O pală sarbădă de abur plutea între pămînt și cer !

ȘASE CRUCI

Ședeau de două zile-n ploaie, dar unul nu cîrtea, cînd iată,
A treia zi sosi poruncă să ia tot muntele cu-asalt...
Și, cum era posomorită, s-a-nveselit întreaga ceată
Și s-a mișcat nerăbdătoare să urce pîscul cel înalt.

Era o namilă de munte cu clinul repede de piatră,
Cîțiva ienuperi doar și cetini se agățaseră de stînci...
În vîrf, pe-un larg podiș de cremeni, dușmanul își făcuse
Trăgînd, ascuns, în carne vie și pitulat șezînd, pe brînci.
vatră,

Se repeziră, vînt, flăcări să ia de zor, piepțiș, suișul,
Dar, secerată, cădeau la vale, rostogolindu-se pe rîpi...
Și nu putea să suie nimeni, nici chiar un vultur, povîrnișul,
C-ar fi lăsat acolo morții filfutoarele-i aripi !...

O grindină pustiitoare de schije, gloanțe și șrapnele
Se abătea fără-ncetare c-un huiet groaznic de nespus ;

Ai noştri, îndirjiţi de ciudă, nici nu se mai fereau de ele,
Ci, frământindu-se-n tăcere, cătau un chip s-ajungă sus.

Atunci trei caporali, tovarăşi cu trei soldaţi, se-ncumetară,
Cum vor putea să urcă-n munte pe-un jgheab în coastă
tăinuit,
Şi când cădea-vor ca un trăsnet, în cuibul cel de foc şi
pară —
Să zboare sus batalionul peste duşmanul uluit !...

Aşa a fost... După plecare trecură ceasuri lungi şi rele,
Cînd, iată, chiot sus şi răcnet, şi-o clipă focul a-ncetat :
S-a fost pornit de jos atuncea un freamăt, ca de aripi grele,
Şi n-a fost om, ci rindunică, aşa zbura orice soldat...

Şi s-a sfîrşit într-o clipită : aveam în mîini semetul munte,
Cu toate coastele-i ripoase şi-ntreg cuibarul lui de hoţi...
Dar n-a trecut un ceas, cînd, iată, ca o cunună pe-a lui
frunte
Stau şase cruci în vîrf acolo la care se-nchină toţi !

LA CHEIA BUZĂULUI

Fusesse aprigă năvala şi crîncenă împotrivirea...
Duşmanul sta înfipt la cheie şi nu-l puteam clinti din loc...
Ca-ntr-un birlog intrase-n steiuri şi, plănuiindu-ne strivirea,
Făr' de răgaz vărsa într-una un iad de flăcări şi de foc.

Era un căpitan acolo, un om cărunt, părînd cuminte,
Dar a-nceput de la o vreme să umble vajnic printre-ai săi,

Și-a strâns grăbit batalionul și doar c-o vorbă, „înainte”
S-au repezit ca o furtună, nebuni, pe gura strîmtei văi...

A fost un fulger... căci dușmanul nu și-a venit în fire încă,
Cînd, într-un iureș de izbîndă, într-un imens avînt pornit,
S-a prăbușit batalionul, ca un perete greu de stîncă,
Și, valmeș a făcut fărîme, și-a spulberat tot ce-a-nțilnit !...

În urma lor porniră alții... Și-a fost că n-a rămas nici unul
Din cîți dușmani băteau la cheie și se-ntețeau să-și facă
drum,

Zăceau pe jos mitraliere și mut înțepenise tunul...
O liniște posomorîță se cobora încet acum...

Cînd s-au trezit, tîrziu, cu toții din fierbințeala vijeliei,
Și-au stat să-și socotească morții, pe căpitan nu l-au găsit !
Și-au căutat doar ca pe moaște, plîngînd, pe zeul bătăliei,
Dar căpitanul, fără urme, ca un arhanghel a pierit !...

Prin văile adinci Buzăul se-ncolăcea ca un balaur,
Mai sus, pe creștete, moliftii ardeau, troznind, ca niște torți,
Din slăvi amurgul, ca un giulgiu de purpură cu vergi
de aur,
Se întindea deopotrivă peste răniți și peste morți...

POPA DIN DEALUL SĂRII

Aciolați pe dealul Sării, într-un ungher de țintirim,
Aveam poruncă hotărîită să ținem piept ori să murim.
Pe după cruci pitiți cu toții, trîntiți pe brînci sau în

genunchi
Trăgeam în văile deschise, din gropile pleșuvei muchi...

În spate, satul gol de oameni, pe brîna coastei se pierdea ;
Doar popa singur rămăsese — și tot urca de ne vedea.
Era un om voinic și tînăr, cu niște ochi adînci, frumôși,
Vorbea cu noi de biata țară, ne povestea despre strămoși.
Și-nusuflețindu-ne într-una cu focul dragostei de neam
Ne trimetea chiar el la luptă, iar noi voioși ne supuneam...
Dar cum nu mai putea să suie din sat în vîrf de-atîtea
ploi,

S-a hotărît ca să rămîie și s-a mutat în deal la noi...
Și-a luat cu el numai o carte și-mpărtășenie-n potir
Și nu se mai clinea acuma din sîngerosul cimitir...
Toți cîți cădeau loviți de gloanțe pe pieptul lui se
sprijineau,
El îi grijea cu sfînta taină și-i mîngîia pînă mureau...

Vrăjmașul zăticnit din cale, turbat că nu răzbește sus,
Aduse grabnic patru tunuri și țintă drept în noi le-a pus,
Le-a-nțepenit pe temelie, le-a potrivit, ochind, și-apoi,
Afară din bătaia noastră, a început să tragă-n noi...
Deși vedeam din vîrf cu ochii venind peirea negreșit
Ședeam, căci n-aveam decît pușca și-un pumn de gloanțe pe
sfîrșit...

A fost apoi un iad și-o moarte, că toți vorbeam să nu mai
stăm.

Cei slabi de înger dau să fugă și mulți spuneau să ne
predăm...

Atuncea, popa, ca o fiară, sări din șanț răcnind cumplit,
Ne fulgeră cu vorbe grele, ne rușină și ne-a oprit.
Ne-a pus să-nngenunchiem, sub schije, în sînge proaspăt și
noroi

Și ne-a jurat pe sfînta cruce un pas să nu dăm înapoi...
Pe fiecare om în parte apoi ne-a binecuvîntat
Și, răsădindu-ne alt suflet, ne-a rînduit iar la luptat.

„Stam ziua pin' la briu în apă pitiți în șanț, cu el la rîm
 Curgeau ghiulele puzderii pe capul nostru, suierînd,
 Cînd răbuneau, lovind pămîntul și-l așredeau vijelie
 Ne ridicau din șanț cu totul și ne zvîrleau în vale jo
 Era atîta-nrîncenare, atît potop de fier și foc
 Că dezgropa din groapă morții și ne-ngropa pe noi la m

Dar seara, cînd cerca dușmanul să urce dealul învian
 Trăgeam și noi în carne vie și valmeș îl rostogoleam
 Cinci zile ne-am bătut ca lei cu popa-n frunte, cî
 blestem

O schijă l-a plesnit în coaste, și-a mai trîntit vreo patru
 ghem

El, pipăindu-și pașnic rana, văzu că totul s-a sfîrș
 Și liniștit cerînd potirul, el singur s-a împărtășit.

Apoi, senin plecîndu-și ochii, muri pe brațe de soldați.

Cuvîntul său din urmă fuse „cu nici un chip nu vă predați

Copii luptați pînă la urmă, cu noi e însuși Dumnezeu”

Și numai știu nimic în urmă, c-atunci am fost rănit și eu l

Dar azi, cînd cineva mă-ntreabă, mărturisesc cinstit și dreg

Că fără popa de la Sarea, noi nu țineam acolo piept !...

ȚĂRII MELE

Deprins de veci cu nori și vijelie
 Stă pururi trainic muntele de stîncă.
 Ce-i pasă lui că-n aspra-i temelie
 Șivoaie rod și ape iuți mîncîcă !

Știți voi ce fac în cremenea bătrînă
 Atîtea ploii, cu munca lor grozavă ?

O spală doar de clisă și țarină,
Dar lasă-ntreg străvechiul cheag de lavă.

În van puhoiul spumegă și crește
Scobind prăpăstii fără de hotare :
Pe cît la poale rîpa s-adîncește,
Pe-atît se-nalță muntele mai tare.

— O, țara mea, tu, culme-ncremenită,
De-atîta sînge roasă și brăzdată,
Azi din adîncuri, grea și neclintită,
Te-nalți în slăvi mai sus ca niciodată !

MORMÎNTUL STEGARULUI

Acolo-n cîmpuri, unde-atîți viteji căzură,
Tălăzuiesc azi grîne și morții dorm, sărmanii...?
Tot mai adînc s-or duce cu orice arătură,
Cînd peste ei cu trudă vor trage-n plug plăvanii.

Acolo însă unde căzu străpuns stegarul
Și dușmanul sălbatec i-a smuls drapelul țării,
Stă cîmpul sterp și cere să-i semănați stejarul,
Nu griu vrea mortul aprig, ci semnul neuitării.

Pe groapa lui îngustă din ce în ce mai falnic
Să crească, dîrz, copacul în mijlocul cîmpiei...?
Cînd s-o-nceasta la luptă cu crivățul năvalnic,
Să-i sune mir de trîmbiți, ca-n ziua bătăliei...

Din fund, cu seva-n ramuri de-a pururi să pătrună
Întreaga-i voinicie, tot dorul lui și dragul :
Așa să-și poarte trunchiul sus flamura-i de frunză
Cum și-a purtat în luptă el sus și tare steagul.

Ș-atunci cînd, din văzduhuri, la cuib cătînd hodie,
Va filfii un vultur pe creanga-mpletoșată,
Să-i pară că-nviază acel de pe prăjină
Și-nfipt stă însuși steagul pe groapa lui uitată !

CÎND A FOST SĂ MOARĂ NECULUȚ

Cînd a fost să moară Neculuț ciobanul
Tochmai o pornisem la atac, pe vale.
Cerule parcă-n țandări își surpa tavanul
Și-l lăsa să cadă peste noi în cale.

Urletul de tunuri nu avea zăstîmpuri...
Pretutindeni numai pilnii, gropi și jgheaburi...
Vălătuci de flăcări alergau pe cîmpuri
Și veneau ca norii otrăviții aburi.

Totuși împînzisem poalele colinei
Și urcam cu toții coasta într-o fugă,
Cînd ne poticnirăm chiar la pragul clinei
Încilciți în sîrme ca-ntr-o hălăciugă.

Neculuț și alții, cei mai fără frică,
Au căzut acolo doborîți de-o schijă,
Eu, văzînd cum geme, șovăie și pică
M-am trîntit alături lîngă el cu grije.

Întrebînd ce-l doare, nu mi-a spus de rană,
Mi-a vorbit de-acasă, pomenind copiii...
De sub țîța stîngă însă ca pe-o vrană
Gîlgîia la sînge pe arzimea gliii.

Dînd s-apuce-n mină ce-o-ntilni în cale
Înceștase-n iarbă palmele-i voinice
Și-ncordîndu-și trupul îndoit din șale
Se căznea zadarnic să se mai ridice.

S-a zbătut o vreme, că era ca fierul —
Numai vîna-ntr-însul, falnic cum e pinul,
Dar văzînd că grabnic o să-i treacă lerul
S-a lăsat pe spate contenindu-și chinul.

...Mă simțeam departe, ca-ntr-o aiureală...
Nu știam, în mine sau afară oare
Aua un clopot groaznic a dogeală...
Și-am sărit deodată iarăși în picioare.

Innoptase ziua în amiaza mare...
Silnică, lumina se cernea prin sită...
Se-nvîrtea cu mine lumea tot mai tare,
Turburînd vederea-mi împăienjenită.

Neculuț acumă căuta cu gura,
Îi ardea, sărmanul, sufletul de sete :
Azvîrlisem însă ploscile de-a dura
Cînd veneam în goană cete după cete.

L-am lăsat acolo, că-i era totuna...
Se-mplinise doară scrisa lui pe lume.
Închisese ochii dar șoptea într-una
Și, strigînd nevasta, o chema pe nume.

Și-a rămas acolo, sub o curmătură,
Povîrnit pe-o parte, cam așa-ntr-o rină,
Stînd să ducă parcă fluierul la gură,
Cum ședea în munte, vara, sus la stîniă.

CUM STAM ÎNCĂTUȘAT

Cum stam încătușat de stîncă
Pe culmea cugetului meu,
Privindu-mi patima adîncă,
Mi se părea că-s Prometeu.

Îmi ispășeam trufașă vină
— Furasem focul sfînt din cer —
Dar azi puteam să dau lumină
Și chinului cîntări să-i cer !

Pe cît mi se-nzecea puterea,
Pe atît cătușa mă strîngea,
Dar, îndumnezeind durerea,
Uitasem că mai e a mea...

Cîntam, și cele nouă Muze,
— Înfiorate de avînt —
Sorbindu-mi vraja de pe buze,
Mă-mbrățișau fără-un cuvînt.

Ca niște stele, strălucite
Durerile se deșirau,
Iar Muzele stau fericite
Și rînd pe rînd mă sărutau.

Mai sus de mine și de lume,
În fața slăvilor cerești,
Încins de patimi fără nume,
Cîntam dureri dumnezeiești !

SÎNT CULMI INFRICOȘATE

Sînt culmi infricoșate în sufletele noastre,
Dar nimeni nu le suie și nimeni nu le atinge,
Deasupra, peste neguri, furtună și dezastre,
Pe ele niciodată lumina nu se stinge...

Acolo răsăritul trimite-nțîia rază,
Amurgul tot acolo lucirea lui din urmă,
Pe fruntea lor lumina de-a pururi scînteiază
În chip de sărutare, ce-n veci nu se mai curmă.

Arareori un vultur cu aripe bălane
Rătăcitor ajunge pe culmi, dar nu mai zboară,
Căci prins adînc de vraja seninelor arcane,
Rămîne sus acolo și nu se mai coboară.

CUNUNA DE AUR

Eu mi-am lucrat cununa și pe de-a-ntregu-n mine,
Și sufletul, în flăcări, fu singur meșter faur :
Semeață, neatinsă de foc și mâini străine;
S-a făurit în mine cununa mea de aur.

Acolo, în adâncuri, zvicnind cu încordare
În mâinile voinței ce-i fără șovăială,
Ciocanul greu de patimi bătut fără de cruțare
Pe inima-năspriță ajunsă nicovală.

A fost o muncă aspră. Turtit cu-mpotrivire,
Sta, bulz, virtosul aur și nu vrea să se-nchege;
Dar clipă după clipă s-a subțiat în fire,
Și fir de fir în urmă pornit-a să se lege.

Deplin întruchipată, cununa strălucită
S-a-nfăptuit de-a-ntregul și singură în mine;
Și poate sta pe frunte-mi așa, pecetluită, —
N-au fost la făurire nici foc, nici mâini străine.

NOAPTE DE IARNĂ

Era o noapte plină cu zăpadă
Și-ntreg pământul sta în amortire...
Cu gîtu-n sus spre recea strălucire,
Urlau doi lupi flămînzi, cerșind o pradă.

Gîtlejul lor, adînc sunînd a sfadă
Certa în van neîndurata fire...
Doar la răstimpuri, cu nedumerire,
Clipea o stea și se lăsa să cadă.

Era în tot atîta nepăsare,
Atît pustiu și-amară vitregie,
Așa dezmoștenire și uitare,

Că însăși luna fără de viață,
Trecînd pe cer ca dusă de urgie,
Părea un sloi rătăcitor de gheață.

NOAPTEA

S-a tras domol din luptă lumina obosită
Și-ncet s-a stins departe, ca suptă de-adîncime...
Ținînd întreaga lume mai strîns încercuită,
Sporește-n zări un vajnic talaz de-ntunecime.

Și Noaptea-nvolburată cutreieră pe drumuri,
Din negrele-ascunzișuri chemîndu-și seminția ;
Cu palmele întinse vin umbrele — duiumuri —
Pe tălpi de întunerec s-așeze-mpărăția.

Curg, oarbe, din adîncuri a beznelor zăpodii
Și-nvînsă pleacă ziua din tronul nalt al firii...
Prinzîndu-și peste creștet din zbor cununi de zodii
Se urcă Noaptea-n slavă pe treptele mării...

Atotstăpinitoare stă oacheșă crăiasă,
Popoarele de umbre pornind să-și cîrmuiască...
Și cum din ascultare nu-i nimeni să-i mai iasă,
Furată de tăcere, ea prinde să clipească.

Și stînd așa în scaun cu pleoapele plăcate,
Proptită pe speteze, de somnul greu supusă,
Adoarme lin crăiasa, cu capul dat pe spate,
Și-ntreaga-mpărăție la poale-i doarme dusă.

De sus alinătoare, cu vise legănată,
Pe lumile trudite odihna se desprinde,
Și cerul pare-n larguri o aripă-nstelată
Ce peste noi, în zboru-i, vecia își întinde.

ȚARA

Hotarele mele sînt numai o rană
Ș-adînc sfirtecate zac toate în sînge !...
Lipsesc nestemate din vechea-mi coroană :
Azi Leul Băniei în lanțuri se plînge,
Iar falnieul Vultur, sărac, fără hrană,
De cușca robiei aripile-și frînge.
Și-n mrejele morții ce-ntîns-au străinii
Se zbat fără pace și țipă Delfinii.

Rămîne doar Boul... nenfrînta-i cerbice
Abia de se-nnoaie sub palmele vremii...
Rămîne la pluguri, sub jug și sub bice,
El singur, din toate podobeale stemei...

Dar azi el e zimbrul sălbatic și tare
Și vremile stinse par iar să se-ntoarne,
Căci oaste de zimbri stînd azi la hotare
Puhoiul de haite îl zvîrle din coarne.

FRUNZĂ VERDE...

Frunză și iar frunză tinăvă și verde,
Te-a cîntat de veacuri dornic un popor...
Astăzi el stă-n cumpeni — și, dacă se pierde,
Cine să-ți mai cînte, să te mai dezmiervă ? !
Frunză și iar frunză tinăvă și verde,
Nu vezi la tulpină aprigul topor ?...

Cum primiși la umbră tocmai tu dușmanii,
Frunză și iar frunză verde de brădet ?
Frunză din stejarii codrilor Tismanii,
Frunză din Sinaia, cum umbriți Germanii ?
Cum primirăți toate bucuros dușmanii,
De-am rămas cu plopri rari de pe Siret ? !

Frunză și iar frunză stearpă de negară,
Ce mănînci ogorul unde asudăm,
Au intrat dușmanii val-vîrtej în țară...
Astăzi ca strămoșii băjenirăm iară !...
Frunză blestemată, frunză de negară,
Am rămas cu tine doar să te cîntăm ? !

Frunză și iar frunză, țepi de pălămidă,
Ce te-ntinzi pe holde, grea, ca un blestem,
Astăzi țara toată plină-i de omidă,
De-a lăsat țărina stearpă — cărămidă !
Frunză otrăvită, țepi de pălămidă,
Am rămas cu tine să ne mîngîiem ? !...

PE SIRET

Adie un vînt de pustie pe-ntins de pășuni fără urme,
Pe plaiuri dă colțul de iarbă sfielnic ieșind din pămînt...
Și jalnicul vînt parcă-ntreabă : au unde-s bogatele turme,
Duiosii ciobani unde sînt ?...
Vai ! oile-s azi înjunghiate, ciobanii mai toți în mormînt,

Și vîntul coboară la vale, colindă întreg Bărăganul
Și vede cum flutură grîul și spornic s-arată la rod...
Dar vede pe holdele noastre că astăzi stăpîn e dușmanul
Și lacom, lăcustele-î rod...
Și plînge că moare de foame, că moare întregul norod !..

Și vîntul se face furtună ce valmeș se-ndreaptă spre sate :
Au unde sînt azi gospodarii de nu se clintesc nicidecum ?
Pe unde-s nevestele strînse, bătrînii cei gîrbovi de spate
Și ce fac copiii acum ?
Azi satele toate sînt flăcări și bieții creștini poate scrum.

Și crește furtuna ca marea pe-ntinsul cel jalnic al țării,
Cu hohot se tînguie șesul și munții cu falnic brădet :
„Au unde sînt astăzi vitejii“... Dar iată răspuns întrebării,
Și vîntul s-alină pe-ncet...
Căci tunul începe să bată mai dîrz, tot mai dîrz pe Siret.

O, ȚARĂ

Acolo-n văi, pe Prahova — bogată —
Pe Jiu, pe Olt, pe Argeș și Buzău,
Pe Bărăgan, în care spicu-i gata,
În București... pe-ntreg cuprinsul tău,

E numai jale, capete plecate,
Ochi stinși, ce cată pururi în pământ,
Sînt buze mute, brațe ferecate,
Și oase, oase fără de mormînt !...

Noi știm de-aici prăpastia durerii
În care zaci... Așteaptă, că venim,
Tu nu cunoști izvoarele puterii
În care azi din nou ne plămădim.

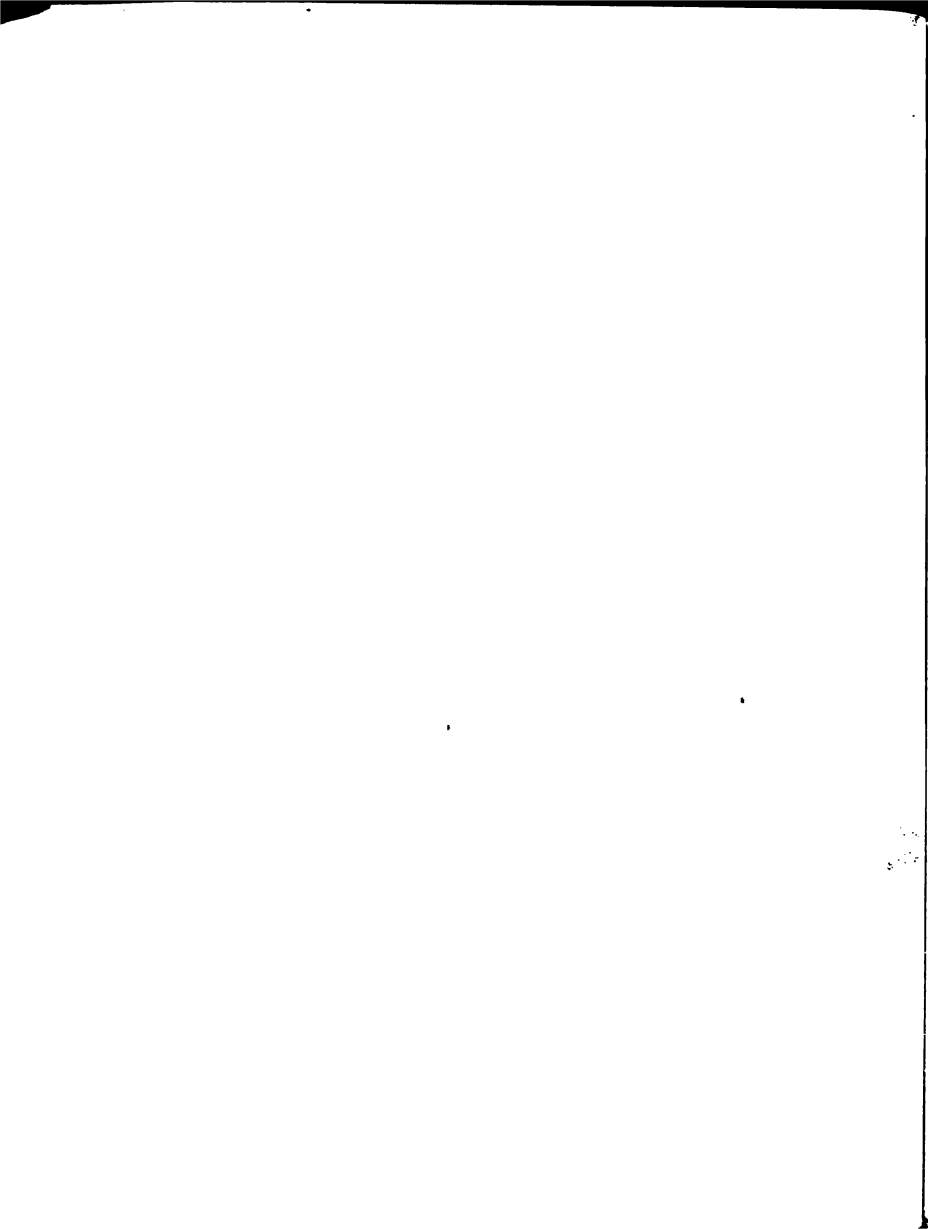
E dorul tău, atîta ne mai ține...
De la Oituz, din Putna și Siret
Bat toate inimile pentru tine...
Dușmanii înșiși te aud încet...

Așteaptă-ne... nimic n-o să rămînă !...
De-ar fi să trecem toți prin foc și iad,
Ca David lua-vom praștia în mînă
Și vom zdrobi de veci pe Goliad !

Răzbunători ne vom întoarce iară,
Cum ne-am legat cu aspru jurământ...
Și vom cădea la sînul tău, o, țară,
Cum cazi, plîngînd, pe lespezi de mormînt.

PÎRGĂ

1921

PÎRGĂ

Am fost un pom zăbavnic... tîrziu am răsărit...
Nu m-au cruțat nici grindini, nici secetă-ndelungă,
Mi-s crengile sucite și cresc pipernicit,
Iar biata rădăcină, căznindu-se s-ajungă
În lutul gras și reavăn, prin pietre-a sfredelit.

Dar astăzi, peste vremuri, rodesc... Prin mii de porți
Din fund amara mîzgă suind, se îndulcește
Și-a soarelui lumină o plăsmuiește-n flori :
Azi visul rădăcinii pe ramuri strălucește,
Voios stă rodul ciucur și-ncet se pîrguiește..?

...Și-ncovoiat sub pîrgă, aștept culegători.

PIATRĂ AURIFERĂ

Mă pregătesc de-acuma să te sfărîm, durere,
Ca pe o piatră-n care zac vine-ntregi de aur,
Ce-atît mai grea atîrnă, strivind mai cu putere,
Cu cît în ea cuprinde, ascuns, mai mult tezaur.

Din ocnita vieții în lespezi te voi scoate,
Și munții tăi scurmîndu-i adînc în măruntaie,
Căra-voi la lumină nămesiile toate
De blocuri tari, ce firul de aur le-ntretaie.

Copaie cu copaie, în pive mărunțită,
Toți grunzii măcinîndu-ți, în praf te voi preface
Vor bate pisăloage, și apă-nvinetită
Pe jgheaburi largi de suflet va curge fără pace.

S-o duce toată huma netrebnică din tine...
Spălată-n mii de ape, pe scocuri vînturată,
Să-ți lași domol pe fundul ulucului din mine
Nisipul tău de aur, Durere sfărîmată...

LACUL ZÎNELOR

Lacul zînelor din codri a-nceput ursuz să scadă...
Tăinuitele-i izvoare rînd pe rînd s-au potmolit
Și-n păragina hobăiei brusturi grei crescuți grămadă
Tot mai strîmt îl strîng în copca unde-ncet s-a cuibărit.

Limpezișurile-i triste le-a umplut mătasa verde,
Mreji de lintiță mărunță în adînc s-au coborît,
Pînă-n fund e negru lacul și, din umbră, cum se pierde
Sub sprînceana de pădure pare-un ochi posomorît.

Nu mai vine să-l prefire cîrdul sprintenelor ciute...
Bolți de carpeni îi aruncă un zăbranic pe undiș...
Miros greu plutește-n preajmă și din apele stătute
Ies tufișuri încîlcite de liane și brădiș.

Nemișcat și zi și noapte, vara vîntul nu-l atinge,
Nu-l văd razele de soare și mierloii l-au uitat ;
Briu de papură sau trestii foșnitoare nu-l încinge...:
Rar doar broaștele țestoase și cu șerpilor mai străbat.

Toamna-n urmă îl îngroapă sub un țol de frunze moarte,
Putregai și crengi uscate țes pe fața-i o podea :
Unda lîncedă primește pe lumină-i să le poarte,
Dar din ele-și face-o pleopă și se-nchide-ncet sub ea!

SINGURĂTATEA

Adorm adînc Bucegii, și Noaptea-i netezește,
Pe tîmplele lor arse, cu mîinele-amîndouă.
Sclipesc pe frunți golașe, ce somnul umezește,
Broboane mari de rouă.

Doar văile-aburite huiesc fără-noetare
Și direle de ceață, ca niște șerpi, la poale
Se duc pe nesimțite și curg în depărtare
Cu apele la vale.

Atunci Singurătatea se scoală-ngîndurată
Și umblă, visătoare, pe streșini de-nălțime.
Stă ceasuri neclintită, de-o stîncă răzimată,
Și cată-n adîncime.

Dă drumul unei pietre și-ascultă, -ncremenită,
Cum bubuie-n adâncuri pîn' nu se mai aude,
Cu fața-n sus pe urmă se-ntinde, aiurită,
În ierburile ude.

Se uită lung la stele cum ard nălucitoare...
Ascultă-n fund molifții vibrînd ca niște clape.
Pe ceruri trece luna, plutind strălucitoare,
Ca lebăda pe ape.

Așa își duce veghea pe culme sus, deșteaptă,
Și de urît tot timpul ea singură își ține...
Din cînd în cînd tresare și șade... parc-așteaptă
Dar, nimenea nu vine !

NOUL MAG

Am obosit de-atîta așteptare
Cu ochii sus pe cer...
Și steaua vieții tot nu mai răsare.
De astăzi însă n-o mai cer.
Plec singur spre locașul de-nchinare,
Spre Staulul rîvnitului Mister.

Luceafărul meniț ca să-mi răsară
Atît a zăbovit,
Că nu mai vreau să știu dacă s-a stins,
Ori eu dac-am orbit...
Nu mai aștept lumina dinafară :
O alta-n mine tainic s-a aprins
Și arde-n fînd pojarnica ei pară,
Văpaie noaptea, ziua stîlp de fum —
Cu ochii-ntorși spre ea pornesc la drum.

CA NĂFRAMA SFINTEI VERONICA

Sufletul meu este alb și fără pată
Cum a fost năframa sfintei Veronica.
Doar a-ntins-o sfânta, negrăind nimica,
Iar martirul șterse fața-nsîngerată.

Sufletu-mi întinde tainica-i năframă,
Să-ți apeși pe dînsa ochi, obraji și gură,
Dornic să-ți cuprinză fața ca-ntr-o ramă
Și să-ți prinză chipul tot în țesătură.

Chipul tău, iubito, înger în prigoană,
Pătrunzînd ca mirul pînza-i străvezie,
Luminos și dulce ca pe o icoană
Să-l păstreze apoi pentru veșnicie.

PEISAJ MARIN

Era o vreme-nchisă, tîrziu după furtună
Și apele trezite păreau că stau pe gînduri :
Din toată frămîntarea și cazna lor nebună
Nimic nu s-alesese decît un vraf de scînduri.

Corăbii zdrumicate băteau domol în maluri
Și lemn cu lemn, pe-ncetul, le lua-napoi uscatul.
Catarge fără funii, săltate peste valuri,
Cu trupul numai așchii veneau plutind de-a latul ;

Semeții brazi din norduri, molifții tari din munte,
Porniți să cucerească cu dor o altă lume,
Soseau acum la țărmuri cu trăsnetul pe frunte
Purtați pe năsălia nămetului de spume.

Cuprinse de nisipuri pe dosnicele dune,
Zăceau ici-colo hîrburi de nave cutezătoare...
Nu s-arătau pescarii măcar să le adune,
Ci le-mbăla doar marea cu limbi de flux amare.

INGERUL NĂDEJDII

Era la o răscruce, și Ingerul Nădejdiei,
Trimis să-mi ție calea cu-aripile deschise,
Să-mi fie călăuză și pază în primejdii,
Zdrobit de osteneală acolo adormise.

De cînd mă zămislisem pornise c-o solie :
Noianuri să străbată și-n sirg să mă-ntîlnească.
Dar pururea zăbavnic, bătut de vijelie,
La gura de răspîntii a stat să poposească.

Și n-a putut de-atuncea nimic să-l mai deștepte,
Nici grija să-mplinească chemările poruncii,
Nici strigătele mele, ci stînd să mă aștepte,
Dormi mereu, cu pumnii la gură strînși, ca pruncii.

Iar eu mergeam de-o viață cu gîndul că odată
Din zbor slăvitul inger îmi va ieși-nainte,
Că-i voi cădea nemernic la poala luminată
Și mă va lua cu dînsul sub aripile-i sfinte...:

Cădea grăbit amurgul pe jalnica răscruce
Și căile, tăcute, se desfăceau cumplite...
Sta sufletul în cumpeni pe care drum s-apuce,
Privind la tristul înger cu aripi ofilite...

Și m-am plecat atuncea ca să-l privesc de-aproape,
Mai pipăia pe frunte-i un cearcăn de văpaie...
Încolo numai umbră, pe-aripe, peste pleoape...
Părea un biet războinic căzut într-o bătaie.

Avea hlamida ruptă și-o aripă beteagă
Cu sfîrcurile boante și pene zdrențuite.
Zăcea grozav de palid, sleit și fără vlagă
Și-ncet scîncea în somnu-i cu vise chinuite.

Mi-am scos atunci vestmîntul și, dornic a-l cuprinde,
L-am învelit cu griă ca pe-un copil în boală,
L-am sărutat pe frunte, i-am pus la cap merinde
Și-alătura toiașul cu traista mea goală...

Dar el dormea, cu capul pe-o piatră, n drumul mare,
Ca-ntr-un surghiun departe, abia suflînd, cu trudă...
L-am dezlegat cu milă de-ntreaga lui chemare
Și-am ocolit pe-alături, prin somn să nu m-audă,

Și-lam lăsat acolo dormind, căci înnoptasem,
Ca să m-afund tot singur în inima tăcerii.
Dar iată că pe calea ce-acuma apucasem
Îmi lumina ca focul Arhanghelul Durerii.

SODOMA...

Fugea departe Lot, ieșit din minți...
Ardeau în urma lui Sodoma și Gomora
Și miezul nopții flăcăra ca aurora.
Un val de vaiere și de scrișniri de dinți
Și urletele tuturor.

Se tot țineau de el, ca un șivoi,
Dar n-avea voie să privească înapoi.

Cetățile îndrăgostirii mele,
Cu foc bătute, ard pe rug.
Se crapă sufletul, cad stele...
Cu mâinile pe ochi eu fug.
În urma mea iubirea, blestemată,
Ca o Sodomă arde-nflăcărată,
Și toată patima și-ntreaga nebunie
Vor fi cenușă pînă-n temelie.
Trecutul culpeș îl aud cum geme,
Cum pîlpîie și cearcă să mă cheme
Cu glasul tot mai înecat de foc...
Dar cine-ntoarce capul se preface-n sloi,
Și simt că de-aș privi o clipă înapoi,
Aș împietri de-a pururea în loc !

AMURGUL

Cerescul ghem de aur întreaga lui urzeală
Și-a depănat-o-n fire de foc strălucitoare...
Ajuns la pragul zării gol, fără de beteală,
Rostogolit din ceruri, apune pe ponoare.

Stringîndu-și, friguroase, foilele mărunte,
Se-nchide-ncet trifoiul și floarea de țintaur.
Din șesurile sure urcînd grăbit spre munte,
Amurgu-n mers despoaie colinele de aur.

Acolo unde calcă se stinge o comoară,
Se face vînăt plaiul pe care se tot suie ;
Și după el, tăcute, din codri se strecoară
Un lung alai de umbre pe orice cărăruie.

Sosit pe prispa culmii, o clipă cată-n urmă,
Zorind să-și strîngă cîrdul de umbre întins pe cale,
Ca un cioban ce-și cheamă cu grijă-ntreaga turmă,
Apoi din nou pornește și scapătă devale.

Abia pe munți atuncea mai filfiie lumina,
Ca pasărea rănită zburînd din stîncă-n stîncă...
Pe urma ei, din hăuri urcînd năvalnic clina,
Cu-o falcă-n cer s-o prindă, aleargă Noaptea încă,

Aleargă și înghite de ciuda răzbunării
Toți fulgii de lumină împrăștiați pe creste...
Se-nchid apoi deodată ocolurile zării,
Cu trîmbe de-ntunerec căzute făr' de veste...

**Năvoade largi de umbră stau lumile să-ncapă,
Tot cerul prefirîndu-l ca unda pe prundișuri,
Din funduri nepătrunse trăgînd, ca dintr-o apă,
O mișună de stele ce ies la limpezișuri.**

APUS DE SOARE

**Din cutreieratul cer cu-ntinse arii
Coborînd pe munte, înfocatul Soare
Îl oprește-o clipă încă telegarii
Cei cu trupul flăcări, coamele vîlvoare.**

**Și pornind acasă roibii, la hodină,
Pentru-ntreaga noapte singur și-i adapă
În nemărginitul iezer de lumină,
Revărsat în calea serii ca o apă.**

LA POARTA PARADISULUI PIERDUT

**Azi am trecut s-o văd, înstrăinată,
Grădina-n care-o vară ne-am iubit...
Podoaba-n zdrențe-i spînzură uscată,
Rugini a prins frunzișul răvășit,
Iar parcul, raiul nostru de-altădată,
Cu ziduri alții azi l-au ocolit.**

E ceasul vechi al dragostei, e seară,
Și, dînd să intru, stau înfiorat :
Înaltul plop la porți m-așteaptă iară,
Dar toamna purpurie l-a schimbat
În galben stîlp pîlpîitor de pară,
Ce freamătă, de vînturi zbuciumat.

Și-n vijelia ce s-a-ncins să-l bată,
Aprinsul plop acolo mi-a părut
Că-i sabia de foc neîndurată
Pe care Heruvimul nevăzut
O flutură spre lumea blestemată
La Poarta Paradisului pierdut.

DUREREA NEAMULUI

Nu vin spumos, nici păcură aprinsă,
Nici blestem furios de Prometeu :
Eu sînt Durerea voastră, necuprinsă,
Și sînt un dar făcut de Dumnezeu.

Din visul vostru ars, căzut grămadă,
Din dorul, astăzi zgură și tăciuni,
V-am mai rămas doar eu, o grea plămadă —
Amestec de silitră și cărbuni.

Nu sînt vulturul filfiind în cușcă,
Nici răcnetul de leu izbit în piept,
Ci sînt un pumn de pulbere de pușcă,
Ce, sub țilindră, mută stau și-aștept.

Un pumn de iarbă, care doarme parcă
Pe fundul sufletelor tuturor,
Dar forța mea cumplită vă încarcă
Ca pe-o unealtă aspră de omor.

Înfrișcata pulbere-i la pîndă :
De-o scăpăra scînteia dedesubt,
Va năru-i o lume sub osîndă,
Atîta foc și pară-n mine-am supt.

Va fi un fum, un vaier și-o lumină...
Detunetul la ceruri va urca
Și neamul tot zbugni-va, ca o mină...
Scînteia mînioasă de-ar pica !...

Dar pîn-atunci păstrați-mă curată
În fund de suflète, la adăpost ;
Să nu mă ude lacrima vrcodată,
Să nu-nmuiți năprasnicul meu rost.

Să stau acolo mută și-nghețată,
Din scrum de vis urgia să-mi încheag :
Un pumn de pulbere înfrișcată
În care zace trăsnetul întreg.

1918. Pacea de la Bufta

AMURG PE LAC

În slăvi lumină lină cu stingeri potolite,
Pe lacul fără valuri odihna s-a lăsat...
Mijind de somn pe maluri, cu creștetul plecat,
Stau sălcii plîngătoare, ce-așteaptă despletite.

Tăcuți, spre sat pescarii duc în păringă cina
Și undele năvoade și căngile de fier...
Iar largul ochi de ape, rămas privind la cer,
Parc-ar sorbi-n adîncuri, nesățios, lumina.

SÎNT PEȘTERI

Tu nu uita că sînt în tine peșteri...
Un pas, o șoaptă, numai un suspin,
Sporesc acolo-n mii și mii de creșteri,
Se-ngroașă-n hăuri, se izbesc și vin
Să zguduie pereții arși de lavă.
Și tainița se umple de tumult,
Ca cerurile, sus, cînd tună-n slavă...
Și crește larma surdă tot mai mult,
De parcă sparge urletul tavanul :
Cutremur lung iscat dintr-un oftat...

Și-adeseori cînd zvonul, ca orcanul,
Nebun s-azvîrle-n steiul detunat,
Ca-n peștera pierdută sub pămînt —
De larma izvorîtă din suspine
O piatră cade, altele-și fac vînt,
Și bolțile se năruie în tine.

VINĂTOARE VECHE

Ieșeau călări din curțile-ntărite,
În pas domol, spre luncile cu soare...
Chema voios un corn de vinătoare
Ogarii șui cu zgărzile-aurite.

Întinși apoi, ca trîmba, pe ogoare,
Porneau să bată țarnele-nverzite.
Ulmînd cu botul urmele găsite,
Chefneau copoi ageri prin răzoare.

Ducînd alaiul, mîndră și dibace,
Trecea domnița, sprintenă ca glonțul.
Un șoim viclean, cu pene porumbace,

Pe mîna ei stînd gata să-și ia zborul,
Își ciugulea din cînd în cînd cu clonțul
Lănțușul strîns, ce-i sugruma piciorul.

IDILĂ

Cînd Primăvara prin livede
Pășește lin cu flori în poală,
Tăcutul Codru cum o vede
Ca un veinic viteaz se scoală.

Și stînd în calea ei să iasă,
Cu dor năvalnic s-o pătrună,
Încinge brîu de umbră deasă
Și-mbracă zalele de frunză.

Țesuți din floare lîngă floare,
Îi prind potirii de minune ;
Dar cînd pe creștetu-i de soare
Un coif de cer albastru-și pune,

Lucește fața lui întoarsă,
Căci de sub chivăra senină
Pe umeri largi i se revarsă
Bogate plete de lumină.

Cînd zîna pregetă, cu teamă,
Și se oprește pe cărare,
El mișcă brațele, o cheamă
Și freamătă de nerăbdare.

Iar cînd a prins-o-n braț de-a dreptul,
Ca toți de nunta lor să știe,
De vînt curat își umflă pieptul
Și chiuie de bucurie.

OSÎNDĂ

Unde sînt, ce s-au făcut
Ochii ce mi-au luminat ?
Glasul care m-a chemat
Pentru ce-a tăcut ?

Cine-a tras așa grăbit
Mîna care mi s-a-ntins ?
Buzele ce m-au atins
Cine le-a strivit ?

Azi se zbate-n iad închis,
Îngerul dezaripat
Care-o clipă-n zbor m-a luat
Către paradis...

Nevăzute răni mă dor,
Fruntea n-am unde s-o-nclin :
Pretutindenii numai chin,
Stingere și dor !

DIN CÎTETRELE DARURI

Din citetrelle daruri ce Magi-i hărăzîră
Nu i-a rămas acuma nimic să-l mai mîngîie,
Nici fir măcar de aur, de smirmă ori tămîie...
Și darurile iată în ce chip îl slujîră :

Tot aurul pe care l-a dat cui sta să-i ceară
L-au strîns pîzmașii preoți și fu prilej pierzării :
Cu el plăti Caiafa, peșin, prețul vînzării
Cînd s-o tocmit cu Iuda să-l cumpere-ntr-o scară.

Iar smirna cuvioasă, amar de ani păstrată,
Abia de se ajunsese cînd îl îmbălsămară,
Așa că ucenicii cerșiră de-i turnară
Pe trupul plin de sînge mireasma consacrată.

În urmă, cu tămîia i-au afumat mormîntul
Cînd au venit să-l plîngă, în stol, mironosițe...
Iar Maică-sa, smulgîndu-și bogatele-i cosițe,
Purta pierdută hîrbul și tămîia pămîntul.

PROMETEU

Am migălit mereu să-mi fac o lume,
Dar nu m-am înjosit, ca Prometeu,
Spre-a-nsufleți plămada mea de hume,

Să fur din cer un foc ce nu-i al meu.
Ci, nencetat ciocnindu-mă cu mine,
M-am străduit să scapăr singur eu.

N-am izbutit... Și poate e mai bine.
Nu sînt destul de rece și-mpăcat,
Ciudoasa rivnă încă mă mai ține.

Aș vrea scînteia, licăru-nfocat,
Cînd va țîșni din suflet să răsară,
Să nu m-aprind ca un păiș uscat.

Să pot purta în mine jar și pară,
Nemistuit de propriul meu foc,
Să luminez și-n mine și-n afară,

Să nu fiu mie însumi un obroc.
Cînd vulturul trimis să mă sfișie
Va tăbări cu groaznicul său cioc

Din inima-mi să rupă o fișie,
Să-și vadă pliscul negru luminat,
Și-aprins pe loc de-atîta bucurie,

Să ducă-n ceruri taina ce-a aflat !

CÎNTAREA LEBEDEI

Cînta o lebedă-într-o noapte pe apa iezerului tainic,
Aci sălbatec, numai țipăt, aci ca molcom plîns de ploi.
Vrăjită, luna se oprise, încremenise vîntul lainic.
Dar ea cînta nepotolită și tot mai tare, ca un crainic.
Trimis să-mprăștie o veste și-n sîrg să plece înapoi.

Acum cînta întîia oară. Nu bănuise ce putere
Zăcuse-n pieptu-i mut o viață, bătut de valuri nencetat,
Și nu se sătura s-asculte ea însăși strania-i durere.
Se mistuia cîntînd mai aprig și cu mai multă sfișiere.
Tumult de chin și răzvrătire treceau prin versul zbuciumat.

Și cum plutea fără de știre între viață și-ntre moarte,
Î se părea că umple lumea cu clocotul cîntării ei.
Simțea o smulgere adîncă, vedea atît, că se desparte.
Dar nu știa că isprăvitul, suprema clipă, nu-i departe;
Și-n dureroasa-i bucurie bătea al undelor polei...

Ea socotea că bucuria îi îneca, grăbit, gîtlejul,
Căci cîntecul, ca-ntr-o pustie, din ce în ce pierdut slăbea.
Nu-nțelegea că numai Moartea îi dă și ȧarul și prilejul
Să cînte-n clipa cînd o-ngroapă în cripta apelor vîrtejului
Și nu știa, cîntînd, că moare, ci se pierdea plutind abia.

REVOLTĂ

Sufla un vînt din larguri și marea-ntăritată
Își răscula adîncul ca prinsă-n spasm de friguri.
Nămesții de talazuri din zarea-ntunecată
Se năpusteau umflate și se izbeau de diguri.

Părea că trupul mării, sătul de-ncătușare,
Pornea război, să scape odată din robie,
Și oștile de valuri soseau fără-ncetare
Cu steaguri largi de spume și urlet de mînie.

Noianurile apei, sucite, -ntoarse, strîmbe,
Se clădăreau ca munții, se-ntortocheau în plaiuri
Și, pîn' la cer cu pumnii, zănaticele trîmbe
Cădeau, plesnind deodată ca mii și mii de maiuri.

Dar nicăierea marea nu s-arăta mai largă,
Mai vastă, mai măreață, mai groaznic de adincă,
Decît acolo unde, cu pieptul scos s-o spargă,
Îi sugruma revolta tiranul dig de stîncă.

FANTAZIE

Răsare caldul soare în văile vieții
Și sufletul pe creștet sfios se aurește
Ca un copac ce-n freamăt domol se dezvelește
Din taina aburoasă în zorii dimineții.

Cleștar bătut de flăcări e bolta-n veci senină...
Dar jos e încă umbră la poalele pletoase,
Și trunchiul parcă doarme, cu crengile voioase
Ca niște brațe-ntinse setoase de lumină.

De coarda lor Visarea și-a animat culcușul
Ea fuge de la umbră în ploaia aurie,
Și sufletul bea raze cîntînd de bucurie
Sub soarele ce suie din ce în ce urcușul...

S-apropie amiaza și sufletul așteaptă...
Frunzișul i-l pălește dogoarea strălucită.
Mereu mai mică, umbra se strînge, ghemuită...
Tulpina se-ncovoale, deși pornise dreaptă.

...Stă soarele vieții în culmea strălucirii,
Dar sufletul slăbește sub arșița poverii :
Ce dulci și moi acumă par umbrele durerii
Alături de lumina de foc a fericirii...

Căci rodnică durere cu astrul sterp odată
Lin umbrele-și rotește și rînd pe rînd sărută
Pojarnicele arii, le mîngîie, tăcută,
Trecînd aripa-i rece pe viața-nfierbîntată.

Și cînd cumplitul soare din slăvi încet se pleacă,
Cresc umbrele domoale deodată cu sfințitul.
Lungindu-se ca șerpui, acopăr răsăritul
Și-mping lumina-n zare ca sabia în teacă.

Se umple iar acumă obirșia vieții
De-o taină aburoasă cu freamăt și răcoare,
Clipește molcom zarea și nu mai știi ce-i oare :
Amurg blajin de suflet sau zorii dimineții.

RĂSĂRIT DE LUNĂ

Sus. tocmai între două piscuri ce străjuiesc ca doi pilaștri,
Încet s-arată luna plină pe muchea negrului pripor
Și iese din deasupra văii, în tinda munților sihaștri,
Ca o crăiasă-ntr-un pridvor.

Și-n curtea cerurilor intră călcînd pe lespezi de lumină,
Pizmașă, umbra se ascunde în fundul negrelor firizi.
Pe cînd la poalele Crăiesii, pletosul creștet își înclină
Noroadă sombre de molizi.

AMINTIREA

Cum s-a trecut, plâpîndă, amintirea
Iubirii noastre, tocmai ca o floare
Ce-ntr-un pahar își plînge strălucirea
Uitată-n colțul mesei, unde moare.

Nu-i nimeni în odaia tînjitoare.
Oglinda-n podiri și-a holbat privirea.
Perdele lungi țin calea către soare...
Păianjenii și-au întrerupt urzirea.

Privindu-se în cupă ofilite,
Din miezul veșted foile mîhnite
Se rup, treptat, c-o mută iroseală,

Picînd domol în umbra liniștită...
Și floarea amintirii, părăsită,
Se scutură petală cu petală

În apa vremii veche și clocită.

DEZLEGARE

Cînd oare vei trimite îngerul, cel mare,
Ce spintecînd eternitatea ca un vînt,
Străluminînd să se coboare
Și să-mi ridice lespede de pe mormînt !

Sub crugul veşnic, care nu mă lasă,
Mă zbat, un îngropat de viu,
Mi-e plumb văzduhul, cerul larg m-apasă
Mai greu decît o pleoapă de sicriu.
Cătuşă mi-este biata cugetare,
Ohloane pune mintea, şi tu vezi
Cum mă sugrumă simţurile-n fiare
Ca cinci năprasnice obezi !...

În fundul existenţei zac ca-ntr-o groapă,
Pereţi de lut mă strîng şi mă strivesc ;
Mă roade patima pe-ncetul, ca o apă,
În pînzele durerii putrezesc,
Şi-n albia din care nici un val nu scapă
De-a lungul ciclurilor mă rostogolesc.
Ca şarpele mă încovoi în aspra luptă,
Mă-ntorc şi tot din mine muşc, nevrînd
O nemurire, pururi întreruptă
De moarte şi viaţă, rînd pe rînd.

Dar cum ai dat să înflorească spinii,
Un duh mi-ai pus în simburul fiinţei
Mai larg decît domniile luminii,
Mai vast decît hotarele voinţei :
Desfă-l, că stă sub lespede pecetluit,
De-ntindere şi vreme strejuit.
...Puterile-mi de-a lungul risipite
De-ar fi să le înmănunchez,
Ți-e teamă că la treptele-ţi slăvite
M-aş înălţa pe aripi răzvrătite ?

Dar aş veni ca să îngenunchez !

LA RĂSCRUCE

În suflet, ca pe-o cale pustie, sînt răscruci,
Întrețieri de drumuri sălbatice, străine,
Ducînd spre patru colțuri... Pe care să apuci ?
Meleagurile-s rele și nimeni nu-i cu tine.

Răspîntia e moartă, și cîți s-au perindat
Nu ți-au lăsat o urmă, un semn care s-arate
De-a nimerit vreunul pe drumu-adevărat...
Doar cruci fără de slove de-a lungu-s presărate.

Un han, din care numai pereții-au mai rămas,
Cu hruba părăsită, un puț fără izvoare
Și-un plop uscat alături, ca o spînzurătoare,
Îți spun că nu e locul făcut pentru popas.

Te simți pierdut departe... răscrucile-s pustii,
Și-ai vrea să fugi din aste paragini blestемate.
...În suflet sînt răspîntii : ajungi fără să știi
Și șovăi la o furcă de drumuri neumblate.

ÎN GRĂDINA GHETSEMANI

Isus lupta cu soarta și nu primea paharul...
Căzut pe brînci în iarbă, se-mpotrivea într-una.
Curgeau sudori de sînge pe chipu-i alb ca varul
Și-amarnica-i strigare stîrnea în slăvi furtuna.

O mînă nendurată, ținînd grozava cupă,
Se cobora-mbiindu-l și i-o ducea la gură...
Și-o sete uriașă sta sufletul să-i rupă...
Dar nu voia s-atingă infama băătură.

În apa ei verzuie jucau sterlici de miere
Și sub veninul groaznic simțea că e dulceată...
Dar fâlcile-nceștîndu-și, cu ultima putere
Bătîndu-se cu moartea, uitase de viață !

Deasupra, fără tihnă, se frămîntau măslinii,
Păreau că vor să fugă din loc, să nu-l mai vadă...
Treceau bătaî de aripi prin vraștea grădinii
Și uliii de seară dau roate după pradă.

SPECTRUL VIEȚII

Ai luat în mîna ta vînturătoarea
Să-mi treieri zilele ce le-am trăit
Ca să s-aleagă de-au rodit...
Și unele par albe, cum e floarea
Mălinului îmbobocit
Cînd primăvara îl dezmiardă boarea :
Sînt zilele în care am iubit.
Iar altele sînt galbene ca fierea ori șofranul,
Sînt zilele de pizmă și de chin,
Cînd mă ciudeam cum să-mi sugrum dușmanul...
Puzderie-s ca piatra de rubin :
Reci, grele, totuși par înflăcărate,
Sînt zilele de patimi și păcate
Cînd sîngele îmi clocotea în vine
Și inima mi-era departe mult de tine.

Puține sînt senine
Și-albastre ca cicoarea :
Acelea-s clipele cînd mă gîndeam la tine,
Și cu ce grijă le-a cules vînturătoarea...
Ici-colo-mprăștiata frunze-n vînt
Sînt zilele nădejzii spulberate...
Zac maldăr zile vinete de rătăcirii îndurerate...
Și rare ceasuri aurii, de pace,-s învrîstare
Cu și mai rare ceasuri violete de avînt...

Și-n orbul întuneric de mormînt
Începi să învrîtești cumplit vînturătoarea,
Să-mi vînturi pleava vieții (eu credeam că-i floarea !),
Și tot mai iute răsucești mînerul,
Ca fulgerul ce răscolește cerul,
Și tot mai mult culorile se-mbină,
Și una-ntr-alta lunecă și se topesc,
Și-ntr-un vârtej amestecate se-nfrățesc :
Viața-mi trece pe sub ochi deodată toată și deplină.
...Și iată că pe fondul umbrei care mă-mpresoară
Turburată,
Ca o văpaie pe-o comoară
Îngropată
Zăresc în mîna ta divină
Mijind ca o sfioasă, albă, roată de lumină.

PEDEAPSA MACULUI

Arde Macul să se-nsoare,
Macul roșcovanul,
C-a pus ochii pe-o Cicoare...
Nu-i ca ea o altă floare.
Mîndră în tot lanul.

Pețitoare mai de viță,
 Meșteră la toate,
Este Baba Gărgăriță,
Mult vestita doftoriță.
Ea din ladă scoate,

Și-și îmbracă cojocelul
 Roșu ca bujorul,
Cu bobite de tot felul,
Și-nnodîndu-și testemelul,
Repede-și ia zborul.

Într-o foaie de zorele
 Duce tot ploconul,
Trei semințe mărunțele,
Ca s-arate doar cu ele
Că-i bogat coconul.

Însă floarea mult iubită,
 Fată mai aleasă,
Nu-i cu Macul potrivită,
Ci-i cu Flutur logodită
Și-i va fi mireasă.

Craiul Flutur, domnul mare,
 Minios, pe dată,
S-aruncă pe vînt călare,
Și-ajungînd la Mac în zare,
A pornit să-l bată.

Cu aripele-aurite
Strașnic îl lovește...
Jos cad foile izbite,
Și din urmă, risipite,
Vîntul le gonește.

Gărgărița, -nspăimîntată,
S-a ascuns de frică
Într-un bob și stă-ncuiată
Iar mireasa, răzbunată,
Ochii și-i ridică.

Rîd ciorile și lanul...
Crește veselia,
Că din Macul Roșcovanul
A rămas acum, sârmanul,
Numai măciulia.

LACHE LOGOFĂTUL

Lache logofătul, noapte-zi călare
Colindînd moșia, bate și înjură,
Iar boieru-i foarte mulțumit că-l are !
Nici un fir din holde nu i se mai fură.

Cu porunci să tragă, poartă puști argații,
Ca să pună proaptă lumii nărvite.
Lesne se-nțelege ce-au făcut turbății
Cînd au prins în lanuri un copil cu vite..:

A-ncercat să fugă plin de groază piciul...
Sfîrîiau, morișcă, slabele-i picioare,
Dar l-au prins din urmă, l-au snopit cu biciul
Și i-au luat la curte vitele,-n oboare.

Biete dobitoace de trei zile zbiară,
Răscolind oborul unde-s încuiate ;
Și-ntinzînd grumazul peste gard afară,
Rag cumplit de foame și se sting de sete.

De trei zile-ntr-una cu căciula-n mînă,
În zadar se roagă badea cu greșala
Să-i sloboadă boii.... Zi de zi l-amînă,
Ca să-i cate-n strațe toată socoteala.

Stă să plîngă omul... Ar voi să-ngaime
C-ar fi fost mai bine de făceau ispașă,
Însă nu cutează : l-a băgat în spaime
Lache logofătul, mare ca un pașă.

CLIPĂ LUMINOASĂ

Prin munți cotește o cărare
Ce se coboară pînă-n văi...
Ardealul tot scipește-n soare,
Jos, în adîncii hobăi.

Un moț bătrîn, proptit în bîta,
Pe vîrful culmii s-a oprit.
Privirea lui nehotărîtă
Juca pe-ntinsul strălucit.

Părea că toate se alină
Și din aprinsul tiv de zări
O mîndră zeghe de lumină
S-a-ntins pe trupul bieteî țări...

Privind sfînțitul cald de soare,
Rămase moțu-ncremenit...
Porni în urmă să coboare,
Și noaptea văii l-a-nghițit.

POVESTE

Îmi înflorește Soarta ca pomul din poveste,
Din care peste noapte nimic nu se alege :
Un vuiet greu străbate tărîmurile-aceste
Și-o boare otrăvită, sosită fără veste,
Îi surpă toată floarea și nu-i dă timp să lege.

Așa, de ani stă pomul nerodnic în grădină,
Bătut la miezul nopții de-o mîină nevăzută...
Mi-am stors întreaga viață în chin și nehodină,
Pindind cu îndîrjire la falnica tulpină,
Setos să prind vicleana putere neștiută.

Văd mugurii cum crapă și florile, deschise,
Urzind nălucitoare pe crengi alt cer cu stele.
Mă biruie atuncea un somn fără de vise...
Și dorm adînc sub creanga de albe flori ucise,
Ce-n zări spuzesc ograda de calcă toți pe ele.

Cînd mi-au crescut în urmă feciorii și aflare
De taina-nfricoșată ce-mi bîntuie Destinul,
Căzîndu-mi la picioare năvalnici se rugară
Să-i las pe rînd de strajă sub pomul sterp afară
Cu foile siștave și-amare ca pelinul.

Întîi porni Credință, feciorul meu cel mare...
Sub coif de flăcări ochii își deschideau genuna.
Cu paloș de lumină... n-avea asemănare.
A doua zi sta lînced sub dalba desflorare
Și s-a sculat zănatic și mut pe totdeauna.

Porni și mijlociul, eroicul Voință.
Cu arcul și cu lancea stîrnea o vijelie ;
Prăpastia-ntre faptă și-nalta năzuință
El o sărea în drumu-i semeț spre biruință...
Dar l-au adus... un schilav întins pe nășălie..

La tine mi-e nădejdea, copil mezin, Iubire...
Opri-vei tu ca floarea să nu mi se mai darme ?
Blăjin, cu chip de fată și mijlocul subțire,
Ca să-mi aduci din vraja pizmașă izbăvire,
Tu pleci zîmbind la luptă, senin și fără arme !

NUCUL

În arșița de vară, sub soarele de-amiază,
Toți arborii-n grădină cu frunțile plecate
Privesc în neclintire cum umbrele-alungate
Din ce în ce la poale se string și se scurtează.

De lene toropite, trec ceasuri cu zăbavă...
Stau lîncedele clipe și moțâie pe cale.
Din bolta încintată dogoarea curge pale,
Văzduhul tot e pară și fierbe pînă-n slavă.

Cireșii nici nu sflă cuprinși de piroteală,
Iar merii pe de lături țin crengile pleoștite,
Pe cînd caișii gingași cu foile pălite
Se sprijină-n zaplazuri, sfîrșiți de zăpușeală.

Doar nukul plin de umbră rămîne drept într-una,
Cupola-i grea de frunză punînd-o scut luminii,
Ca un monarh ce, falnic, în mijlocul grădinii
Cu brațele-nălțate își ține sus cununa.

ACELAȘI CÎNTEC

De-ar fi inima-mi o piatră nestemată,
Un rubin din cale-afară greu,
Piatră însă, care să nu bată,
Pururi rece, limpede mereu,

S-ar întrece toți s-o cucerească...
Lumea după lume-ar năvăli
Inima din piept să mi-o răpească.
S-ar cresta răboj în vremea pămîntească
Piatra unei fete dar cînd i-aș zvirli.

De-ar fi inima-mi o piatră strălucită,
Dar e mai presus și mult mai mult :
E găoacea unde bate, surghiunită,
Veșnicia cu întregul ei tumult.

Undă după undă, neoprită,
Gilgiie viața din celarul ei.
Fiece bătaie, și-s atîtea-ntr-o clipită,
Năzuie să mute lumea din temei.

Flăcările toate de pe lume
N-ar iuți o fierbere nîcîcînd,
Ca iuțimea ce cuprinde fără nume
Inima-mi, clocotitoare-n spume
Pentru-o vorbă, o icoană, ori un gînd.

Cînd te văd și tremur de m-aș stinge,
Simt cum stă să crape-acolo-n piept...
Încăperile-i se umflă, parcă-s mări de sînge,
Și-aș pica, dar de zvîcnirea-i mă deștept.

Și,-ntr-o clipă numai, iarăși o simt goală,
Ca un pumn ce s-a-ncleștat
Și mă-mpinge să m-arunc să-ți cad la poală...
Dar durerea descleștării iar m-a deșteptat.

Spune, care piatră nestemată,
Cît ar fi de minunată ea,
Ar păli și s-ar înflăcăra deodată
Și-ar zvîcni cînd te-ai apropia ?

Inima-mi, această piatră vie,
Cuib de forțe largi, dumnezeiești,
Pentru totdeauna ți-o dau ție
Și-n zadar mă rog ca s-o primești.

ICOANE DE TOAMNĂ

Pădurea-ngălbenită e-o vastă pălălaie
Aprinsă pe corlata căruntelor colnice,
Ce pîlpii cînd vîntul se umflă s-o ridice,
Iar foile în pulber par picuri de văpaie.

Așa ard codrii... pînă stă soarele să pice,
Cules ca o naramză de Seara cea bălaie...
Atunci s-adună umbra pe-a văilor copaie,
Și nimeni nu mai cearcă muțenia să strice.

Furișă pleacă Seara și spre apus se duce,
Dar Noaptea-i ține calea, pîndind-o la răscruce :
O namilă flămîndă, greoaie ca un urs...

Trec grabnice vedenii de moarte și prihană...
Amurgul pare-n nouri o uriașă rană,
Prin care-al zilei sînge, lumina-ncet s-a scurs!

PATRU BRAZI

Peste brazii de la poartă, patru la un loc,
A trecut fără cruțare viforul de foc,

O ghiulea de peste multe aprig șuierînd
I-a surpat din rădăcină pe tuspătru-n rînd.

...La botezul fiecărui din băieții lui
Popa Stancu răsădise pui de brad cu pui.

Și-ngrijiră copilașii, patru-n sir mărunți,
De frăținii de la poartă coborîți din munți.

An cu an creșcură brazii fala-ntregii văi
Și cu ei creșteau alături falnicii flăcăi...

Iar cînd oamenii, lăsîndu-și carele cu boi,
Ca luați d-un vînt, porniră trîmbă la război,

A rămas numai cu brazii popa amărit,
Ei țineau sfinției-sale, singur, de urît.

Șopot lin da cel din dreapta, frate cu Ion,
Ce lupta departe-n munte, sus, pe Alion.

Cel din stînga, plin de chiot, chipeș și învolt,
Era geamăn cu Ghiorghită, luptător pe Olt.

Cei din mijloc, zvelți, de-o seamă, cînd se-nmlădiau

Pe Matei și pe Nichita neaoș aminteau.

Iară popa, de pe prispă, stînd la sfat cu ei,
Îi certa : „Fii mai cu pază, unde sări Matei !“

„Tu, Ioane, zmeul tatii, prea mi te sumeți
Stați cuminiți în adăposturi, dragii mei băieți“...

...Năboiau puhoi dușmanii înțesați la strungi
Și băteau înfricoșate tunurile lungi.

Izgoneau mereu pîrjolul cete de pribegi ;
Nu era o casă fără morți, pierduți, betegi.

Popa însă sta cu brazii de taină, cînd
O ghiulea de peste muche i-a tăiat la rînd ?

Era semnul ce-l ceruse Domnului, supus,
„Că feciorii lui în luptă toți i s-au răpus !“

N-a mai stat o clipă-n cumpeni, n-a mai cercetat..
Pregătind de-nmormîntare cu adevărat,

A spălat frumos buștenii, mîndru i-a gătit,
Cu lumini de cear-aprinsă i-a împrejmuțit,

Și sub coaja fiecărui strecurînd un ort,
A pus clopotul să tragă jalnic pentru mort.

Pic cu pic rășina scursă, timp îndelungat,
A cules-o ca pe-un singe sfînt și închegat.

Lîngă trunchiurile sparte țândările-a strîns
Și trei zile încheiate, priveghind, a plîns...

Iar a treia zi-n odăjdii și cu mult norod
A pornit cu viersul tare slujba de prohod

Întinzînd pe năsălie trunchi zdrobit de trunchi,
Le-a citit întreaga slujbă, singur și-n genunchi.

Jalnic i-a purtat tot satul ca pe niște morți...
Căinau copii și babe pîlcuri pe la porți.

Cu alaiul în ogradă apoi au intrat,
Și la prispă, sub fereastră, brazii a-ngropat.

Zi și noapte de atuncea, între lumînări,
Răsfoia psaltirea veche plină de-nsemnări :

„Azi, în ziua Bobotezei leat de la Hristos...
Dăruit-a mie Domnul prunc voinic frumos.

Am primit cu bucurie oacheșul cocon
Și i-am pus spre prăznuire numele Ion“...

Cînd tîrziu sosi scrisoarea care a-ntărit
Că cei patru feți departe toți s-au prăpădit,

Vestea groaznică un geamăt popii nu i-a smult ;
El de mult îi îngropase și-i jelea de mult...

DOI GEMENI

A dat pe rod porumbul și-acuma grabnic leagă :
La subțioara frunzei, pe verdele cotor,
Cresc doi știuleți de-o seamă sugîndu-i seva-ntreagă,
Iar faile-i înfașă în scutecele lor.

Și cum tulpina zveltă îi leagănă, duioasă,
Ei par, purtați pe brațe de tînărul covrag,
Doi gemeni scumpi în fașă, cu părul de mătasă,
La sînul dulce-al mamei dormind lipiți cu drag.

TREC VREMILE

Trec vremile... ca niște ape
Și fața lumilor o spală...
Se luptă sufletul să scape
Din furtunoasa-nvălmășală
Și din șivoaiele de apă.

Ca-n încheștarea agoniei
S-afundă iar și iar se suie.
Izbește-n porțile veciei,
Dar taina nimeni nu-i să-i spuie,
Și iar s-afundă... și se suie !

DESTINUL

Aud din fundul meu
Cum suie pe-ntuneric, dibuind, Destinul.
De ani se târîie mereu
Și urcă necurmat cu toate piedicile și tot chinul.
De-a lungul peșterilor vieții mele
Cu hrube jilave și-ntortocheate
El vine, pipăind cu mâinile lui grele
Pereții reci... și pietrele tresar speriate...
Înaintează cîțiva pași și șade,
Ascultă parcă negrăite șoapte,
Învăluit de aburi și de noapte.
Tăcut se scoală pipăind pereții
Și dibuind prundișul cu piciorul...
Și vine-așa orbecăind de-a lungul vieții,
Tîrînd în urma lui, în lanțuri, Viitorul.
E orb și vine după mine... Se îndreaptă
Să mă găsească
Și urcă scări de blocuri răsturnate, treaptă după treaptă,
Un groaznic melc pornit să se tîrască
Prin întunericul din funduri nepătrunse,
Pe unde însuși cugetu-mi n-ajunse :
E un dedal de săli, de gropi și coridoare
Ce urcă, se sucesc și se coboară,
Cu iezere de ape în vîltoare,
Cu năruiri de bolți ce te doboară...
El dibuie într-una și înaintează,

Mai stă de-ascultă, părul ud își stoarce,
 Desfundă gurile-astupate, cercetează,
 Și cu ocoluri iar la loc se-ntoarce...
 ...Așa de ani se tîrîie din fund spre mine,
 Aud înăbușitu-i pas cum vine
 Și-am înghețat pe prag aici :
 Mai sus de tine unde poți să te ridici ?...
 E-n mine... și mă va găsi odată !...
 Ascult cum umblă bîjbîind în adîncime
 Și nu-l cunosc ; ghicesc de ce mă cată,
 Dar nu știu ce-mi aduce din întunecime...
 Atîta știu doar despre el,
 Că-i orb, că-i nendurat, că nu-i mișel ;
 Că vine
 Din fundul meu de ani întregi
 Spre mine
 Bătrînul orb răsturnător de regi
 Și că, cu cît înaintează în lumină și tumult,
 Cu-atîta întunericul îi copleșește ochii tot mai mult.

IMN MUNCII

Viteji ostași ai Muncii, un glas obștesc ne cheamă
 La luptă cu Ruina atotcotropitoare,
 Căci Munca-i Vitejia supremă, fără seamă,
 Și arma ei nenvinsă-i Unealta creatoare.

Viața însăși cere, la toți ne dă poruncă,
 Stăruitoare-ndemnuri spre largă hărnicie :
 „Porniți fără de preget, copiii mei, la muncă,
 Vă dau spre cucerire a mea împărăție“.

Să curgă val de lacrimi și sîngele ca riul,
Ce roadă vor aduce cînd munca nu le-ajută ?
De n-ar pica sudoarea pe gîii, n-ar crește griul,
Căci stropii rodnici rana pămîntului sărută.

Robacea Muncă-i firul pe care-n sîrg aleargă,
În plin să se descarce, scînteia cugetării
Din fundul unui creier, zbucnită-n lumea largă...
Și mii de mîini pe urmă strîng roadele Visării.

Și-n mîna care ține ciocanul cu putere
Își bate pururi pulsul o inimă de frate,
Ce crede și iubește și speră... în tăcere.
Ciocanul o ascultă supus și-n ritmu-i bate.

De cade fără milă izbindu-și nicovala,
El vrea să făurească un dor și-o năzuință...
Prin el voința noastră își gîlgăie năvala,
Și el e buzduganul zvirlit spre biruință.

De lași din mînă tesla, ea zace-n tină, moartă.
Apuc-o, duh din duhu-ți pe loc o-nsuflește :
Unealta e sfințită de gîndul care-o poartă.
Și-i binecuvîntată atîta cît clădește.

Trec veacurile-n spulber și anii pier în spume...
La țărnul Muncii numai stă Omul și-ancorează,
Căci cea mai veche Taină și Lege de pe lume
E munca ce urzește, înalță și creează.

Din slăvi în slăvi răsună zvicnirile cadenței,
Întreaga Lume este un vast Atelier
În care munca,-ntiul Născut al Providenței
Cu brațu-i stăpînește peste Pămînt și-n Cer.

Ca pe-un copil ea crește pe Om și îl alintă,
Îl cîntă și trudește, nentrerupîndu-și mersul.
Și, fără să se-ndoaie, purtîndu-l către țintă,
Pe umeri-i atletici ea duce Universul.

CURTE PUSTIE

A căzut un blestem peste curtea pustie,
Au ars jîtnițe-ntregi... iar stăpînii sînt morți.
S-a vîndut la mezat uriașa moșie
Și-i paragină tot... acareturi și porți.

N-avu parte măcar d-un fecior de ispravă :
Doi petrec prin străini și venitul își cer,
Altu,-n lume fugar, i-a făcut doar otravă,
Și-a-nchis ochii mîhnit răposatul boier.

Plinge locul întreg copleșit de răstriaște...
Heleșteul s-a scurs năpădit de șovar,
Și-n străvechiul conac, unde nu-i pas să miște,
Se cojesc din pereți lostopăi mari de var.

E atîta de trist amurgitul luminii,
Pe cerdacul deșert în cuprinsul străbun,
Că,-ntețit de urît, sus pe culmea ruinii
Tipă-n gol răgușit și stingher un păun.

SEARA

Se ofilește-ncet lumina
Și-apele-asfințitului bat lin în verde.
Un vioriu-închis umbrește sus senina
Și lina
Adâncătură a văzduhului ce-n slăvi se pierde.

Și-atita e de subțire vîlnicu-nnoptării,
Spălat de ploaia ce-a tot curs în șir,
Că te străvezi prin pielițele zării
Și țipla depărtării
Ca printr-o foaie rumenă de trandafir.

Acolo, în apusul stins,
Pe-un jilt de nori stă blînda Seară,
Stă la fereastra lumilor, afară,
Și coase la ghergheful cerului, întins
Pe rama zărilor cu piscurile sloi de ceară.

Și coase fata-ngîndurată, aplecată pe gherghef :
Flori roșii cu miez galben și boboci de pară
Sub degetele-i moi, cu unghii de sîdef,
Încep pe pînza cerurilor să răsară...
Și coase, pîn-ce ochii de-ntunerec prind s-o doară.

PE MUNTELE OBÎRȘIA

Sucindu-și fața spelbă, întunecatul munte
Își încovoaaie ghebul acoperit cu jneapăn.
Din inima-i de piatră ies șipote mărunte,
Mustite prin pereții cu schelele-n darapăn.

Căznindu-se să urce pe asprele hartane,
Ca șerpui, își înnoadă ienuperile tirșii,
Pe cînd, gîlgîitoare, de-a lungul printre stane
Din coastele-i jupuie curg cele trei obîrșii.

Zănoage găunoase cu ochiuri de zăpadă,
Dosite în căldarea căscată și adîncă,
Își apără comoara, ca nimeni să n-o vadă,
În țarcuri făurite din colți zimbați de stîncă.

Așa, proptit în slavă, îl calcă rar păstorii,
Și pleșu-i fără iarbă stă mai presus de viață...
De zimții lui în care se piaptănă toți norii
Atîrnă floace sure și lațe lungi de ceață.

În cuibul cald de gresii clocesc, stînd muți, vulturii,
Ca pustnicii în fundul tăcutelor chinovii...
Dar ochiul lor străbate prin gura surpăturii
Pinzet de șesuri, pînă la poalele Moldovii.

Ca un voinic ce-n șuiet își fulgeră hangerul,
Aleargă-n vale riul cu-al apelor adaos.
Din arsul pisc de munte, deasupra lumii, cerul
Adînc se arcuiește, ca un imens pronaos.

BUCEGII

Din Piatra Arsă pînă-n Omul colan de munți se tot înșiră,
Cu late cefe sprijinite în cintra cerurilor goale,
Și-așa vînjoși, că parcă singuri adîncul slăvilor boltiră
În opintirea lor nebună, la început, cînd să se scoale !

Mugeau înfierbîntați de viață și năzuiau mai sus trufașii.
Să ducă-n inima tăriei, la zei, năprasnica lor pară,
Dar răbufniți fără de veste, așa căzură uriașii,
Că a plesnit sub ei pămîntul și pîn-la brîu se îngropară.

De-atunci înțepeniți ca-n scoabe își scot doar trunchiurile
sparte.

Ci tot semeți rămîn d-a pururi : un pas nu le înfruntă clina.
Pereți cu seninări ca sticla de lumea noastră îi desparte,
Și nu-i atinge decît vîntul, cu ploaia, umbra și lumina.

Tot trupul lor e numai gherle cu funduri încă nezărite,
Prăpăstii oarbe, guri de iaduri, ce nu văd nici o auroră,
Cazane groaznice și ocne, în jurul cărora cumplite
Nămestii sure, încheștate, s-au prins de gît și-ncing o horă.

Puși ca o vamă robitoare în calea slobodelor vînturi,
Asupra lor în toată vremea își varsă trăsnetul vierșunul...
Bălane stive de ninsoare și vulturi negri fără cinturi
Sînt rarii oaspeți cu popasuri ce le mai mîngîie surghiunul.

Ca un imens arici de piatră pe zări ei își resfiră țepii...
Întregul arc e ca o falcă, și fiecare pisc, un dinte...
Dar peste toți, bătuți în slavă, străpungători se-nalță Jepii,
Înfipți în cerul singuratec ca două vechi, enorme ținte.

DE PE PRISPĂ

Suri ca penele de grauri
Urcă munții în apus...
Un tighel îngust de aur
Seara-n jurul lor a pus.

Raze rupte în crîmpeie
Joacă-n zimții lucitori...
Poala cerului o-ncheie
Mohorîte benți de nori.

Parcă apele n-au graiuri...
Muți stau codrii toți în șir.
Trece umbra peste plaiuri
Și le-mbracă-n mohair...

De pe prispa noastră scundă
Văd pe guri adînci de băi
Cum se varsă, ca o undă,
Întunericul pe văi.

NORI DE VARĂ

Dind buzna, ca de streche fugărite,
Cu cozile bîzoi și coamele zburlite,
Sosesc cirezile de nori în goană
Buluc ca valul,
Cu mugete și zvoană,
Și-nvălmășite
Buhai cu zimbri, junci cu vaci cît malul.

Și-nchise în oborul cerurilor late,
Năvalnicele boaite,
Băltate, negre ori țintate,
Se îmbulzesc și suflă-nspăimîntate
Ca la vederea unei haite...
Se-mpung, se-ncalecă, se iau în coarne
Zăplazurile zării stînd să spargă,
Să scape, să se-ntoarne
În lumea largă.

Atuncea Vîntul, asprul cirezar vestit,
Le-ncinge c-un harapnic lung pe loc,
Al cărui sfîrc, cu fulgere-mpletit,
Din pleasnă scoate foc.
Ca bivoli urniți, greoi nori
Tot boncăie prin ceruri mugitori,
Că podinele slavei parcă s-ar fi rupt
Și huruie pămîntul dedesupt...

Încet apoi se potolește ciurda,
S-aleş deoparte sterpe, gonitoare,
Căci biciul nu trosnește doar de-a surda..
Și grabnic se purcede la mulsoare :
Din ugerele care stau să crape,
Umflate, cît niște cimpoaie,
Potop de ape,
Grindină și ploaie
Curg albe și spumegătoare peste stînci,
Jos, în șiștarul văilor adînci.

LUNA

Încet, Tăcerea
Desface lacătele-ntunecate
Și larg deschide sumbrele-i altare...
Ce deslușit s-aude toaca-n ceruri !
...Nălucitoare
Lucind prin vastul Naos,
Din fundul nopții se ivește luna.

Cu ochii-nchiși,
Ea pare-un chip de sfintă
Scriș de-un zugrav pe zidul de-nțunerie
Cu aur șters și învechit de vremuri...
Și ca un cap de muceniță poartă
Cununa de lumină —
Jur împrejur un cearcăn.

NUNTĂ ȚĂRĂNEASCĂ

Vin trudnici de la muncă și-și cîntă-n cor amarul...
Dar doi, rezleți din ceată, s-așteaptă pînditori.
Codăna se preface că stă să rupă flori,
Flăcăul se oprește bătînd de zor amnarul.

Rămași departe-n urmă se prind nălucitori...
...Cu ei nuntește cîmpul : o salcie-i altarul,
Cristeii spun orații, conăcării stejarul
Și-o nuntă aurită se-ncinge pînă-n zori.

Asupra lor Iubirea veghează, priincioasă,
Le-alcătuie pătule de iarbă mătăsoasă,
Deschide Veşnicia şi timpul cade mort ;

Şi peste ei, în falduri prin slăvi desfăşurate,
Anină cergi de umbră pe zodii atîrnate
Şi-ncheie grabnic noaptea asemeni unui cort.

CĂZUT PE PIATRĂ

Eu sînt sămînţa care, de pumnii tăi zvîrlită,
S-a nimerit să cadă pe piatra blestemată...
Potop să plouă, apa alunecă îndată.
Iar roua dimineţii se zvîntă-ntr-o clipită.

Un soare viu de patimi mă arde şi mă seacă.
Chemat către lumină, tot simţul încolţirii
Se zvîrcole-n adîncuri cerîndu-şi dreptul firii,
Dar, făr' de reveneală, în arşiţă se-neacă.

Şi cine ştie oare ce rod purtam în mine,
Ce freamăt de viaţă sub coaja de argilă !...
Răzbeam să birui spinii, şi peste ei cu milă
Mi-aş fi-nclinat mănunchiul cu spicele-i blajine

Acum, zăcaş pe piatră, nerăcorit de-o boare,
Aştept să mă sloboadă trimisu-ţi din osîndă :
O pasăre din ceruri să tabere flămîndă,
Avidă, să mă-nghită şi înapoi să zboare !

UREAZĂ-MI

Urează-mi luptă, nu-mi ura izbîndă,
Hotarul vieții nu rîvnesc să-l mut...
Dar cum mă simt o flacăra flămîndă,
Mă zbugium tot și singur mă asmut...

Țin rob, ca Navi, vulturul Trufiei,
Ca să-l reped, cu sîngele pe cioc,
Să-mi ținuiască-n bezna bătăliei,
În loc de soare, zodiile-n loc ;

Buhavei Nopti voi rupe cetluiala
Și vînt mi-oi face țeasta să-i despic ;
De-o fi să cad, aprinză-mă iuțcala :
Nu frunză-n vînt, bolid aș vrea să pic...

.

Stau smirnă-n ceruri stelele și cată
Cum trage spada mîna de pămînt,
Ca-n lama ei de veci predestinată
Să-și vadă toate fulgerul răsfrînt !

DIN ZILE DE DURERE

Amurgul se cunună de-acum cu trista noapte.
Cad pînze largi de umbră și-acopăr trupul țării.
Din munții încă vineți și pînă-n pragul mării
Se-nchid mîhniți toți ochii... Nici doine nu-s... nici șoapte.

Ceahlăul doar, departe, mai arde cu putere,
Și culmea lui zbugnește în flacări de comoară,
Arzînd ca o făclie ce pîlpîie-n durere
La căpătîiul țării, ce parcă stă să moară.

ORFANII ȚĂRII

Acum, în vremea sfîntă a-năltării,
Flămînzi și goi, cu chipurile supte,
Sînt mii și mii, orfani uitați ai țării,
Copiii celor ce-au căzut în lupte.

Odrasle smulse silnic din tulpină,
Menite-n dor și chin să se usuce,
N-au parte azi de-o rază de lumină,
Nu pot măcar să plîngă la o cruce.

Mărunți și slabi, cu haine zdrențuite,
Sfiala-i ține pururi la o parte.
De sărbătoarea țării fericite
Atîtea lacrimi încă îi desparte.

Îi cheamă unii, apoi iar îi lasă...
Pe drumuri numai viața lor se trece,
Și vitregind streini din casă-n casă,
Căpșorul palid n-au unde să-și plece.

Ce aspră li-i osînda suferinții :
Ei cred sârmanii c-au greșit vreodată,
Și-i vina lor că li-au murit părinții
Să facă țara mare și bogată.

Copiii celor ce-au căzut în lupte
Cu zeci de mii, orfanii scumpi ai țării,
Trec goi, flămînzi, cu chipurile supte,
Acum, în vremea sfîntă a-nălțării.

STEAGUL

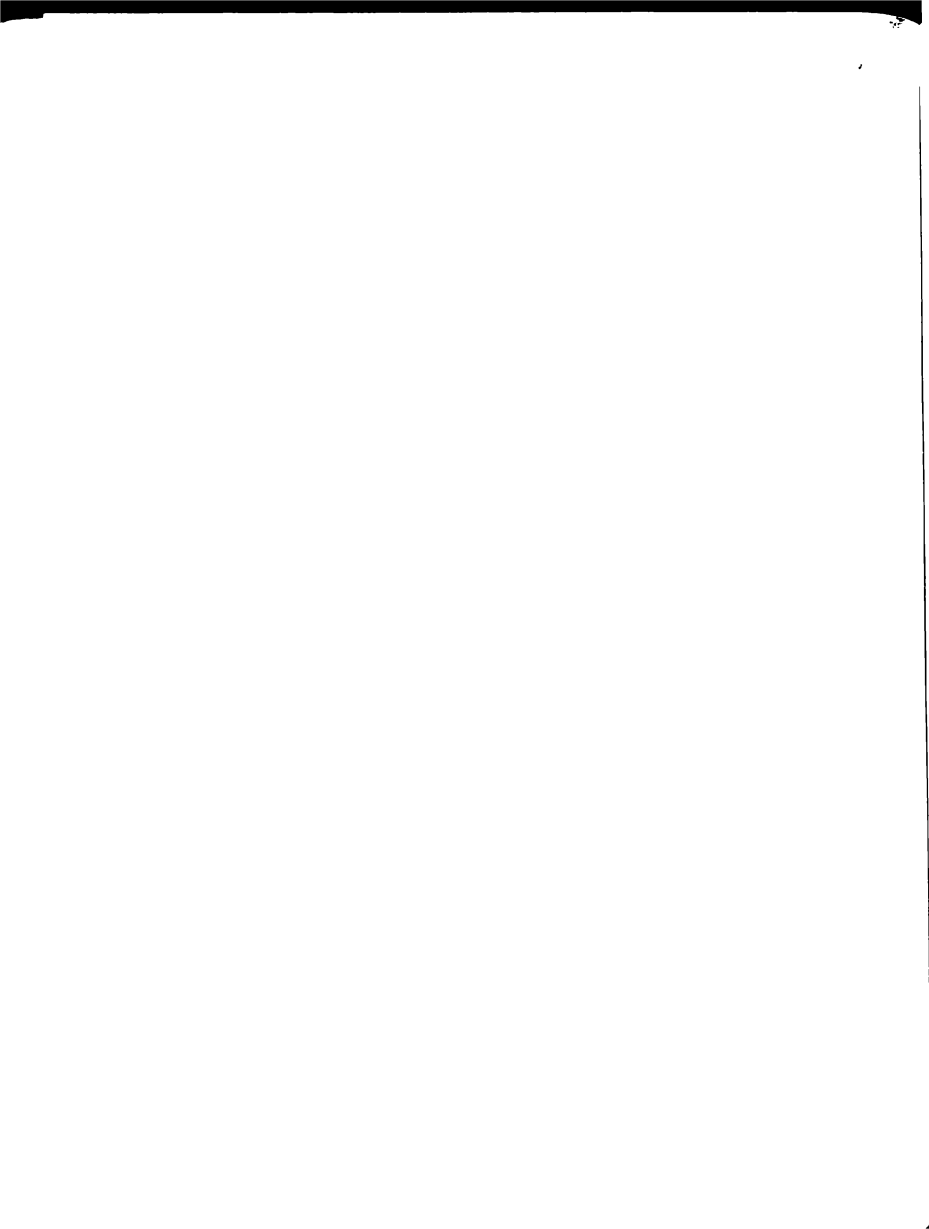
Și dacă Steagul nostru sfînt
Închide aripa lui ruptă
Și cată trist către pămînt,
E că-i departe azi de luptă ;
Iar cei ce l-au purtat odată
L-au pus în sala-ntunecată,
Cum pui un mort într-un mormînt.

Uitat și țintuit pe loc, -
I-e dor, i-e silă, i-e rușine...
Dar de l-ați duce iar în foc,
Sus, peste lănci și carabine,
Făcîndu-și aripi din furtună,
Ar filfii cu voie bună,
Purtînd și slavă și noroc !

Cum plinge strînsul nostru Steag
Și cere-o moarte triumfală :
Să vie gloanțele șirag..
El nu-î făcut să stea în sală.
Afară-n iureșe viteze,
Să cadă schije, să-l rețeze —
Să-i facă țândări lemnul drag.

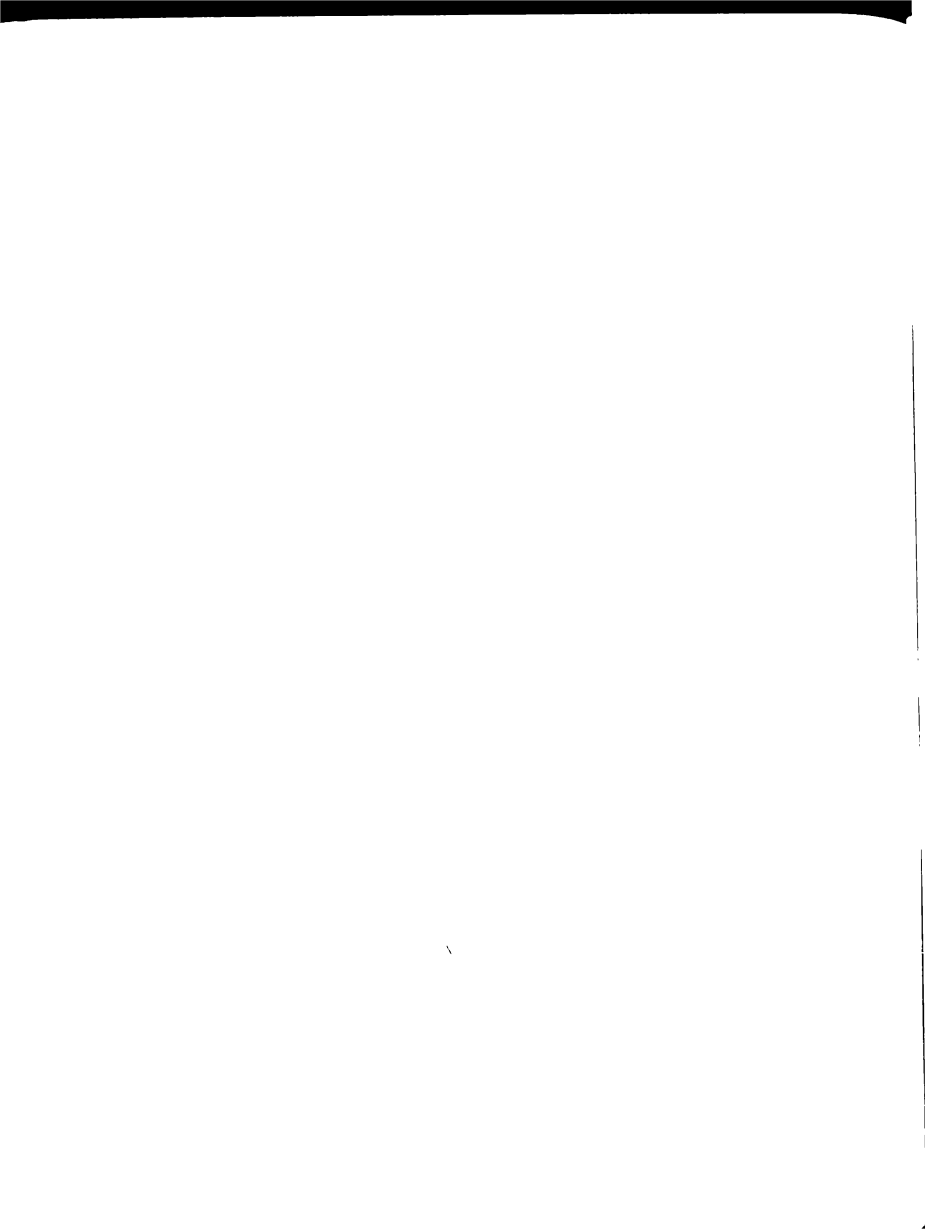
Boțit, cu ciucurii în jos,
Azi zace-n sală ca-ntr-o criptă.
Un sur paianjen, migălos
Îl prinde-n mreaja lui, înfiptă
Ca o pecetă a ocării,
În mijloc, unde-i stema țării...
...Și, colbăit, de molii ros,
Atîrnă, fără de folos.

1918. Pacea de la Buftea

POEME CU ÎNGERI

1927

COBOARĂ CUVINTELE

De-acolo, din pajiștea de aur a durerii,
Unde gândurile pasc în turme neștiute,
Smulse din florile tainei și iarba tăcerii,
Coboară cuvintele, negre mielușele mute.

Sufletul pe poteci întortocheate
Le mină și le bate, suduind, la vale,
Plăpînde, blînde, neîntărcate,
Și le duce să le taie-n zalhanale.

Fără de zbieret merg la junghiere :
File-nnegrite umplu pămîntul,
Căci lumea zilnic tot mai mult cere
Frageda carne de gânduri, cuvîntul.

Suflete, cioban rău, casap cu mîini crunte,
Vinzător de suflete, sus, din vechiul staur
Turma de gânduri s-a pierdut în munte,
Și-i veștedă-n creier, pajiștea de aur.

L-AM LĂSAT DE-A TRECUT

L-am cunoscut de cum l-am zărit :
Trimis înadins de soartă,
Mi-a trecut pe la poartă
Și nu s-a oprit.
Era cu părul ca aurora,
Aripile, cu pene de lumină,
Lînced le țira la picioarele tuturoră,
Prin pulbere și tină.
Suia din prăpăstii ? Cobora din stînci ?
Acoperit de mister,

Cădeau peste el umbre mari și-adînci,
Ca peste toți cei ce vin din cer.
Nu purta sabie, n-avea-n mînă crinul,
Rătăcind pe stradă,
Și-a aruncat doar ochii la mine-n ogradă,
Unde năpădisese cucuta și pelinul.
Stam pe prispă, halucinat :
M-a văzut... nu m-a văzut ?
Că nu mi-a luat aminte...
Era așa de abătut,
Că n-am mișcat, n-am strigat,
L-am lăsat de-a trecut înainte.

ÎNGERUL DIN ODAIE

Cine nu mă iartă
C-am îndrăznit ?
Îngerul de la poartă
Nu m-a oprit ;

Îngerul de la trepte
Nu s-a uitat.
Albe și drepte
Trepte-am urcat ;

Îngerul de la ușă
S-a dat la o parte...
Doamne, ce cătușă
Ne mai desparte ?...

Am intrat în odaie,
Ferestrele deschise :
Fata cea bălaie
(Îngerul din odaie)
Mi-ntinsese mina și murise!

ÎNGER AMÎNAT

Au sunat prelung clopotele minții,
Doruri vechi porniră cu lumini de ceară.
Dar s-a ridicat Noaptea ca o fiară,
Auind pustiu și-arătându-și dinții...

Tu de-abia sculat, intri iar în groapă.
Vintul duhurilor a încetat să bată...
Nu te mai faci înger, cum rîvneai odată
Ajungi iar pămînt și te faci iar apă !

Coborînd pe line aripi de suspine,
La un loc cu viermii, lin să nu-i deştepte,
Se întoarce-n carne, alte vremi s-aştepte,
Alba îngereţe închegată-n tine !

Tac oprite-n loc clopotele grele...
Noaptea peste tine s-a lăsat pe labe ;
Linge, aţîţată, coastele ei slabe
Şi, uimînd lumina, mîrîie spre stele.

...Te amîi... şi singur crezi în vraja Vrerii !...
Vrerea ta acum-a-i numai oase goale,
N-are-o ncheietură bună, să se scoale,
Şi-i aţîne Moartea calea învierii.

ÎN PĂDURILE DE GÎNDURI

Se lasă fumul vremii greu, gros, înecăcios...
...Călcate, jefuite de toamna ce le-a ros,
Pădurile de gînduri îngălbenite tac.
Ici-colo, fără voie, suspină un copac
Cînd, ultima-n cuibarul frunzişului ucis,
O frunză se desprinde din creanga unui vis,
Cercînd uşor să zboare şi-n urmă pică lin
Pe mlaştinile minţii cu ape de venin.
Dar apele atinse se zvîrcolesc sub ea,
O piatră detunată n-ar fi căzut mai grea.
Arar prin codrii negri mai scapără lumină :
Sînt ochi aprinşi de fiare, colţi luji de jivini,
Ce, singure, uitatul domeniu mai străbat.
Căci poftele-s la pîndă şi urile se bat

Pe unde altădată, temut de vînători,
Vrăjitul Cerb de aur păştea culcat în flori.
Pe negre guri de peşteri el azi s-a mistuit,
Albinele simţirii de foame au murit
Pe fagurii vieţii, mîncaţi de urşi greoi,
Iar stupii amintirii, prădaţi, se surpă goi
În scorburile unde bureţi miroase-a stîrf ;
Şi umbra copleşeşte copacii pînă-n vîrf ;
Mormanele de vreascuri, înăbuşind muştrări,
În codrii răi de gînduri au şters orice cărări...
...Pădurile de gînduri pe clina vieţii tac.
Nu se clineşte-n ele o creangă de copac,
Privind, în pragul serii de nori avani răpus,
Un soare fără raze ce scapătă-n apus
Şi-nchide, rece, ochii, zîmbind nepăsător...
...E noapte. Cerul moare de somn deasupra lor
Şi cugetele, negre pe zările pustii,
Alcătuiesc acumă un codru de stafii,
Cu oasele întinse, prin nori, mai sus de cer.
Tu, Doamne, ştii că-i bine şi-i drept ceea ce-ţi cer,
Nu zăbovi la ruga uscatelor păduri :
Trimite-un pîlc de îngeri, în spate cu securi.

DUREREA

Oprită să urce în ceruri vreodată,
Durerea n-are aripi, să-şi facă vînt,
Ci calcă, peste lespezi încovoiate,
Înger pururi încătuşat de pămînt.

Adîncu-i glas n-ajunge la stele...
Brațele-i vîntură cenușă și lut,
Presărîndu-le peste răni grele.
Dar Domnul a ales-o de la-nceput.

În ochii ei lucește, încă neînțeleasă,
Lumina, semnul lui izbăvitor,
Și a pus-o mai presus, crăiasă
Și pildă, îngerilor tuturor.

Ea nu știe... Dar cînd somnul o doboară,
În miezul nopții și-al tăcerii,
Marii îngeri pe pămînt coboară
Și se pleacă de sărută picioarele durerii.

GRÎU COMUN

Ce snop mă scuturase, mărgea lîngă mărgea ?
Plecat ușor asupra-mi, un înger culegea...
De cum m-a luat în palmă, atît am înțeles,
Că nu sînt bun de roadă și nu sînt soi ales :
Nu m-a întins la soare, chilim de chilimbar,
Nici nu m-a pus la păstru, sub lacăt, în hambar,
Ci chiar din bătătura de arii m-a pornit,
Și-n huiet dîrz de ape și pietre m-am trezit
La marea moară-a lumii, acolo unde-n scoc
Se zvîrle apa vremii și-nvîrte viața-n loc.
Deschis, vărsat cu sila, încerc să mă răscol,
Dar sacul zace lînced, un leș de suflet gol.
...Grăunță cu grăunță din coșul plin mă las
Și-ncet sub piatra lumii mă macin fără glas,

Și bob cu bob, de voie acuma mă sfărîm,
Să mă-ntrăgesc odată, deplin, pe alt tărîm.
Morar, plecat cu grijă pe-al lespedei aspriș,
Destinul priveghează cumplitul măciniș,
Cît singur doar mă mîngîi cu pilde și poveți:
...Și cad, făină vie, în albele coveți.
Holbați, întind căușul flămînzii, la cerșit,
Ca fumul de subțire în mîna lor palpit...
...Ajuns, după atîta scrișnire și zbătăi
Ca Domnul să mă-mpartă la toți săracii săi,
Aștept ca din făina ce-o dăruie duium
Să ia și pentru dînsul o poală de uium.

LUMINĂTORUL

Am fost ca nerodul din poveste
Ce căra soarele cu oborocul.
În casa-i fără uși fără ferestre...
Și-și blestema întunerecul și nenorocul.
Ieșeam cu ciubărele minții, goale, afară,
În lumină și pară,
Și cînd mi se părea că sînt pline,
Intram, răsturnîndu-le-n mine.
Așa ani de-a rîndul
M-am canonit să car lumina cu gîndul...
Atunci ai trimis îngerul tău să-mi arate
Izvorul luminii adevărate :
El a luat în mîini securea durerii
Și-a izbit năprasnic, fără milă, pereții.
Au curs cărămizi și moloz puzderii,
S-a zguduit din temelii clădirea vieții,
Au curs lacrimi multe și suspine,
Dar prin spărtura făcută-n mine,

Ca printr-un ochi de geam în zidul greu,
Soarele a năvălit înlăuntrul meu.

Și cu el odată,

Lumea toată...

Îngerul luminător a zburat aiurea,

Lăsîndu-și înfiptă securea ;

Cocioaba sufletului de-atuncea însă-i plină

De soare, de slavă și de lumină.

APUS APOCALIPTIC

Grădinile Luminii se-ntunecă în zare

Și raiul înserării mai fumegă departe...

Prin zidurile-i arse și porțile lui sparte

Încet s-afundă-n hăuri cumplită-ncăierare.

Descolăcit din neguri se-nalță-un șarpe laur

Ce umple-ntreg apusul cu cozile-nnodate...

Fug îngerii din înfrîngerii cu frînte lănci de aur

Și pier din cer arhangheli cu arcuri descordate.

PE DRUMUL DE AUR AL SIDONULUI

Pe drumul de aur de la Sidon

Veneau trei călăreți în iscoadă

Și-ntrebau pretutindenii de un cocon

Prorocit de-o stea cu coadă.

De mult mergeau așa, fără folos,
Dar neabătuți de alte ispite ;
Și coborau, zornici, Iordanul în jos,
Prin pulberea stîrnită de copite.

Seara vorbeau liniștiți între ei
Ce-au să găsească și cum are să fie ;
Răsuna voios drumul de clopoței,
Și ei își mîngîiau bărbile — colilie.

„Eu, spunea unul, numai să sosesc,
Și-am să cunosc locul îndată ;
Mi s-a arătat în vis palatul crăiesc,
E cît un munte de marmoră curată“.

Celălalt răspunde plin de îndemn :
„Eu nu știu de palate, nici de munte...
Eu cunosc pruncul. S-a născut cu semn.
Trei stele, una-n piept, una-n spate
și-alta-n frunte“.

„Adevărat, adevărat, întărea Gaspard,
Cine-i mag-astrolog nu se pierde :
Eu știu că deasupra cetății lui ard
Trei sori, unul alb, altul roșu, altul verde“.

Așa tăinuiau înțelepții, cu ifos tustrei...
...Dar, păliți de-un haz fără pereche,
Pufnea calul, se cocoșa de rîs cămila, sub ei,
Și chiotea asinul, pleoștind o ureche.

BOTEZUL

Simt sufletul cum prin adîncul din mine curge, ca un rîu,
Ce-și mină turburele-i ape spre-o neștiută mare moartă,
Cînd prin deșerturi blăstamate și cînd prin holde mari
de grîu,
Închis în albia vieții, încolăcită ca o toartă.

Cu vaduri largi și limpezișuri lin revărsate peste prund
Să-l poată trece orișicine, în toată voia, cu piciorul,
Sau cu vultori nebănuite și ochiuri repezi, fără fund,
E-atît de înghețat pe-alocuri că nu-l poți sparge cu toporul.

Departe, la o cotitură, un înainte-mergător,
Cu mîna dreaptă ridicată în semn de mistică minune,
Veghează tainic peste ape și ochiul lui fulgerător
Străluminează mîlul negru, înseamnă aurul și spune :

„Nu știu în piscul sterp, de unde țîșnești, nici cine
te-a suit,
Nici cine-alături cu scînteia te-a pus în cremenea pustie,
Și-apoi te stoarce și te-mpinge pe praguri, nezăgăzuit,
Ca iar din șesuri să te-nalțe în munți, așa de-o veșnicie...”

„Nu-ntreb ce țări vei mai străbate călătorind astfel mereu,
Nu-ți număr morile pe tărîmuri și dacă marea e aproape,
Dar, suflete, tu azi ești rîul în care-un fiu de Dumnezeu
Va coborî să se boteze și, gol, sălășlui-va-n ape !”

ISUS PE APE

Isus umbla pe ape și namile de valuri
Se prefăceau, supuse, în lespezi la picioare.
O pîrtie, croită de-a dreptul pînă-n maluri
Îi netezea ca-n palmă talazuri și viltoare.

Departa-n sorbul lacom, cu vîntul împotrivă,
Nevolnici, ucenicii uitase să se roage ;
Corabia, o coajă de nucă costelivă
Trosnea în pumnii mării, clătindu-se din doage.

Furtuna întetită-i orbea cu praful apii
Și pulberea amară le îneca gîtlejul...
Dar tot vedeau cum colo se umilesc nahlapii
Și-ntr-o cărare lină se schimbă-ntreg vîrtejul.

Și, încleștați de spaimă cu mîinile pe funii,
Priveau cum uriașa năluca se tot duce :
Cu brațele în lături-plutea-n bătaia lunii
Tăind și cer și ape ca o imensă cruce.

PREGĂTIRI DE CÎNĂ

Venise primăvara și sterpele gorgane
Cu tort de flori alese își peticeau chilimul...
Și doldora de mărfuri, de bani și caravane
Se pregătea de Paște întreg Ierusalimul.

Pe ulițe un zbieret de miei fără-nctare
Și aburi calzi de azimi veneau din curți vecine ;
Copii, fugiți din joacă, cereau, scîncind, mîncare
Și s-agățau de poala grăbitei gospodine.

Isus, din foișorul cu șita înverzită
Privea deșarta caznă și robotul zadarnic...
O silă uriașă și-o milă nesfîrșită,
Ca umbra și lumina, luptau în el amarnic.

Chesat și aprig Iuda se tînguia la poartă
Oprind din drum casapii cu miei de vînzare ;
Ioan pleca la apă cu vasele de toartă,
Iar Petre-și da cuțitul pe gresii și amnare.

Cu multă greutate găsiră precupețul
Ce s-a-nvoit să intre cu mielul în ogradă
Și dup-o grea tocmeală, peșin plătindu-i prețul,
L-au înșfăcat și veseli i l-au adus să-l vadă.

Era un miel molatic cu latele plăvițe,
Mirositor a lapte — și-l toropise somnul,
Cu fruntea cucuiată de două mici cornițe,
Și presimțind scăparea, a behăit spre Domnul.

Atunci duios și pașnic, ca un păstor din munte,
Isus îl luă în brațe cu-adîncă sfișiere,
Îl sărută cu sete pe bot, pe ochi și frunte,
Apoi întoarse capul și-l dete spre junghiere.

Cu mîneci suflecate voioși îl apucară,
Îi scoaseră cordeaua, smulgîndu-i clopoțelul.
Doar Iuda-nțepenise, holbat, năuc pe scară
Privind sărutul tainic ce osîndise mielul.

CINA CEA DE TAINĂ

Băteai domol și norii silnici cercau zadarnic să te-ascundă
Cînd ți-am deschis, în noaptea aceea, cămara-mi
sufletului scundă.

De cum intrași, tîrînd lumina de lungă-ți haină aninată,
Chilerul mi-a părut mai muced, poiata mai întunecată.

Și-n duhnitorul întunerec pîndind prin colțul înfoiat,
Eu însumi n-aveam loc, bicisnic, ci stam pe brînci
și-ncovoiat.

Dar ridicăși din tindă mîna ușor spre-ă binecuvînta,
Și iată, se bolti tavanul,-nălțîndu-se deasupra ta.

Te-am cunoscut, deși veniseși un tainic oaspe nechemat,
Și-am priceput că ți-este sete și încă, Doamne, n-ai cinat.

„M-am abătut să fac la tine, de-ngădui, cina cea de taină...
Chivernisește pentru Paște și pune-ți grabnic altă haină,

Adună rudele și soții cu slugile, la sărbătoare,
Și toarnă apă caldă-n vase, să-i spăl frățește pe picioare“.

„Stăpîne, ți-am răspuns, și glasul în gît mi se făcuse ghem,
În tot pămîntul n-am pe nimeni să vie-atuncea cînd
îl chem.

Sărac și fără de prieteni mă ocîlesc de mult drumeții,
Căci n-am nici azimă, nici sare pe masa goală a vieții.

Privește, ca-n pustietate-i : Doar eu în fața ta mă scol
Și nu-i o dramură de pîne să-ți pun nainte pe pistol“...

...Atunci spre inima-mi crescută purtîndu-ți slobod
brațul drept,
Ca dintr-o lacră nencuiată mi-ai scos-o repede din piept,

Ai rupt-o, lesne ca pe-o roadă ce coaptă spînzura de ram,
Și n-am simțit nici o dureră, așa de bucuros eram.

Apoi, frîgînd-o bucățele, cum nu aveam la cină soți,
M-ai dus tăcut la o răscurce și-am împărțit-o-n zori
la toți.

SUFLETUL

Sînt porumbelul călător al lumii...
Zvîrlit de însăși voia mîinii tale
Din Arca vieții pe tărîmul humii,
Mă uit și numai ape văd în cale.

De atuncea filfii fără de-ncetare.
Potopul încă nu și-a tras zăporul
Și n-a crescut măslinul sfînt pe care
Să-mi odihnesc măcar o clipă zborul.

Pe ape moarte rătăcesc ca orbul,
E mîl adînc pe piscuri... Și mă-nec.
Din hoit în hoit alerg la fel cu corbul...
N-am unde sta, îngăduie-mi să plec.

Sînt porumbelul tău, ursit de soartă
Să nu-și mai uite cuibul niciodată :
Ascuns, instinctul nesmintit îl poartă,
Cît de tîrziu, la cuib, prin lumea toată !

Bat vînturi mari pe sus, dar vînturi line,
Iubirea bîntuie ca la-nceput...
Din trist surghiun, din lumi de hoituri pline
Îngăduie să mă întorc la tine
Și făr' de ramura ce mi-ai cerut...

Îngăduie-mi... și-atuncea tot mai spornic
Vislind prin nori, pe nori și peste nori,
M-oi înălța la Tine, Doamne, dornic
Cum se întorc la cuibul lor, statornic,
Hulubii lumii pururi călători.

COLINDUL NINSORII

A suflat prin cer un vînt,
Răsturnînd stupinele.
Azvîrlite pe pămînt,
Năpădesc albinele.

Prisăcarul lui Hristos,
Prăpădindu-și cheile,
Mi se uită mînios
Cum i-a spart știubeile.

Negrii stupi rostogoliți
Tot văzduhu-ntunecă,
Dar din stupii răscoliți
Roiuri albe lunecă ;

Și căzînd pe drum, prin sat,
Dumnezeu mai știe-le,
Pretutîndenii s-au lăsat,
Cotropind cîmpiile.

Zile-ntregi albul sobor
Filiiie-aripioarele,
Se astîmpără din zbor
Doar cît iese soarele.

Stau tot timpul gerului,
Dar cînd vine binele,
Lin, de dorul cerului,
Se topesc albinele.

GÎNDURI DE IARNĂ

Aș vrea să știu ce face norodu-ntreg de jivini,
Cînd pier înnămețite și ape și pămînturi,
Iar țara e, din munte și pîn' jos, în crivini,
Bataliștea ninsorii și-a celor patru vînturi.

Aș sta-ndelung de vorbă cu urșii din bîrloguri,
Să-mi spună cum e iarna la dînșii în bungeturi,
Cînd peste zmeurișuri zăpada cade-n stoguri
Și zace cît căpița pe rugii din mureturi.

Dorm, grași, în scorburi stupii, ticsiți de miere nouă,
Miresmele din lume acolo-s strînse, cheaguri,
În timp ce ei, ca țincii, sug labelle-amîndouă,
Și mormăie, săracii, visînd că sug din faguri.

Cum ies acum bursucii cam nărăviți la lene,
Cînd nu-s croite pîrtii prin grelele omături ?
Cum mai răzbat puiendrii și vulpile viclene,
Cu cozile învoalte, tîrîș ca niște mături ?

De veverița, însă, chiabură și-nfoiată
În vechea ei scurteică, nu-mi pasă, orice-ar spune,
Ea fură toată vara și-ascunde la poiată,
Iar iarna stă pe vine și sparge-n dinți alune.

Mai milă mi-e de corbii ce spun cui stă să-i creadă
Că-n cuib le crapă oul de gerul Bobotezii ;
De ciutele ce scurmă cu unghia-n zăpadă,
Și nu găsesc o frunză cu ce să-și țină iezii.

Gîndesc la vierul trupeş, cum nu-i îngheaţă **teful**,
Cătînd cu grohot jirul sub neaua-n clădăraie ?
Mi-e tare drag colţosul că nu-şi prea strică **cheful**,
Ci, dirz, doar pentr-o ghindă se pune la **bătaie**.

Aş infrunta cu lupii viforniţa cumplită,
Păşind, ca nişte umbre, înşiruiţi pe brână,
Şi n-aş lipsi din haită în noaptea sorocită,
Cînd Sfîntu-Andrei îi cheamă să le împartă **hrană**.

Mi-ar spune bieţii iepuri cum şi-amăgesc **duşmanii**,
Cum scapă vii din gura potăilor calice,
Şi ca dovadă multor prigoane şi păţanii,
Mi-ar arăta chiar pielea julită de alice.

M-aş strecura la şerpii înţeleniţi, în găuri,
La broasca ce se-ngroapă de vie ca fachirii,
Să prind sfiosul scîncet al vieţelor din hăuri
Murind strivit sub alba muţenie a firii.

PĂDUREA

Pădurea-n primăvară-i o frescă luminoasă,
Cu cerul plin de pete, subţire şi-aburit,
Acum întii schiţată de-o pensulă sfioasă,
Mijind, neisprăvită, pe-un fond nedesluşit.

Dar vara e un triptic : poieni, copaci, izvoare...
O pânză măiestrită din pastă-mbeșugată,
Trăind, fremătătoare, în rama ei de soare,
Cu mase mari de umbră, ce strălucesc deodată.

În toamna caldă, plină de șopot și ecouri,
Pe vale mărginită de ape ca de-un tiv,
Pădurea-și desfășoară bogatele-i panouri,
Cu galbene alaiuri în stil decorativ.

Apoi, târziu, în iarna, cu ramuri înghețate
Pădurea se preschimbă în friză de zăpadă,
Sculptată-n alba piatră a zărilor crispate,
Pe-un strîmt frontal de ceruri ce parcă stau
să cadă.

O frescă luminoasă și dulce-n primăvară,
Un mare triptic vara și toamna un panou,
În friză de zăpadă schimbată iarna iară,
Pădurea e de-a pururi același — alt tablou.

PRIMĂVARĂ

Îmboldiți de sfintu soare,
Din oborul somnului
În cirezi șerpuitoare
Ies toți boii Domnului.

El boarul lor se pune
Dînd în lături porțile,
Și mi-i scoate la pășune
De prin toate borțile.

Și cu roșu mi-i boiește
Curățind copitele,
Mi-i înseamnă și grijește,
Să nu-și piardă vitele.

Și mi-i poartă prin grădină
Latură cu latură,
Borii roșii pasc lumină
Pînă ce se satură.

Apoi, după ce colindă
Curtea și cărările,
Înșirați ursuz pe-o grindă,
Își soresc spinările.

Și mișcînd, pîn' pe-nserate,
Coarnele-mpungacile
Au uitat că nemîncate,
Îi așteaptă vacile.

RĂSĂRIT PE CÎMPIE

Din cuibul zorilor de vară
În fund, pe șesuri,
Zbucnește-un vultur uriaș de pară,
Scăpărător, cu fulgere în pene,
Și umbrele s-ascund, grăbite
Ca stol înspăimîntat de presuri
De pe tărîmuri pămîntene
De-un șoim de aur fugărite...

Hultan de foc arzînd fără de pace,
Privește-o clipă, țintă, lumea plină,
Apoi, cînd se avîntă și-și desface
Covîrșitoarele lui aripi de lumină,
Izbește pînă-n bolta cerului cu ele
Și bate slăvile încovoiate,
Năprasnicul ciugulitor de stele,
Cu sfîrcurile mari de raze-nvăpăiate.
Și slăvile cu zări nencăpătoare
Se tot întind
Fremătătoare
Și se aprind
În ghearele vulturului schimbat în soare.

ȘTIUBEIUL DIN CODRI

În miez de codri, unde un pîlc de fagi se roagă,
E un știubei cu apă, pitit într-o viroagă :
O scorbură-ngropată în huma care crapă
Deschide-n oibul văii un ochi curat de apă

Ce-n bulbul lui culege și sughe spre lumină
Izvoarele pierdute adînc în stînci și tină.
O salcie sucită se-ndoaie ca o iasmă
Pe apa visătoare cu miros de aiasmă
În care-un cerb de aur în orice dimineată
Se-apleacă s-o descînte c-un fir de izmă creață,
Cînd zorile se scutur' ca florile răsuri
Și umplu de lumină altarele pădurii...
Pe fund, o broască verde de două ori răsfrîntă,
Ca sufletul de tristă, se umflă-ncet și cîntă.
Alătura un șarpe, încolăcit verigă,
Pe-un șipot se prelinge și-n iarbă piere iară.
Își doarme încă somnul ascuns sub o ferigă,
În timp ce apa crește, dă lin pe dinafară.
Pe-un șipot se prelinge și-n iarbă piere iară.
Aicea zeci de urme s-adună și se-ncurcă,
De vier care coboară, ori ciută care urcă,
Ce-și tipăresc copita, ori laba sau piciorul,
Ca-ntr-un calîp, în clisa ce-mprejmuie izvorul.
Și-n apa ce se strînge în urmele de fiară
Nostalgic boul-bălții se tînguie spre seară.
Dacă străbați vreodată, străine, la știubeie,
Pe unde vin doar zmeii și zînele să beie,
Făcînd căuș din palmă sau coș din foi de brusturi,
Prea mult să nu te-apropii, te-nțepi și-ai să te usturi,
Că-l apăr, oțărîte, mîinate de pitici,
Un codru de cucută și-o oaste de urzici.

AMIAZĂ PE MUNTE

Aleargă un cerb peste crește,
Piere-n dumbrăvi și iar iese la gol,
Zbucnesc pocnete de puști făr' de veste
Și clocotul dă vailor ocol.

Iată, năluca a scăpat devale,
Uite-o acum țișnind în strîmtori.
Zadarnic vor să-i iasă pieziș în cale
Toți cîți pindeau la țiiitori.

Cîrduri de hăitași pornesc să coboare
Și tulesc în găvanele-adînci.
Amiaza, lungită la soare,
Privindu-i, adoarme cu capul pe stînci.

Se stinge prelung către Neagra Tatră
Cornul ce-a sunat pîn-adineaur'...
Pe-albastre singurătăți tăcerea-i iar de piatră,
Liniștea — de aur.

HAITELE MĂRII

Ascunse-n adîncul de neguri al zării
Și veșnic la pîndă stau haitele mării :
Cînd albe corăbii, tiptil, din limanuri
Ies, ciute răzlețe,
Și pleacă-ndrăznețe
Să pască pribege pe-a apelor lanuri,
O haită de vînturi se-nșiruie iute
Și-aleargă, ca lupii pe urme de ciute...
Iar ele,
Ciulind mlădioase urechi de vîntrele,
Din scurt fugărite, s-aștern doar pe goană,
Năluce
Năuce,

Săltînd încolțite de crunta prigoană.
Căci haitele-ntinse la fugă-ndelungă,
Cu limbile scoase zoresc să le-ajungă,
Și sar peste șanțuri scobite în mare,
Trec peste zăgazuri
De mii de talazuri,
Coboară și zboară prin văi de vultoare,
Și iar ies pe creste de ape umflate,
Urcînd munți de valuri, pe nerăsuflete.
Dar iată c-ajunse, cu urlet, vînatul...
O clipă-ncetează chefnitul, lătratul...
Apoi o-mpresoară și drumul i-l taie.
Corabia zbiară și-i numai zbătaie,
Căci haita cumplită
Cu spume și bale, în goană stropită,
Îi sfișie coasta și-i sare-n spinare,
Îi spintecă burta de scînduri și fiare,
Îi ronțăie șchela și-i sfîrtecă botul,
Și-abia-într-o clipă o-nghite cu totul ;
În colții năprasnici, catarge, odgoane
Trosnesc, sfărîmate, ca biete ciolane...
...Și nu mai e urmă de navă...
Ici-colo, doar așchii de apa buhavă
Și haite de vînturi flămînde și rele
Se-ncaier-acum între ele...

MĂRGĂRITARUL BOLNAV

Închis adînc în fundul sipetului tăcut,
Lăptos ca o-mpietrică broboană de colastră,
Pe-ngusta periniță de catifea albastră
Tînjea mărgăritarul de-un dor necunoscut.

De-o boală neștiută zăcea, captivul, ros.
O racilă ascunsă îl îmbîcsea cu ceață
Și-l pistruia cu pete subțiri, ca o albeață
Pe ochiu-i fără ape și tot mai somnoros.

Bătrînul Gad, zaraful, plîngînd cu dinadins
Își cerceta comoara cea dezmiardată zilnic,
Pe cînd mărgăritarul din ce în ce mai silnic
Mocnea ca o lumină ce-aproape e de stins.

Și astfel nestematul se ofilea-n sipet
Și lîncezea-n neștire, învăluit în scamă.
Dar nimeni nu putuse o clipă să-și dea seamă
Ce taină dureroasă îl mistuie încet.

Zadarnic o fecioară cu sufletul păgîn
L-a aninat pe sînii-i bălani și tari ca pîatra :
El, ce trăise-n vremuri pe piept la Cleopatra,
Zăcea posac și rece acum, ca un bătrîn.

Îngălbenit pe-alocuri, sfărîmicios, avar
Lăsa să se strevadă o zare tot mai slabă
Și-și oblojea lăuntru și inima-i bolnavă
Cu-o pojghiță zbîrcită și turbure de var.

Se închidea în sine osos și aburit...
Ca floarea vie smulsă din umeda grădină,
Nemaiavind adîncul cu seva lui marină,
Crăpa, pierzîndu-și lustrul, uscat și jupuit...

Murea mărgăritarul cu stingeri și alean,
Secat de-un dor năprasnic și fără alinare,
Și-n lunga-i agonie visa departe-n mare
Un cuib de scoici bătute pe-o creangă de mărgan.

CA O BAIADERĂ

Frumoasă, lîncedă și goală,
Mlădia Noapte-n fața lumii iese,
Jucînd din șoldurile largi, domoală.
Desprinsă de pe țitele păginei preotese,
Îngusta-i cingătoare în văzduhuri scapă :
Rămîne goală-n cer pe dalele seninătății,
Ca o dănțuitoare, gata să înceapă
Dumnezeiescul danț al voluptății.

Și-n goliciunea-i, cuiburi vii de taină
S-ascund în delta coapselor ei strînse.
Cad pletele-nstelate, dar nu-i fac o haină...
Pe ochii cercănați bat gene moi și plînse...
Și cum își mișcă ritmic pîntecele sacru,
Și-l saltă, baiadera neagră și divină,
În mijloc își ia ochii — aur peste nacru —
Buricul, încrustat cu luna plină !

PLOAIE MARE

O ploaie și un haos s-au așternut pe lume !
Bat îngerii în tobe de nori, și Dumnezeu
Cu fulgere își scrie pe ceruri al său nume,
Iar trăsnetul rostește, citind, cuvântul greu.

Abia spre miezul nopții s-alină-ncet furtuna...
Rar picuri de pe ramuri mai cad răsunători...
I-atît de ud și rece pămînt și cer, că luna
Își leapădă nestoarsă cămașa ei de nori.

METAMORFOZĂ

Omidă uriașă strivită între nori,
Vărgată cu cenușă, cu aur și cu sînge,
Lumina se tîrăște spre margine de zări
Și în gogoșa nopții tot mai adînc se strînge.

S-a-nchis grădina serii cu porți de abanos...
Dar mîine răsări-va din cellalt colț al vieții
Un flutur, ce va umple, învoalt și luminos,
Cu aripile-i albe tot cerul dimineții.

STROFE PENTRU O FATĂ

Știu de ce ești albă și nepăsătoare...
Carnea ta e suflet înghețat ; de ger,
Aburii stau încă țurțuri și ninsoare
Toată dimineața zilei lui prier.

Gerul dimineții și-al copilăriei
Dăinuiește-n' tine, dezmoțit puțin...
Sinii duri, doi țurțuri, spun din crețul iei
Prourul vieții rece și senin.

Carnea ți-e de suflet, sufletul de carne,
Unul și același sloi, de ce să-l rup ?
N-a-nceput în aburi gheața să se-ntoarne,
Albă, numai suflet, suflet încă trup !...

Dar, încet, sub ochiul soarelui de vară,
Moleșită-n zîmbet, sau în lacrimi noi,
Toată amintirea strînsă-n carnea clară
Aburind, sui-va suflet înapoi...

Izvorăsc din carne sufletele oare ?
Știu atît, că dacă astăzi ești de stei,
Carnea-nduiosată și-atotștiutoare
Îți va face-un suflet din topirea ei.

OSTROV ÎNCINS DE APE

Ostrov încins de ape e sufletul din mine,
Mîncat mereu de valuri și bîntuit de vînturi,
Deși stingher de-a pururi, prin asprele lui vine
Se leagă-n adîncime de vastele pămînturi.

Piticul bulz de stîncă, ce-i gata să s-afunde,
Cînd, îmbălat cu spume, îl zguduie orcanul,
E, nevăzut, un munte cu temelii profunde,
Ce, repezit din funduri, străpunge-ntreg oceanul.

El, petecul de tină, abia-nălțat de-un deget
Peste robia apei ce-l sapă să-l dărame,
E pisc ajuns și culme țintită fără preget,
Solie spre viață din scoarța humei mame.

Ostrov încins de valuri și măcinat de vînturi,
Aceeși coajă-l leagă-n adîncuri nevăzute
Cu toate celelalte ostroave și pămînturi
Zăcînd oricît de joase, de-afunde și căzute.

NOAPTE DE MARTIE

Se face moină-n suflet, cu piclă-mpovărată ;
Din sloiul amintirii cad picuri tot mai vii,
Și inima, hrănită, pornește rar să bată,
Cu sînge alb de visuri și de melancolii...

La geamul meu stă noaptea și vrea să intre-n casă,
În carnea ei de neguri ard stele mari de foc ;
Cum n-o poate cuprinde cămara ce m-apasă,
Mă scol și suflu-n gânduri și-n noaptea mea-i fac loc

Ea intră și tirăște alaiul tot de-afară :
Se umflă-n mine ape, trec turme de țigăi
Și aburii lăuntrici iau chip de primăvară,
Cu sini rotunzi de măguri și coapse moi de văi.

Sosesc, scăpați și teferi din cușcile-ntristării,
Cocorii bucuriei, solia-nției berzi,
Și șesurile minții, miriștile uitării
Le-mprouează iarba cu mii de gânduri verzi.

Pe dealurile vremii iernează neaua încă ;
Dar cîntă gura dulce a vîntului de sud,
Momită, gheața-și crapă pleoapa ei de stîncă,
Suride și pe gingeni și-a prins sărutul crud.

Cînd pururi veșnicia vorbește numa-n șoapte,
De unde-atîta foșnet și susure și sfadă ?
Mă plec, ascult în mine prin sufleteasca noapte
Și-aud cum se dezbracă pămîntul de zăpadă.

TOAMNA

Jos, pe tărîmul unde cad vorbele ucise
Și unde-abia străbate doar gîndul dus ca vîntul,
Azi, cotropit de umbra ce-i zvîrle-ntreg pămîntul,
Stă raiul amintirii cu porțile deschise.

Grădinile-amintirii se scutură de roade
Și pajiștile-amare îngălbenesc de poame ;
Uitarea își trimite arar, cînd li-este foame,
Furnicile ei negre și viespele-i iscoade.

Miroase pretutindeni a mucigai și-a miere.
O fructă ciugulită de pasărea durerii
Mai spînzură scheletic de vreascu ros al verii :
Din hîrca ei sămînța rînjește în tăcere.

Aluneci ici pe cîrnuri de fructe-nsîngerate,
Dar nu le vezi din iarba ce le-a cuprins, dospite ;
Ici calci pe pulpa dulce a poamelor strivite...
Și duci pe tălpi mireasmă de amintiri uitate.

Din tot ce-a fost grădina pierdut-acum în zare
Plîngi crengile uscate ce le-a surpat furtuna.
Și-n toamna ta săraca, plecînd, nu iei nici una
Din roadele-amintirii mușcate de uitare.

DESPĂRȚIRE

Cînd filfiiși năframa în albul steag al minii
Se ogîndea amurgul în apele fîntînii ;
Alături, săgetată în inimă de frică,
În clipa despărțirii gemu o turturică,
O rodie necoaptă căzu, de vierme roasă,
Crăpînd, înăbușită de iarba somnoroasă
Și, trist, pe poarta serii spre umbrele pieirii
Ieșea, pălit și rece, luceafărul iubirii,
Trecînd ca peste-o rană, pe-un vînat cer ca fieră.

Plecat peste fîntînă, vedeam în fund durerea
Cum turbura adîncul venind să se adape
Și prefăcea în sînge cleștarul scump de ape,
Cum se stîngea amurgul și veștedul luceafăr,
Și cum porneai departe și singură tu, cea făr'
De milă, luînd cu tine în albul steag al minii,
Ca-n zări să mi le fluturi, năframele luminii,
Lăsîndu-mă, din golul fîntînii cu balaur,
Să mă privească noaptea cu ochii ei de aur,
Pe cînd, cerînd și dîndu-și c-un bun rămas iertarea,
Se-mbrățișau în umbră iubirea și uitarea.

ÎN VIE

Cînd soarele coboară, din ceruri stînd să iasă,
Tu urci, cu el în față, spre via neculeasă,
Așa că multă vreme îl mai zărești pe coamă,
Rostogolit acolo, o fabuloasă poamă
Căzută fără veste pe dealul viei tale.
Și-n asfințitul umed ce stăruie pe cale
Un plop, aproape negru în seara asta gravă,
Își nalță foișorul de frunze-n vînt și slavă ;
În vîrfu-i, peste via sinistră stînd de pază,
A poposit o clipă cea de pe urmă rază,
Lîngînd ușor cu limbă de aur sumbra turlă...
Alături pîndarul, bănuitor, în surlă
Încarcă-n sîrg sîneața, gătindu-se de noapte.
Un miros lung de putred, de teasc, de foi răscoapte
S-amestecă cu greaua muțenie din vie.
Trei linuri mari așteaptă în cramă, trei sicrie,
Și-n spaima nenteleasă sclipesc lingă părete
Cosoare-ncovoiate ca aripi de erete,
În timp ce-n largul hrubei ce gurile-și deschide

Un șir de buți și-antale cer alte Danaide...
 Și noaptea care vine trudită de departe
 Aduce ca o veste năprasnică de moarte;
 Tomnaticilor struguri spunindu-le-nțelesul,
 Că miine-n zori începe, cu chiote, culesul...
 Tu ai să stai la umbră, pe iarba otrăvită,
 Sub nucul cu ceardacuri de frunză-ngălbenită,
 Privind cum, smuls din coardă, prunc dolofan,
 ciorchinul

Abia acum începe viața, -ntii cu chinul :
 Numai călcat de soartă dă vinul și puterea
 Și-ar mucezi, stafidă, de n-ar veni durerea.
 Dar, grijuliu, dînd roate și-nconjurînd fineața,
 Îi fulgeră din spate pîndarului sîneața :
 Și-ai să te vezi deodată în tunetul sîneții
 Sărînd să furi ciorchinii din viile vieții
 În clipa cînd, la pîndă, ochindu-te, străjerii
 Ți-au ciuruit prin suflet alicele durerii.

OBOSEALĂ

Alege numai crinii cu lăncile de floare,
 Crăiesele lalele cu fusta-n patru foi,
 Dar nu uita că totul, gust, miros și culoare
 Sînt fapta unei cepe înfiptă în gunoi.

Și lasă-mi, mie numai, cucuta și pelinul,
 Pestrița mătrăgună cu peri la subțiori,
 Eu știu de mult că miera e soră cu veninul,
 Culese amîncouă de pe aceleași flori.

Cu zîmbete de aur, sau lacrimi de sînge,
Lumina e aceeași în zori sau de-o-annoapă,
Și-n marea umbră care pe toate-ncet le strînge,
Amurgul meu e frate cu dimineața ta.

De te-a ajuns urîtul pe cale și ți-e frică,
Oprește-te din goană, statornic, la răscruci —
Vedea-vei patru dîre spre-o zare-n veci unică
Și drumul că-i același, de vii sau de te duci.

...Și totuși din cenușa ce zace obosită
Așteaptă să renască aprinsul Phoenix iar,
Cînd toată bucuria ce-o ai agonisită
Putea-vei, fără murmur, s-o dai durerii dar !

ZILELE

Trec zilele cu sacii goi în spate,
Ca niște cerșetoare alungate,

Din casă-n casă și din poartă-n poartă,
Pe ulița vieții cea deșartă.

Cu tălpile rănite, zdrențăroase,
Sînt numai piei întinse peste oase.

Zadarnic tot întind căușul mîinii,
Le-ntîmpină și le petrec doar cîinii.

Cîte-un copil pitit pe după ușă
Le-azvîrle-n poală pietre ori cenușă.

Trec zilele ca niște cerșetoare,
Burează des și nu-i un pic de soare.

Și ele bat flămînde la zaplazuri,
Dar nimeni nu le-ntreabă de necazuri.

Așteaptă lung, dau roate, nu se-ndură
Să plece iarăși făr-o-mbucătură.

Tîrziu, cînd toți cînează pentru seară,
Pornesc tîrîș și ies din sat afară ;

Acolo e o casă-n drum, pustie,
Fără de gard, cu geamuri de hîrtie.

Nu-s uși, nu-i foc, dar ele dau de bine,
Și intră să se culce-ntre ruine.

Și-adorm, așa, lihnite, despuiate,
Că le găsești a doua zi-nghețate.

ARGONAUT

Privești bătrînul munte pe înserat, și iată
Cum stă lățos și pașnic cu muchea-ncovoiată,
Bătut pieziș de soare, ce-n coamă-i se cufundă,
Îți pare de departe, cu fruntea lui rotundă
Și mițele de codri roșite de rugină

În care amurgește toamnăta lumină,
Berbecul mitologic cu lîna grea de aur,
Încremenit acolo și gras de-atît tezaur,
În fund mînat de vînturi, greoi de gînduri rele,
Un nor întruchipează, cu vîsle și vîntrele,
Plutind spre fabuloasa Colchidă a virtuții,
Corabia lui Iason cu toți argonauții...

Din valea-n care umbra se lasă ca o lavă.
Faci semn să se oprească nălucitoarea navă,
Și aprig, sus la poartă, pornind pe urma oii,
Te-ntîmpini și te-amesteci o clipă cu eroii.

CA-N BASMUL CU GREUL PĂMÎNTULUI

„Uuu... n-aude, n-avede !“... ce glas obosit
Ca-n basmul cu Greul Pămîntului strigă ? !
Tresar ascultîndu-l și văd, deslușit,
Un Zmeu și-un voinic înceleștați — verigă !

„Uuu... n-aude, n-avede“... urechea-mi destup :
Cum strigă stăpînul în luptele-i crunte,
Și ceata-i, puiendrii de vulpe și lup,
Sosește cu Ursul, cu Greul, în frunte.

„Uuu, n-aude, n-avede“... chemarea de sus
Ajunge la mine în van să se sfarme,
Căci sufletul strigă, ca-n basme, răpus,
Iar Trupul, el, Greul Pămîntului, doarme !

DIN ÎMPĂRĂȚIA SUFLETULUI

Stă Suflet-voievod alb-colilie...
Pe țara lui, cenușă și țărână,
De-un cârd de ani e seceta stăpină.
Și-n toată pirjolita lui împărăție
N-a mai rămas decît o singură fîntînă.

Fîntînă rea, bătută de osîndă,
Nu poate nimeni să s-adape,
Că-n fund, șuierător, stă-n veci la pîndă
Balaurul nesățios, prăsit în ape.

Stă Sufletul cu cîrja dinainte...
Jur împrejur, pămîntul lui crăpat
E plin de albe osăminte
Ca văile lui Iosafaț.

Și se usucă împărăția, iască,
Pînă ce bietul necăjit popor,
Pentru un pic de apă-ntr-un urcior,
S-a învoit în fiecare seară să plătească
Balaurului, bir, o fată și-un fecior.

...Așa de ani. Uitase sufletul, cînd iată,
Sosește un pristav întunecat :
Că mîine vine rîndul să trimeată
Pe singura lui fată, fata de-mpărat,
Plocon balaurului blestemat.

CRÎMPEI DE BALADĂ

Și-a făcut Iubirea paloșul de ceară,
Coiful de cosițe, pavăza de flori
Și-a plecat cu suflet lacom ca o fiară,
Tronu-mpărăției lumilor să-l ceară,
De-a băgat întreaga lume în răcori.

Inlemniți, toți carii, fără nici o luptă,
Coborînd, domnia singuri și-o curmau...
Unul cîte unul cu cerbicea ruptă,
Dosădiți, netrebnici, cu puterea suptă,
Voievozii-n lanțuri cîrduri o urmau.

Dar un pui de lele din tot largul firii,
Făt-Frumos ursitul nu s-a dat bătut ;
Și de focul ciudei și-al împotrivirii
S-a topit vicleanul paloș al Iubirii,
Și cu el odată fata s-a pierdut.

A purces Durerea urma să i-o cate,
Și-a tocit, sărmana, un toiag de fier,
Nouă tălpi de criță strașnic ferecate,
A trecut pustiuri încă necălcate,
Pîn-a dat de-un munte ce urca la cer :
Și-a-nceput să-l suie cu desaga-n spate !

DOCHIA

Stă între surate harnice și toarce...
Toarce, dar nu cîntă... Numai ochii suri
Din cerdac spre munte sperioși întoarce :
Bîntuie departe foc peste păduri.

Muls ușor din caier de lînă seină,
Nevăzutul oaspe, doru-și face loc.
O surată toarce, toarce și suspină,
Dochia o prinde dulce de mijloc !

Azi ea nu mai spune ca la orice veghe :
„Arme celor teferi, flori pentru cei morți !”
Tremurînd, în spate, își mai ia o zeghe...
Au răzbit dușmanii pînă lîngă porți.

Cozile plăvițe azi le-a-ncins pe frunte
Și-a secat izvorul basmelor cu zmei...
Trebuie să fugă miine-n zori la munte,
Și cu ea să ducă cîrduri de femei.

A trosnit o grindă !... Ce nebună spaimă !
Porțile cetății, iată-le, se sparg...
Albă cum e varul nu știe ce-ngaimă
Și-a rămas cu ochiul pironit și larg.

Sovăiesc în neguri mințile ei treze,
Mierea ei din suflet s-a făcut venin :
Colo, sus, pe ziduri, de pe metereze,
Îi rînjește-n țepă capul lui Longin.

I-a-nghetăat o clipă inima sărită
Și, așa întreagă, s-a făcut de sloi,
Stînd între surate dreaptă și-mpietrită
Ca o stană albă pe un plai cu oi.

DECEBAL

Cu fruntea-mpovărată de gîndurile morții,
Trecea furiș prin noapte spătosul rege dac...
Destinul lui zvîrlise, greșit, cu stînga sorții...

În fund, ca o făclie aprinsă-ntr-un cerdac,
Pe zariștea de piscuri se înfipsese luna,
Privind, încremenită, cum regele ortac

Se duce pe coclauri să-și tăinuie cununa !
O mîna de prieteni și-un pîlc de slujitori
Purtau comoara celui învins pe totdeauna.

Și vechile odoare, ca stelele în nori,
De-a latul năsăliei tînjeau închise-n lacre.
Se-ncovoia spinarea atîtor purtători

Sub târgile cu aur, argint și scule sacre.
Ardeau departe-n șesuri cetățile de vii,
Veneau pe vînt talazuri de fum și neguri acre,

Cu bucium surd de lagăr, nechez de bidivii.
...Și cum călca-n hîrtoape, din fruntea lui plecată
I-alunecase stema în mîinile-i pustii.

Mai grea decît o stîncă din munte despicată ;
Purta doar însuși leșul rostogolitei țări
În palmele-i strivite, la groapa-ntunecată.

Tăind, pieziș, costișa pe fire de cărări,
Pășea domol tăcutul alai de-nmormîntare,
Și schiopăta eroul ștergîndu-se în zări,

Nevolnic ca o biată străină arătare.
Și cum din spate luna-l bătea necontenit,
Doar umbra-i la picioare mai rămăsese mare,

Lungită peste malul spînatec și teșit...
O umbră uriașă ce dăinuie și-acuma,
Zvîrlindu-și speriosul contur neliniștit,

Încoace, peste veacuri, parc-a-ncrustat-o huma.

. :

Tirziu ieșiră-n vaduri pe-o plavie de rîu
Ce se zbătea-n zăgazuri învultorîndu-și spuma

Cu ape abătute și valuri puse-n frîu.
Acolo, în prundișul din albia secată,
Sub aspra priveghere a negrului călău,

Săpau în taină robii o hrubă larg căscată,
Mormînt grozav asemeni unei adinci genuni
În care să încapă o patrie-njunghiată.

A fost cumplită clipa cînd stema din străbuni,
Simbolul marii Dacii, s-a prăvălit din toartă
Sunînd a gol în fundul boltitei văgăuni...

S-a năzărit deodată că-nfrîntul rege poartă
În loc de cap o hircă rinjită dureros,
Pe care-nțipărise sentința aspra soartă.

Iar mîndrul cap cu plete ar fi sub stemă, jos,
Căci n-a putut s-e lase vădană nici în groapă.
Ucișii robi țipară în urmă fioros...

Și iar se-ntoarse-n matcă nedomolita apă,
Mîinindu-și peste taină bulbucii spumegați,
Deasupra hulei oarbe, nestrăbătută clapă.

Împrăștiase spaima pe toți... Întărități
Lătrau morțiu căței pămîntului în borte,
Că pîn' la ei sub lespezi, tot mai apropiăți,

Răzbeau năprasnic pașii greoaiei lor cohorte.

TUDOR

Din munți, și ca ei **cu pieptul de larg**,
Coboară un **drumeț spre cîmpie**.
Oprește prin sate **năvalnicu-i șarg**
Și bate în porți cu **mînie**.

Atîta doar **strigă din sea** : „Hai, sculați !“
Și pleacă **vijelios mai departe...**
Dulăii prin **curți s-ascund speriați**,
Căci zornăie-n mîini un vraf de obezi sparte.

Nu vede, n-aude, **aleargă întins**
Prin pulberea **noptii**, **fără hodină**,
Dar pînă și **orbii cu ochiul lor stîns**
Zăresc cum din paloș îi **țîșnește lumină**.

În urmă-i **se umflă**, albind, un **ciopor**
De inși cu **topoare și flinte**,
Și crește, și hohaie, **spumosul popor**
Cu Tudor gonind înainte.

El trece „cu **hainele morții-mbrăcat**“,
S-abată din țară **zăporul zaverii...**
Dar duhul iușimii l-a **întunecat**,
De pare că-i **norul cu grindeni al verii** ;

Amar und' **s-o sparge**, **amar și prăpăd**,
Zvîcnesc **cruciș trăsnetele urii**,
Și-a **vremilor mături de greu** năpăd
Se surpă pe unde calcă **pandurii**.

UN GLOTAȘ

Patru corbi, urmînd un stîrv
Sub o salcie săracă,
S-abătură, trei pe-o cracă,
Unul, ca un moț, în vîrf.

Și deși era război,
Chiot lung de tun și larmă,
Mortul pașnic din noroi
N-avea chivără, nici armă.

Găurit de-un glonț în goană
Plin de sînge și de fum,
Scurt picase lîngă drum
Un glotaș dintr-o coloană,

Cu minteanul trențaros
Strîns c-o sfoară unsuroasă,
Cum plecase-n zor de-acasă...
...Și zăcea morocănos.

Iar din capul împușcat
Sta căciula terfelită
Peste fața lui boțită
Ciugulită de vărsat.

Slut, mărunt, spetit de munci,
Numai oase, gilci și noduri,
Se trudise pîn-atunci
Să hrănească șapte ploduri.

Multă vreme s-au zgîit
Corbii marilor războaie
La căciula lui de oaie
Și la trupul lui pîrlit.

Filfiiu pe crăci, lihniți,
Dar deprinși cu leșuri grase,
În bocanci și cuirase,
Îl priveau nedumeriți :

Omul harnicei Ilinci
Peste jilave obiele
În picioare-avea opinci
Și nădragii drept pe piele.

Nu zăcea măreț, lungit
În vreun gest de biruință,
Ci chircit, încolăcit
Și zgîrcit de suferință.

Și din chipu-i de calic
Înțepat de-o barbă rară
Nu spunea nimic, nimic,
Că murise pentru țară.

Ploconindu-se-n sfîrșit
După multă croncăneală,
Alungînd orice sfială,
Bunii corbi s-au învoit

Și-ntr-un glas l-au căinat —
Că viu n-a fost vreo scofală,
C-a murit tot fără fală —
Și pe urmă l-au mîncat.

PE DECINDEA DUNĂRII

Pe decindea Dunării, la vale,
Printre triste miriști cu ciulini,
Trece-n baltă, legănat agale,
Un chervan cu coviltir de rogojini.

În tot cîmpul nici un fir nu-i verde,
Mișcă vîntul albe colilii,
Drumul lung în zări pustii se pierde
Sub un cer de mari melancolii.

Boii moi se lasă pe tînjeală,
Grebenele roase-i dor,
Osiile gem cu-ncetineală
Și slomnesc un fel de doin-a lor.

Omul stă cu capul gol și mînă,
Înfundat în maldărul din car ;
Și-ațipit, cu jordia în mînă,
Se tot duce drum fără hotar.

Cît un urs, întins, el dormitează
Peste sarica din patru piei de oi,
Numai ghioaga aprigă-l veghează,
Ghintuită cu alămuri noi.

Cînd deschide ochii, vulturește;
Peste roata zărilor năprui,
Inima-i se umple-n piept și-i crește,
Parcă șesul, tot, ar fi moșia lui.

„Foaie verde firul peliniții“..
Cîntă căraușul cătinel
Și, treziți, cu el odată cîntă sciții
Ce-au trecut cîndva prin stepă, ca și el !

CÎNTEC SUFLETULUI

Suflete, navă călătoare,
Ce străbați, îndrăzneată, lumile,
Nu-mi zvîrli patimile-n viltoare..
Ia-mi-le și du-mi-le. !

Nu căta că sînt grele
Lăzile cu aur ale călătorului :
Vom plăti cu aurul din ele
Vamă corsarilor, bir dorului.

Tremură trupul, văzînd abisurile ;
Nu-l asculta... L-a năpădit osînză,
Desfășură pe vergi visurile,
Sus, cît mai sus urcă-le pînza.

Printre spumele sfărîmate
Și-ale norilor negre liote
Toate vînturile înhămate
Să te ducă numa-n chiote.

Și la ciți ți-or striga „stai, abate,
Alergi spre pieire“, spune-le
Că pe suflete din eternitate
Le poartă spre țel furtunile.

Numai la cîrmă să fie dibaci
Cel ce strunește apa și mugetele,
Și tu de la Domnul ai cîrmaci,
Zi și noapte, cu schimbul, cugetele.

DESTIN

1933

GÎNDULUI

Gînd slăbănog, deprins numai la şes
Să calci în pulberea de vorbe tocite ;
Gînd lesnicios ca o femeie, copilăros la înţeles,
Urmînd lenevos pîrtia de tălpi şi copite,
Năravitule să dormi pe puf de cuvinte :
Scoală şi găteşte-te, că de-acum înainte
Am să te port prin vorbele cele mai colţuroase,
Să te înglodească şi să te doară.
Razna, din albia limbii de rînd afară,
Pe cărări de piatră abia slomnite
În graiul cu urcuşuri bolovănoase,
Peste praguri de expresii încremenite,
Sus pe coclauri de munte,
Un munte de calm şi tăcere,
De unde apele au cărat toate vorbele mărunte
Şi unde văzduhul miroase a cimbru şi-a miere!
Acolo să aţipeşti pe stînci de grai tare,
Somn sfios, ca fiarele,
În noaptea cu stele pe ilic.
Să răsari treaz şi ciulit o dată cu soarele,
Neliniştit, ager şi voinic
Şi aţintit, prădalnic, ca la vînătoare,
La orice foşnet, gîndule, să sari în picioare !

TRISTA MINUNE

Încă puțin, și triste minuni s-or împlini,
Curînd suava carne va fi iar albă piatră,
Din cerul frunții, ochii polar vor asfinți,
Dar pîn-atunci țin calde tiparele pe vatră.

Am tescuit din scorburi cuibare otrăvite,
Ascunse cu viespare sihastre la un loc,
Și-am scurs din trunchiul cărnii, prin patimi ascuțite,
Rășina unui suflet ce-i gata să ia foc.

E-acolo și mireasma de floare închegată,
Și seva albă-a multor cerești singurătăți,
De-i rînduit să arză, n-o mistui deodată,
Ci toarnă-o pentru negre și lungi pustietăți.

Să pot prin obștea nopții să luminez iubirii
Și risipit pe lături să nu mă vărs curgînd,
Împlintă, Doamne, -n ceara molatec-a simțirii
Vertebre tari de cuget. feștila unui gînd.

TÎRZIU

Ți-ascunzi în faptă visul ca un junghier în teacă,
Lăuntricele steme le stingi și pleci stingher :
Nu te-ar opri nici ape, nici vîntul tot să treacă,
Nici alba profeție a zorilor în cer.

Ca o albină-n cîmpul cu firele răscoapte,
Aștepți prisaca morții, cînd brumele s-aștern,
Să intri, ca-ntr-un fagur de liniște și noapte,
Flămînd de neagra miere a somnului etern.

VINUL LUMII

Nici plug, nici sapă : suflet. Ia sufletul cu tine.
Vezi, cumpăna de zodii spre scorpie se-nclină,
Și-n grelele podgorii vărsate pe coline
Ne cheamă dimineața cu chiot de lumină.

Și lutul și calcarul, cum sînt în veci săracii,
Azi fuseră mai darnici, și-n cel mai sterp ungher.
Nădejdea își înfipse puternică aracii,
Să urce vița vieții tot rodul ei în cer.

Întinde toamna-n slavă lungi funii de cocoare,
Tu ia ca pentru vrajă o tufă de pelin :
Voiși strivind ciorchinii în linuri curgătoare,
Din boabele durerii să facem lumii vin.

VIS RĂU

Inelul asfințirii, de aur cu rubine,
Desprins din glezna nopții alunecă pe șes.
Cu moartea mea de mîină, bat maluri și rovine,
Dar apele m-alungă și luntrile nu ies.

Încovoiați pe săbii ard îngerii la poduri.
Sub ochii lor sălbateci pe-alături, supus,
Trec sprijinit în suflet ca-ntr-un toiag cu noduri,
Tăiat din mărăcinii pustiilor de sus.

În cumpăna osîndei trag singur greu cît crugul ?
Dar am fost stea cu sînge ! Voi știți că-n mări de-a rînd
Adîncul se măsoară cu plumbul, nu cu fulgul,
Și-n strălucirea lumii amestec și eu gînd.

Himera mîntuirii destul m-a supt, căpușă,
Sosesc în trup cu toate păcatele vilvoi.
De n-ar fi amintirea o diră de cenușă,
Cum am găsi cărarea întoarcerii în noi ?

EVA

Ai jupui pămîntul de pajiști să-i faci rochii,
Ai sfîșia pulpane de ceruri rînd pe rînd,
Rivnești să-i scrii poemul mai lin cum deschizi ochii,
Din înălțimi de vorbe și albăstrimi de gînd.

Te vezi cu mîna-ntinsă spre-un fruct cu must de noapte,
Trunchi tînăr de măr dulce sta trupul zvelt de vis.
Pe buzele iubitei treceau șerpi moi de șoapte,
Aidoma cu șerpîi divini din paradis.

Coline dunărene vegheau peste coclauri
Și dimburi de țărână închipuiau cununi,
Zideau alți îngeri raiul, îl încingeau cu lauri
Și vă umbreau de soare imaginari păuni.

Te vezi cu mîna-ntinsă spre măr și simți catena.
Peste zaplaz de stele priveai în jos din cer.
Un duh mai curb ca noaptea dereteca ghehena
Și ancora luminii se cufunda-n mister.

Încremenise raiul cu paznici la intrare,
Corabie-adormită pe cosmicul abis,
Tu stai cu mîna-ntinsă spre albul rod prin care
Îți deschidea păcatul dinamic paradis.

Nehotărită, clipa căzuse în genunche.
Ideea,-nfricoșată, din arc se desfăcu :
Trecu în alt plan jocul. Și dincolo de multe
Șerpi, lauri, aur, lume și viață, se pierdu.

Dar pururi și-n pofida arhanghelului mare,
Ea poartă-n sine mărul cereștilor arvuni,
Și treaz de prăvălire, tu-l cați cu-o-mbrățișare,
Și-astfel te-alcătui singur din hîrburi de minuni.

BACANTĂ DANSÎND

Începe să culeagă văzduhul cu piciorul.
Lumina între pulpe, deschide ochii vii :
În alba colivie a coapselor mlădii,
O neagră porumbiță se zbate și-și ia zborul.

Dar fluturile mîinii un vîlnic a desprins,
Ce-și desfășoară norul pe sîinii dimpotrivă,
Și-n luminișul tainic, sub pîntece aprins,
Unde tînjește-ascunsă mult galeșa captivă.

Nu-i dans apoi, ci spumă de vîl năuc. Și cum
O-nvolburează pînza de horbotă-argintie,
Bacanta rătăcită e-o dulce vijelie
De linii fulgerate printr-un vîrtej de fum.

ȘARPELE

Aidoma cu apa alunecos și verde,
Ieșit din lutul galben, din pietre și dudău,
Se cuibărise-n prunduri lumina să-l dezmiere,
Neștiutor de bine, nevinovat de rău.
Vechi voievod al lumii cu vîrsta grea de stîncă,
Domnea semeț în zale de solzi peste nisip ;
Venit din noaptea lumii nu-și scuturase încă
Nici roua de pe gînduri, nici visul de pe chip.

Simțind cum se preface prin chin și năruire,
Scăpa din asprul clește al trupului vărgat,
Și amețit de vraja din tainica-nnoire,
Înnăpîrlea pe prunduri un șarpe-nverigat.
Despotmolit ca gheața din aspra-ncătușare,
Se cufunda în raze și se urca-n senin
Și nu știa el singur în marea lui visare
De se umplea pe-ncetul cu soare ori venin.
La fel de gol, de verde și unduios ca apa,
Plutea, idee pură, în sînul caldei firi,

Cînd l-a zărit un paznic, și-l ciopîrți cu sapa.
Zvîrlit din slăvi în carne cu crîncene zvîcniri,
El n-a știut, și-n somnu-i lupta să se adune.
Cătîndu-se-n țărîină fărîmele s-aleg,
Și pînă ce amurgul s-a stins ca un tăciune,
În fiecă frîntură s-a zvîrcolit întreg.

AȚIPIRE

Sarpele arterelor încolăcit îmi strînge
Tîmplele reci sub şuvițe de-argint :
Cu vinele-i mlădii pline de sînge,
Unde-i azi gura marelui sorgint ?

Am sorbit din el cînd nu-mi era sete,
Rumegușul vremii l-a astupat,
Țevi plesnite, cu rugini și pete
Pleava zilelor abia mai străbat.

Din urmă cineva mai aleargă și mă strigă :
Clintită de glasul aproape cunoscut,
Scrișnește, mișcată, încă o verigă
Din lanțul amintirilor de plumb și lut.

Lasă-mă, întoarce-te, nimeni să nu țipe !
Cu ficații roși de cîinosul trecut,
Descătușat de pe muntele de clipe,
Ațipesc și visez că mă strămut.

HOREB LAUNTRIC

Urc muntele de gînd cu aspre galbe
Cătînd frunzarul rugului aprins :
Doar mugetele tunetelor albe
Mă vor vesti că, Doamne, te-am atins

Și-și vor croi, făcîndu-le puzderii,
Pe mătcile urechilor drum nou,
Că, pînă-n fund, bulboanele tăcerii
S-or turbura sub bulgări de ecou.

Atunci scoțînd sandala minții moale,
Cu sufletul desculț prin jarul dur,
Pășind în virful gîndurilor goale,
Voi cuteza să calc pe spirit pur.

POEZIE

M-am băgat surugiu la cuvinte :
Le momesc cu Văpăi, le hrănesc cu jăratec,
Le strunesc în ham de gînd, cînd lin, cînd sălbatec,
Le-ncing cu harapnicul dorului și mîină-nainte !

Ca să nu zboare la cer ca puricii din basm, pripite,
Mă plec la fiecare, migălos faur,
Și-ncalț agerile versuri la copite
Cu potcoavele rimelor de aur.
Oprim în nori, la palatul de cleștaruri
Să fuțăm umbra frumoasei din vis fără trup, nici sînge,

Dar scorpia-i după noi. Arunc în urmă zaruri;
Coif și buzdugan, toate grelele-mi daruri :
Inima, sufletul, mințile nătinge.

Loc, loc ! Rădvanul coboară pe pământ,
Dar aci se destramă crăiasa de imagini,
Amuțesc, speriați, zurgălăii de rime-n vînt,
Chingile se rup, caii răzvrățiți, cuvînt de cuvînt,
Strîng aripile și fug înapoi prin paragini.
Rămîn, negre, direle roților pe albele pagini.

SOSEȘTE FERICIREA

Coliba ta din vîrful colinei e-o minune.
Apusul îi clădește un coif de paie noi,
Și aurind tristețea pustiiilor pășune,
Prelung surpatul soare se uită înapoi.

Lucind ca o troiță mutată-n bătătură,
Se-nalță lin năluca fîntîinii cu vîrtej,
Găleata aninată de lanțuri peste gură
Se leagănă în umbră ca floarea pe un vrej.

Lumina își dă duhul și-ți zace la picioare,
Prelinsă în țărîna schimbată în chilim.
Un sînge cald de înger sclipește pe ponoare
Și calci cu teamă-n iarbă ca-n fulgi de heruvim.

Îți simți un ceas profetic și nu poți sta în casă,
Ci ai porni-mpreună cu soarele spre mări ;
Nelinistit trecutul ca un destin te-apasă,
Cînd, răspunzînd deodată uitatelor chemări,

Suind domol poteca bătută de ispite,
Pe sub gutuii pustnici și sub uscații meri,
Cu gura-mpodobită de zîmbete mîhnite
Sosește fericirea albită de dureri.

PESCUITORUL DE GÎNDURI

În sufletul cu ape cînd turburi, cînd domoale
Neconținut zvîrli mreje de vorbe împletite,
Ca să le scoți de-a pururi netrebnice și goale,
Sau ciuruind de mîluri amare și clocite.

Și totuși, jos acolo, afund, unde ascunse
Simțirile-n ghioace rodesc mărgăritare,
Stau ațintite gînduri de aur, neajunse,
Ce line prin amurgul adîncului fac zare.

Amăgitor răsfrînte de recile lor ape,
Ies uneori părelnic și-ating la țarm țarina,
Jucînd așa de blînde și-atîta de aproape,
Cît să te pleci pe suflet și să le prinzi cu mîna.

Arar doar cîte unul ca-n vis se aridică
Sfios pîn' la năvodul cuvintelor viclene
Și săgetînd limanul s-apropie cu frică.
Încremenit, nu sufli ; sloit, nu bați din gene.

Și iată-l viu, se zbate sălbatec, prins în fire :
Se-nmoaie-n aur mreața urcînd nălucitoare,
Dar gîndul ager sparge rețeaua ta subțire,
Ce-ți cade, sfori de vorbe-ncîlcite, la picioare.

Cufundătorul numai s-aruncă și se lasă
Cu ochi deschiși prin hăuri vuind întunecate :
Strivit de greutatea ce-n adîncimi apasă
Și podidit de sînge, la ele-abia străbate.

TOIAG DE ÎNGER

Înbătrînesc. Destinul mi-e însă tot copil ;
Isteț să prinză păsări și să doboare poame
Aruncă lesne piine la cîini, și cînd i-e foame,
Întinde mîna goală spre-arhanghelul Gavril.

Hoinar prin codrii lumii, nu ții cu el la mers,
Dar n-are spor, ci cată comori peste coclaur,
În pietre sparte vede scînteii de-argint și aur
Și-n orice suferință, sămînța unui vers.
Sătul de slovă neagră, cu degetul condei,
Izvoade noi de stele și flori vrea să dezlege.
Și-ades se pleacă-n tină cu frică și culege
Porunci de mult uitare în urme vechi de zei.

În van îi spui de moarte, de Domnul Sabaot,
Zîmbind curat ca unul ce nu-și știe păcate,
El se și vede-n ceruri, mai mare peste toate,
Că-și ia toiag de înger și umblă raiul tot.

ERGA KAI IMERAI

Au asfințit cocorii, dar zilele-i visează.
Nemărginirii tale toamna i-a pus hotar.
Adună-te din ape străine și-ncetează
Să pescuiești oceanul pentr-un mărgăritar.

Culcat peste prăpăstii cu stele vii și nalbă,
Cătînd cu gura perle și alge moi de vis,
Cu brațele-nnodate de gîtu-i, cîrmă albă,
Pe luntrea cărnii Evei plutești către abis.

Zadarnice prinoase pentru descătușare,
Ard mieii aurorii junghiați în norii sterpi,
În fiecare noapte din ramuri de visare
Luntrica ta rouă se scutură pe șerpi.

Întoarce-te la țărmul despodobit de sare ;
Pioși curg munții limpezi îngenuncheați în pini,
Acolo unda clară nu-i apă, ci cărare
Și pașnic pasul pune suspine printre spini.

Destupă tot nisipul din vrăni și iar fă-ți drum pe
Străvechile gîtlejuri de suflet și senin
Spre stratul unde huma rodește pietre scumpe
Și în simțirea gemă cresc sîmburi de rubin.

Prin marile amurguri de sulf și de sulfine,
Ca varnițe pe maluri de lungi singurătăți,
Cobori de taie iadul în ochnele din tine
Și scoate-i la lumină minunile-n bucăți.

DEASUPRA SIHLEI DE IMAGINI

Corsar cu briul roșu de nori tîrîș în zare
Și cu hangerul lunii înfipt într-un obînc,
Amurgu-și scufundase corăbiile-n mare,
Averile vărsate mai flăcărau adînc.

Spărgînd seninătatea cleștarelor înalte
Și-un cer de piatră scumpă în gheare vii de ger,
Cu vîntul în corola de aripe învoalte,
Un vultur înflorise pe-o pajiște de cer.

Suiau pe zidul lumii luceferii zorele,
Ceardacurile umbrii îmbrățișînd mai strîns.
Vuia lăuta nopții din pîntecu-i de stele
Și-n albia visării curgea izvor de plîns.

Lumina cărnii tale mîjcea sub mîngiere
Și mîna mi-era plină de zîmbetele ei.
Ne-ardea în ochi de ceară un aur nou, de miere,
Și suflet mi-era cerul împodobit cu zei

Am adormit o vreme în sihla de imagini,
Călcam pe șerpi de versuri încolăciți în vis,
Și puii-nchipuirii zburdau peste paragini
Cu tinerile riuri scriind un gînd închis.

Scurma în piatră dorul ca viermele răpus
La porțile țărinei căzut în calea lungă —
Dar sufletul veghea atît de sus,
Că moartea nu putea să-l mai ajungă.

AȘIJDERI CRINULUI

Așijderi crinului de cîmp sălbatec,
Nici eu nu Țes și nici nu torc.
Momit de slava cerului văratec,
Cu ghimpii goi spre tine mă întorc :
Îndură-te și-aruncă un mintean
De flori cu-mpărătești petale
În circa spinului brumat de-alean
Din bărăganul pajiștilor tale.
Și, toamna, cînd va sta să veștejească,
Trimite-ți mielul pașnic să mă pască.

Ca păsările cerului, nicicînd
Nu ies să ar, nici ostenesc să secer.
Uituc, mă iau din zori așa flămînd,
Cu 'stolul fluierarilor la-ntreceri :
Azvîrle din hambarul îngerilor sfinți
Un pumn de boabe binecuvîntate
Pentr-un doinar hoinar și fără minți,
Pierdut în codrii lumii fermecate.
Și-n iarnă, ca să trec în țări cu soare,
Repede-ți șoimul sfînt, să mă ia-n gheare.

AȘTEPTARE SUB CORTUL PUSTIEI

Te-aștept, deasupra-mi cu vasta nopții șatră
Împunsă-n coastă de luna cu corn.
Ascult : inima-mi, cățel al pămîntului, bate sau latră ?
Chipul ei de-aș putea să-l răstorn,
Să-l fac țandări trîntindu-l de-o piatră.
Te-aștept. Pe masa punerii înaintea
Așez gîndurile frămîntate, azimă căznită :
Dacă la început a fost cuvîntul, părinte,
De ce lumea n-a fost în gura ta o vorbă fericită ?
Ce mi-a rămas din alianța cu tine ?
Eu m-am jurat pe lut, tu pe cer.
Nici unul legămîntul nu și-l ține —
Tu te-nfunzi în nori, eu în humă, și pier.
Eu nu pot urca mîinile pînă la stele,
Să umblu cu degetele printre ele
Pe hrisovul cu steme de aur mort...
Tu nu prea pogori pe țărîna pustie,
Cu îngerii tăi să mănînci pîinea mea, sub cort,
Ca-n dumnezeiasca de-odinioară Xenofilie.
Prin chinovarul apusului zbura un călător,

Voivod înfricoșat al puterilor pămîntene,
Plutea cu aripi de lemn fără pene
Și fum se deșira în urmă-i fuior.
Eram gata să crez că ești tu
Și m-aș fi aruncat cu obrazu-n țărîină,
Dar arhanghelul de fier s-abătu —
Și căzu prăbușit din slavă-ntr-o rîină.
Stai, omule, nu te pleca. Mai bine
Întoarce-te cu sufletul în sus, către mine.
Uită-te la crin și la nalbe
Cum țin drepte bardacele lor albe.
Îngeri iuți, aprigele albine
Trec și poartă polenul de la floare la floare,
Ca pe-o evanghelie rodnică și-nvietoare
Purtată din o stea roșie într-alta albastră,
Din cîmp în glastră.
Și-adîncurile de petale
Muiate-n rouă de aiasmă
Înălță osanale de mireasmă.

PLÎNGERE CĂTRE HERUVIM

Aripile și-au oprit vîrtejele albe,
Și-a-ngenuncheat pe munte puternicul heruvim
Printre ale zorilor înflorite nalbe.
Și așteptînd să culeagă tristele noastre jalbe,
Plecat, asculta și răbda să i ne jăluim :

Cum o să-i duci Domnului negre lăcrămații de piatră,
Scrise cu pămînt și fără timbru de stele ?
Săraci, nici cenușă de suflet nu avem în vatră,
Murim de foamea ce nu o alină pîinile grele.

Vezi Dunărea ? nu ducem lipsă de apă !
Simți vînturile fluturîndu-și coamele ? Belșug de vîzduh.
Avem carne ce de prea mult sînge crapă,
Dar carnea și sîngele nu ni se fac duh.

Cîmpurile ni le taie trenul, cerurile aeroplanul,
Dar domol prin praf pe toiag supus
Bătrînul Dumnezeu nu ne-a mai călcat Bărăganul,
Și pe apele noastre nu mai umblă Isus.

Îmbuibați de aur, de alt dor am gemut :
Deschide-ne tezaurul cel mai presus de fire,
Vistiernice al Domnului temut,
Și cu orice dobînzi și bir de nefericire,
Dă-ne din avuția cerească ce-am pierdut.

Pune îngerimea toată să-l roage.
Spune-i ce zăcămintе ne dorm sub dezastre,
Și că pentru răscumpărare, biete suflete miloage,
Î, dăm haraci tot venitul vieților noastre
Și-i punem în mîini inimile noastre, zăloage.

Nu știu, a stat pe Ceahlău, Penteleu, ori Negoii, —
Era în somn și n-am cunoscut creasta,
Dar fii binecuvîntat că ți-au strălucit printre noi
Genunchii de jar pe-un munte din țara asta.

ORBUL

Tirziu, după ce s-a tămăduit,
Orbul a întâlnit iar pe Isus ;
Și aprig, îndurerat și învrăjbit,
L-a oprit și l-a dojenit.
Domnul asculta trist și supus :
„Hei, atunci când mi-ai dat iar vederea,
De ce nu ți-ai arătat toată puterea ?
De ce ai scuipat jos în gunoi
Și mi-ai mînjit pleoapele cu noroi ?
Căci ce folos să văd și apoi,
Așa cum văzusem și mai înainte,
Cu-aceiași ochi, la fel cu cei de cîine ori de broscoi,
Aceeași durere, aceleași morminte
Și-aceiași joc de umbre și de strigoi ?
În loc să-l fi tăvălit în tină,
De ce n-ai muiat degetul tău în lumină,
Și cu el să mă fi atins pe pleoape ?
Era de-ajuns o singură rază
Din lumina cea adevărată să cază,
Și ochii mei de carne ca niște muguri să crape,
Să-mi înflorească ochii cei veșnici pe care
Mi-i făgăduise cuvîntul tău cel mare.
Atunci aş fi zis și eu că ai săvîrșit minune,
În loc să blestem pururi și să sînger,
Să fi privit lumea cu ochi de inger.
Și toate să le văd dumnezeiești de bune.
Era mai bine în vechea întunecime :
Era întunerec, dar era și adîncime.
Orbirea ațîtase o lucoare în mine
Și dibuiam în genunile lăuntrice, pline
De presimțiri și vedenii luminoase,

Cum presimți florile după miroase.
De cum mi-ai deschis iar ochii de tină,
Văd lucruri, dar nu zăresc lumină.
Ce folos că mi-ai redat privirea,
Eu n-așteptam vederea, ci mîntuirea“.

ISUS DIN COPILĂRIE

Isuse, ca să te urci la Ierusalim de Florii,
Treceai și prin orașul unde eram la școală.
Cum te-așteptau sufletele de copii să vii,
Plîngînd pe la gazde-n cămăruța goală !
Tu ne mîntuiai și ne trimeteai iar la părinți,
Cu brișci și căruțe pornindu-ne acasă
Sub soarele cu luciri fierbinți
Pe drumuri domoale de plasă.
Și ajungeam la cuiburile noastre prin sate
Înaintea rîndunelor întîrziate.
Amurgurile își ardeau în cer rășina
Prin nori întruchipînd răstigniri și vedenii.
Clopotele mîhnite înmormîntau lumina
Și lin o coborau amestecînd-o-n denii.
Toată săptămîna ți-o închinam numai ție
Și patimilor tale minunate,
Dar bătea în noi, ascuns, tainica bucurie
Că toate sînt un joc măreț și tu le birui pe toate.
Joi porneam în cete la pădure
S-adunăm călțunași și viorele,
Umpleam de chiot și cîntec dealurile sure,
Uitînd că ești mort și c-o să te împodobim cu ele :
Zăceau pe sfînta masă biete flori vinete, încă înfrigurate,
Și printre ele lucea, vie, zugrăvită pe icoană,
Roșia floare a coastei tale însîngerate

Și stropii de sînge picurați din coroană.
Dar dacă zarzării era înfloriți, făceam jaf,
Și te-năbușeam sub troiane de cununite
Pe tine și tot alaiul de pe sfîntul epitaț,
Iosif, Nicodim, mironosițe
Și Maica Domnului cu mahrama pe cosițe.
Vineri te prohodeam apoi de-a bine.
Biserica era o slavă de fum și pară,
Vădanele boceau toți morții pe-afară,
Mama mă strîngea la piept cu suspine
Și muream și noi toți cu tine,
Pînă ce duminică înviam iară :
Tu ca să te urci la cer și să te schimbi la față,
Noi să ne-ntoarcem jinduiți la viață,
La ouă, la miel, la cozonaci
Și la scrînciobul aninat între copaci.

Mîngîietorule încununat de spini,
Oricîte amărăciuni am înghițit pe cale,
Mi-s încă stupii sufletului plini
De toată miera amintirii tale.

PE DRUMUL CIOBANILOR

Păstor și frate-al poeziei mele,
O mîn la șesuri și o urc la munte,
S-o răcorească vînturi, ploi s-o spele,
Și-n zori pornim cu soarele în frunte.

Port zile-ntregi un vers plăpînd în glugă,
Și strofa ruptă, pînă să se-nchege,
O duc pe umeri singur, fără slugă,
Cum duc ciobanii oile betege.

N-o-nchid în țarcuri, ci ades i-e masul
Pe lunci de sat, pe-un șold de deal cu viță,
Și slobodă și-alege-n drum popasul
La ape dulci sub brațe de troiță.

Și-atunci cînd iarna peste noi s-abate
Și lupi și neguri vor să ne sugrume,
Din albe piscuri de singurătate
Luăm drumul sufletului și ieșim din lume;

FLORII

Era o vreme dulce cu aburi pe zăvoaie
Și dangăte de clopot în turlile de fer,
Cîntau în prag cocoșii prevestitori a ploaie
Cu gîturile-ntinse spre apele din cer.

Pe măgurile negre cu poalele jilave
Mijea un fir de sate răznite de la drum,
Ieșeau pe brînci din iarnă cătunele buhave
Și își scoteau la soare căciulile de fum.

Depărte pe pîrloage, băjenărind uitate,
Un pîlc de capre albe ingenunchea umil ;
Suind spre grinduri, cîrduri de vite-ngîndurate
Păseau ascultătoare de-un cîine și-un copil.

O pașnică tristețe puneă fără de știre
În orice coș de piepturi un suflet nencăput ;
Lumina sta pe uliți, rîdea prin cimitire,
Dar se sfia să intre în casele de lut !

Pe Domnul primăverii îl aștepta pămîntul,
Isus venea cu iarba. Și sălciile-n vad
Din bumbi de muguri proaspeți își descheiau
vestmîntul
Și-n cale ploconite i-l așterneau, plocad.

PRIMĂVARA ÎN CIMITIR

Ograda cea mai verde din sat e cimitirul.
Aeriene sălcii duc prapore de ramuri
Și-n clipa cînd lumina pe cer își pune mirul
Întîmpină pioasă Floriile cu ramuri.

Fiori subțiri de iarbă cutreieră țărîna
Și nervi suciți de troscot scot colțul înainte :
Din pragul dimineții făcînd la toți cu mîna,
S-abate primăvara întii pe la morminte.

Cetatea morții, astăzi fără strigoi și iasme,
Sub steaguri largi de soare e vrajă și descînteț.
Uimiți pășesc copiii într-un ostrov din basme
Cu verde gras și aur, cu freamăte și cînteț.

Cutremurul pătrunde în gropile ciinoase,
Sar furnicați toți morții de-atingeri și mișcare :
Cu duhuri sfarmă lespezi și-ajung pînă la oase ?
Vin rădăcini flămînde cu sfredele în gheare.

AMURG

Amurg de zmeură pe munte, vara,
În poala serii înroșite
Toți rugii cerului și-au scuturat povara :
Mormanele răskoapte zac strivite.

Stă-n zare ciucur pîrga sîngerie.
Adulmecînd din umbra lor adîncă,
Ies urșii nopții plini de lăcomie
Și zmeura amurgului mănîncă.

SEARĂ ÎNTÎRZIATĂ

În iezere de miere se cufundase seara
Și drojdii de lumină cădeau la fund subțiri,
Dar clipa-n care noaptea pe lume-și pune gheara
Tărăgănea lungită cu-ntoarceri și opriri.

Plouase mai devreme, și codrii, grei de apă,
Se scuturau cu ropot și n-așteptau curînd ;
Evlavia tăcerii nu cuteza să-nceapă,
Căci păsările-n cuiburi tot mai cîntau în gînd.
Din umbra ce-și vărsase mireasma ei jilavă,
Un brad bătrîn și pustnic privea cum, sus, stingher
Urcînd către lumina ce se-nchidea în slavă,
Cu largi rotiri un vultur se-nșuruba în cer.

A-nvinețit deodată văzduhul tot. Din partea
Uitatei nopți un crainic împrăștia fiori :
Urcat pe-un munte galben și-aidoma cu moartea,
Cosea pe zări amurgul livezi de roșii flori.

NOAPTE

Din negrul munte-al nopții, pe pieptul lumii pus,
Au izbucnit obîrșii de slăvi cotropitoare
Și s-au vărsat deodată cernitele izvoare.
Rotindu-se, acolo, în mările de sus.

Izvod al morții, somnul pe toate le-a supus.
Împresurat de umbre și stele veghetoare,
Și legănat în poala tăcerii robitoare,
Ca un copil în fașă pămîntul doarme dus.

Un fir nu se prelinge din marele mister :
Căci noaptea stînd de pază nimica să nu-i scape,
Cu mîinile-apăsate pe naltul zodier,

Dospind întunecimea în care să se-ngroape;
Cu grijă își strecoară posacele ei ape
Prin vastul ciur de aur al veșnicului cer.

PEISAJ

S-a abătut pe șesuri un stol greoi de pluguri
Ce sfișiară cîmpul în lung și-n lat, lihnite,
Iar peste carnea vie trecură tăvăluguri,
Și cheaguri mari de humă se mărunțeau, strivite;

În piept cu-o rană neagră zăcea lungit pămîntul,
Mîncat de ciori și singur, fără un pai ori floare :
Doar cerul milostivnic și fratele său vîntul
Îl mai spălau cu ploaie și-l oblojeau cu soare.

TOAMNA

Fugari pe mii de toamne peste răscruci de vînturi;
Rupți funigei ce cîntă din firele subțiri,
Trec uluiți cocorii departe de pămînturi
Și stepele vieții foșnesc de amintiri.

O seară mîhnitoare urzește peste creste
Lumină căptușită cu umbră de zamfir,
Și liniștea, asemeni cetății din poveste,
Se sprijină pe-o floare, se razimă de-un fir.

Doar apele albastre se fac încet de sînge
Și-n fiecare iezer străbate cîte-o stea.
Un înger în fîntîna durerilor mai plînge,
Dar nimeni nu-l aude cînd lacrimile-i bea.

IUBIRE ÎMBATRÎNITĂ

De vreme ce iubirea, bătrînă slăbănoagă,
Își ia de-acum toiagul și pleacă-ncet spre schit,
Cu sila smulge-i floarea ce-n mîna ei se roagă
Și țândări fă oglinda în care s-a privit ;

Sfișie-i lung hlamida, despoaie-o de inele
Și-i zvîrle-n foc condurii cu aur la călcîi.
Ucide-n cuib perechea de sure turturele
Ce v-a-ngînat sărutul în zilele dintii ;

Dar lasă-i amintirea cu miros trist de ceară :
Cînd va veghea în miezul tăcerii din chilii
La iezero de apă cu negură și seară,
Din sloiul ei să-și toarne urîtului făclii.

CALIACRA

Sihastre porți de mare cu stînci desferecate,
Spărturi pustii în maluri cu prăvăliri în gol
Spre rîpile căscate,
Aci se isprăvește pămîntul. Adunate
Stau păsările albe sau sufletele, stol ?

Și iată altă lume zbucnind pe neașteptate
Cu zările suite pe coame de pripor ;
Și-atît cît ochiul bate,
Albastre bărăgane de ape clătinate,
Cu alte bărăgane de cer deasupra lor.

EFIGII MARINE

Un vînt zburliț pornește din țărmuri să tresalte
Și ia de hături fumul, iar sprintenul vapor,
Ajuns în piscul mării cu apele înalte,
Se clatină pe muchea albastrului pripor.

E-o seară uriașă ca un sfîrșit de lume —
Din albe clăbucături de ape ce se sparg,
Minînd cirezi de valuri, sălțați pe șei de spume,
Se-ntorc ciobanii mării, delfinii dinspre larg.

Apusul se tirăște pe-un cer de pietre scumpe
Și cade-n mîierea mării, cu luntrile furnici,
Din redia pietroasă privesc departe cum pe
Un mal de aur arde o casă de chirpici.

AMIAZA

Amiaza neclintită atîrnă ca o spadă
Pe creștetul vieții cu vîrful ațintit :
Adînce împietrire se urcă la zenit,
Cu liniștea-ncelestată de spaimă să nu cadă.

Amiaza mea s-anină de-un funigel de gînd :
Rupă-se, dar, firul plăpînd,
Prăvale-se tăişul oricînd ;
Aud ciocîrlia ! Nu mai pot sta :
Mă-ntorc să-mi iau din țarini inima ce cînta.

DIMINEAȚA DUNĂREANĂ

Bate vîntul Dunărea, o scoală
Și-i aruncă pîclele pe maluri.
Apele rămase-n piele goală
Tremură și se-nvelesc cu valuri.

Muți, pescarii-și spală grabnic fața
Și smeriți se-ntorc de se închină
Unde-n cer anină dimineața
Albele-i icoane de lumină.

Plescăind din labe de lopată,
Stol de lotci acopăr răsăritul,
Și-aplecați pe unda-nvolburată
Oameni cătrăniți iau pescuitul.

Unul singur mreșile nu-și suie,
Nici cîrlige, nici voloc, nici plasă,
Ci sărind în șaica lui cea șuie,
Drept pe sforul apelor se lasă.

Fără preget năzuie la vale,
Taie-n lung şuvoaiele năuce :
Şerpil Dunării să-i iasă toţi în cale,
Ar răzbi prin ei şi s-ar tot duce.

La ostroave jos îşi mină şaica
Unde-n sălcii, albă-subţirică,
Îl aşteaptă Crina bulgăroaica,
Cu ochi mari şi umezi de viţică.

Bate vîntul Dunărea în faţă,
Cîrd de lotci adîncurile-i scurmă,
Numai şaica, pasăre răzleaţă,
Dup-un cot s-a şters fără de urmă.

HOȚI DE CAI

Pocnet de harapnic scurt a datunat.
Spartă,-n gol tăcerea țândări a zburat ;
Valvîrtej prin vadul nopții trec năluci,
Om cu ghebă neagră, cai plini de clăbuci!
Pe un cer cit lumea stelele nu-ncap,
Și sub cerul ăsta nu se merge-n trap.
Urcă din porumburi șopot nențeles ;
Cît o șură aprinsă iese luna-n șes.
„Hii, căluții tatii, hii la drum întins.
Pîn-acuma nimeni urma nu ne-a prins.
Am gonit o noapte, de-am scăpa încai
Să intrăm în țara hoților de cai :
Înecat de iarbă, sur de praf ori glod,
Bărăganul slobood n-are voievod.

lureș, ca la nuntă ! Hii și hai și hai,
 C-am pătruns în raiul hoților de cai !
 Alei, șarg amarnic, tu leu-parăleu,
 Ce tot fluturi capul și ciulești mereu ?
 Ori ți-e dor de hamul vechi cu clopoței
 Și nu-ți place șteangul din curmei de tei ?
 Întețește goana, fulger să te văz,
 Că nu-ți dau merticul, traista cu ovăz !"
 Îmboldit de vorbă ca de-un șfichi tăios,
 Șargul fuge-n salturi sforăind zmeos.
 Încovoiaie coarda gitului mlădiu
 Și lungit s-așterne șleaului pustiu.
 Umbra lor pe laturi aripi a deschis
 Și se duc pe apa cîmpului ca-n vis.
 Tuști ! sar lighioane... uite-le, nu-s... pier...
 Și se umflă zvonul stepei, val, la cer.
 „Lăturaș, bălane, goană la ceatlău,
 Că te paște biciul, ceasul tău cel rău.
 Nu v-am scos din grajduri, noaptea, să vă plimb,
 Telegarii tatii, vreau doar să vă schimb :
 Ducem toți o vreme viață de soboli,
 Și-ntr-un târg departe vă prefac în poli.
 Dracul ne-o cunoaște colo în oraș
 Șargul schimbă părul, eu mă fac geambaș !
 Hii, cîrlanii tatii, hii și hai și hai,
 Trageți la limanul hoților de cai !
 Poposim la hanul unde-n prag, cărunt,
 Șade hoțomanul, moșul Dor-mărunt,
 Așteptînd ciracii cu chimirul plin
 Să le ia cîștigul pe-o vadră de vin.
 Dar acum abateți către alt tărîm
 Și-mi zburăți pe miriști, brișca s-o sfărîm.
 Nu simțiți că vine de la tîrle fum ?
 Ieș hoțește zorii și ne prind în drum.
 Zor, s-ajung bordeiul cu parmaci căzuți.
 Și-o-nghiți pămîntul caii nevăzuți.

Larg e Bărăganul, Doamne,-ți mulțumim,
Hai, căluții tatii, să ne mistuim !

hii și hii și hai
bieții hoți de cai !“

Somnoroasă, stepa toarce tot mai lin:
Vîntul amiroase-a fin și a pelin.
Văruiat de lună, șesul ațipit
Dintr-un singur greier țîrîie-aiurit.
Ei prin apa lunii merg pîn'la oblînc
Și se șterg din roata cîmpului adînc
Și cu apa lunii se tot duc pe-ascuns,
Hăul stepei-i soarbe mut și nepătruns,
Zările iau fața solzului de crap,
Lumea-și trage țolul nopții de pe cap.

DIN FLORI

Nu se clintea o frunză în codrii de porumb.
O fată doar tîrîndu-și picioarele de plumb,
Cu gleznele umflate și coapsele butuci,
Trecea plîngînd năucă sub arșița de tuci
Și blestema, călcîndu-l, răzorul, azi urît,
Pe unde colindase cu dragostea de gît.
Umbla de mult fugara gonită de părinți,
Și-a-ngenuncheat deodată cu scrișnete din dinți,
Pe maică-sa chemînd-o cu jale un răstimp;
C-a apucat-o chinul de facere în cîmp.
Trîntită în neștire pe-un maldăr de pelin,
Își cuprinsese-n brațe tot pîntecul ei plin,
Și-l apăsa strîngîndu-l cu vaiet rătăcit,
Că-l spintecau din șale cuțit după cuțit.
Sub soarele năpraznic cu vîlvoră de foc,
O încingeau mai tare dureri peste mijloc.

N-avea o mină dragă s-o mîngîie cu-alean,
La cap și-n sin să-i puie un fir de leuștean.
De-atîtea munci cîinoase și crîncen zvîrcolit,
A ostenit să geamă și-o clipă-a ațipit,
Cît să-și înghită cleiul amar al arsei guri,
Și iar o întetîră cumplite tăieturi.
S-a-ngemănat un țipăt c-un scîncet lin, apoi
Muțenia cuprinse pădurile de foi.
Tirziu zbură o barză la cuib c-un șarpe-n cioc ;
Scotea o iepuroaică puiendrii ei la joc ;
Sub cortul unui brustur ciulit și verzi ca el,
O broască pitulase un tainic brotăcel
Și-o fată amăgită, sub arșița de plumb,
Lăpta un pui sălbatec în codrii de porumb.

ZMEU BĂTRÎN

Muriră zmeii, parte în poveste
Și parte în dricul zilelor de rînd ;
Mai este unul, dacă tot mai este,
Dar va pieri și-acesta pe curînd :

Vădan de aripi, n-are nici măsele
Cît pietrele din morile domnești,
Ci niște găunoase pietricele,
Cu care glojdăie baboi de pești.

Dar bea tutun și spirt de cel mai tare
Și scoate fumul vălătuc pe nări,
Iar limba-i veninoasă tihnă n-are,
Scurpînd mereu sudalme și ocări.

Cînd pandalii îi vin, se ia la sfadă
Cu lumea-ntreagă arțăgosul moș,
Cotonogeste cîinii din ogradă,
Zvîrle cu păloșul după cocoș.

Deși e gîrbov, fiara, și tușește,
Zmeoaica-l ține în bordei, legat,
Căci ar mînca, așa bătrîn cum este,
Hapsînul, toate fetele din sat.

BĂRĂGAN ÎN AMURG

În aur de pojarnic și spumă de scumpie,
Rostogolind apusul la margini de pămînt,
Își joacă Bărăganul talazu-i de cîmpie
Cu iezere de ierburi zănatice în vînt.

Sălbătecimi albastre, sus, cerurile toate ;
Jos nici un nor de dealuri pe-atît pămînt **senin**.
Un car șoldiu și-afundă corabia pe roate,
Călătorind prin vaste limanuri de pelin.

Departe, ancorată-n singurătăți, umilă,
O tîrlă-și țese-alene gogoșa de fum des.
În jur de arii albe cu ape de argilă,
Dorm turme de căpițe îngenuncheate-n **șes**.

Lumina-n zări topită și-a scurs pe cîmpuri **ceara**
Și-n hăul de porumburi trec visuri de **polei**.
Împotmolită-n grîne abia se mișcă seara,
Dar cresc arhipelaguri de umbră-n urma ei.

Posomorîri înalte ori pasări. Aiurare.
Miraje scoase-n calea însetoşatei nopţi,
Sclipind prin somnul stepei dospită de visare,
Amurgu-n fund e-o geană de crîng cu vişini coptă.

IONICĂ

Ionică era un copil sălbatec, de ţară,
Neam de neamul lui nu ieşise din sat afară...
Maică-sa, o sărmană vădană,
Torcea zi-noapte pentr-un pic de hrană,
C-atît copilăş îi mai rămăsese din şase.
El crescuse în rînd cu viermii de mătase,
Ei mînceau frunzele şi el dudole,
De aceea părul lui era ca borangicul,
Încilcit, parcă se jucase-n el pisicul.
Ochii lui albaştri îşi trăgeau asemănare
De la floarea inului pe care
Maică-sa de copilă
Îl strîngea, chite, să-l pună la topilă
Şi-l răsucea apoi cu cînepa-n ştreanguri.
În glasul lui cînta stolul de granguri
Cu care-mpărtea frăţeşte cireşile coapte
(Căci da şarpelui casei blidul lui cu lapte),
Tonurile de jos i le împrumutaseră cucii
Pe care-i aştepta de cum înfrunzeau nucii,
Cele de sus i le dăruise privighetoarea bogată,
De cuibul căreia nu se atinsese niciodată.
Şi aşa s-a trezit cîntînd într-o primăvară,
Culegînd din paragini ştevie amară.
Dar îl strigau piţigoii în ulmetul din preval :
Ici în deal, ici în deal, ici în deal.

Cintezii îl iscodeau din tufiş :
„Cin' ți-a zis, cin' ți-a zis, cin' ți-a zis ?“
Și el, în poala cămășuții cusută cu arnici,
Ducea acasă mai mult brebenei decît urzici.

Toată vara colinda poienile Muncelului:
Și păzea boabele de aur ale mușetelului,
Să nu le fure vîntul, de la gît, horbota cu colțișori,
Parcă satul l-ar fi pus vâtaf peste flori.
Seara i se părea că este un roi de albine
Ce zboară încărcate din pajiștile cu sulfine
Și duc toată mierea zilei — lumina de sus —
În fagurii amurgului din munții în apus.

Cînd păsările și frunzele se strecurau de pe cracă,
Venea pentru el o toamnă săracă,
Fără mîngîiere și fără făină,
Doar c-o poală de gutui de la vecină,
O funie de ceapă spînzurată de grindă
Și-o crosnie de vreascuri în tindă.
Negurile rodeau încet copacii
Și pe sfîntul soare îl mînceau vîrcolacii.

Iarna și-o trecea pe vatră, la cald, în cenușă,
Cu ochii afară la zăpada jucăușă,
Și-urechea-ațintită la greierul cu-avînturi nenfrînte,
Singular ceteraș ce-l mai îndemna să cînte.
Atunci a-nvățat povestea cînd a plecat pe cărare,
Lăcrămînd, Maica Domnului cea mare ;
Și-a făurit în gînd un buzdugan de criță,
A ucis un zmeu și-a scăpat o domniță,
Mai rămăsese doi zmei și balaurul cu șapte capete,
Ca apoi fata cea mică și împărăția să capete.

U-iu... bucuria lui cînd au stat ploile
Și l-au trimis să pască oile
Pe pajiști, sub codri, departe de tot...
Grivei zburda cu limba scoasă d-un cot,
Iar el pășea mîndru cu traista vărgată-n spate,
Împărțind turmei iarbă și dreptate.
Atunci a cunoscut întîi pe Dumnezeu :
Cînd a intrat în codrul adînc și greu !
Umbla uluit, ca pe alt tărîm, aiurea,
Basmul nu era mai frumos ca pădurea,
Sau pădurea era basmele toate la un loc !
Apa vîntului șuia prin frunze ca pe un scoc
Și-o vrajă-l fura spre funduri, aproape-n silă :
De copacul ăsta a fost legat Murgilă,
I-atîrnă încă funii de vițe sălbatece...
În rariștea de ici au jucat zînele lunatece,
Prin scorburi stau pitici cu căciuli ascuțite,
Ei au strivit pe cărări ciupercile otrăvite ;
În bunget și-a prăpădit doamna condurul
Pe unde Strîmbă-Lemne își duce huzurul...
Dar ce lucește ca jarul într-un rug din viroagă ?
Doamne, tu te-ai întrupat în zmeură și fragă !
Ionică gusta carnea căpșunii plină de mireasmă

Cu smerenia cu care lua anafură și aiasmă.
Apoi a început să ducă oile la scaldă.
Apa se strîngea pe prunduri dulce și caldă,
Nisipul dogorea ca în culcușul unei vetre,
Fete albe băteau rufe albe, de pietre,
Pînă ce jiliștea se-nvălea cu pinze ghilite,
Acolo,-n șuvițele de ape risipite,
Gîndind la Isus cum trimetea săracilor hrană,
A prins cu mîna întîia mreană.

Cînd a-mplinit șapte ani a bătut învățătorul
La poarta maică-sii să-i dea feciorul.
S-a bucurat Maria, dar, așa, cu sfială,
Și l-a gătit pe Ionică de școală.
Aici era numai ochi, urechi și minte...
Da răspunsuri ca din cărțile sfinte
Înainte de a sloveni abecedarul.
Din toată făptura lui se revârsa harul ;
În ochii lui se oglindea lumea toată
Așa de limpede și descurcată,
Că știa totdeauna ce trebuie să facă.
Era adînc și putea să tacă :
Pe ce puneă mîna, brodea fără greș,
Își făcuse singur cel mai bun fluier din cireș,
Purta vitele tară băț, căci îi ascultau glasul,
Lăsa dorul zălog, oriunde-i călca pasul,
Îl iubeau albinele și-l lăsau să le prindă roiul,
Dregea maică-sii vîrtelnița și războiul
Și-i ajuta la țesut mai bine ca o fată.
Povestea la clăci Alexandria toată,
Știa conăcăriile și cimiliturile,
Cînta de căscau păsările la el gurile.
Învățătorul zicea să-l trimită la carte,
C-o s-ajungă dascăl mare la oraș, departe.
Dar maică-sa, biata Maria,
Rîvnea pentru feciorul ei popia
Aici în sat, la Biserica dintr-un stejar.
De-ar trăi să-l vază slujind la altar
În locul părintelui Nae, care se-mbată
Chiar în Săptămîna luminată
Și cade-n șanț tocma-n ziua Învierii,
De-l duc acasă pe mîini străjerii.
Trecuse anul. Biruise zgripțori și zmei
Și-n împărăția gîndului se-ntărea cu temei.
Mai rămăsese de ucis balaurul blestemat,
Ce pîndea la răs_pîntia drumului spre palat.

Într-o noapte s-au luat la luptă :
A tras sabia, sabia ruptă !
Balaurul l-a ncolăcit, l-a îmbălat,
I-a trecut coada peste grumaz și l-a sugrumat.
Ionică s-a trezit horcăind, abia trăgând răsuflarea :
„Mamă, mor... lumînarea !“
Pe Ionică-i lovise anghina.
„Scapă-l, Doamne, scapă-Î !“ A venit baba Gherghina :
„Gușter, maică“... și i-a turnat gaz pe gît,
Ionică pînă seara și-a dat sufletul, și-atît !
Și l-a bocit maică-sa, și cu ea tot satul
Și tot ȋnatul,
Parcă le murise împăratul.

COIFUL DE AUR

Așadar, visul s-a izbîndit,
Basmul nu minte, povestea e adevărată :
Coiful de aur, coiful vrăjit
Era pe lume și l-a găsit
Un copil lunatec, pe-o coastă nearată.
Un biet copilaș dintr-un sat de munte
Pășuna vara vitele pe coclaur
Și, scormonind cu bîta mușuroaiele mărunte,
A scos la lumină chivăra de aur.
Plină de pămînt, ponosită, fără luci,
Zăcea uitată sub iarba grasă,
Ca un blid înnegrit, ca un găvan de tuci.
Dar inima copilului a zvîcnit de bucurie
Și chiuind fără să știe
A pus-o-n cap și-a venit cu ea acasă.
A purtat-o așa mîndru ca un împărat
Multă vreme fără să se sinchisească,

Rîdea satul de el ca de un nebun
Ce umblă în cap cu un ceaun,
Dar el simțea pe frunte har adevărat
Și mir picat din mîna dumnezeiască.
Voi ați găsit de copii în țărîină strămoșească
A poeziei chivără de aur.
O îngropase acolo fără să-și mai amintească,
Norodul, marele faur.
Și ați purtat-o de-atunci neconținut
În pofida multor ponoase ;
Părul cîrlionțat sub ea v-a-ncărunțit,
Dar inimile au rămas voioase.

SOSESC CODRII

Se scutură anii frunză cu frunză,
Și vine o toamnă obositoare,
Cu cer spălăcit ca o pînză
Purtată îndelung și ieșită de soare.

Orașul trezit din lîncede liniști
Se umple de care cu lemne și verze,
Și spun căraușii mîhniți că din miriști
S-au smuls spulberate cele din urmă berze.

Lemnele aruncate cad pe caldarîmuri
Și zgomotele mă izbesc muștrătoare :
Vin codrii la mîne de pe alte tărîmuri,
Sosesc păduri doborîte de topoare.

Privind din geam trunchiurile sparte
Clădite la zid stive de stive,
Gîndurile-ntoarse-mi-aleargă departe,
Peste spinări de codri și plaiuri grive.

Amintiri scăpate de mult din cușca minții
Și-ascunse-n codrii putrezi ai uitării
Vin înapoi momite de holdele căinții
Și-abia răzbat prin sita de zile-a-nstrăinării.

Le-ntîmpină cu brațe chircite, fără vine,
Un suflet mic și galben, uscat ca niște moaște:
Cu ochi holbați trecutul se uită lung la mine,
Uimit mă cercetează și nu mă mai cunoaște.

PRIN SITA ZILELOR

Eram copilul pădurarului din Valea Mătăcinii.
Viața nu mă desfășase din scutecele umbrei și luminii.
Toată zarea amintirii de copil ridicat copăcel
Mi-o umple un om mare, cu copoi după el,
Cu pușca în mînă și murgul gata.
Era tata.
Cînd pleca, în scăpăratul zorilor de aur,
Lua cu el noaptea și o ducea pe coclaur :
Altfel nu s-ar fi făcut ziuă în tot satul.
Cînd, seara, se-ntorcea pe mînă cu o secure
Știam că tot el aduce noaptea din pădure
Înadins, ca să mă culce pe mine, neastîmpăratul.
Uneori noaptea intra în sat și-n ogrăzile mele
Pitulată-n carele-nfoiate cu crăci și nuiiele
Ce coborau legănat prin amurgurile-nvinețite

Cu iarbă și frunzare pentru vite.
 O mîncau făr' să știe plăvanii cu coarne ca luna,
 De aceea aveau botul negru și umed totdeauna.
 Curînd am aflat că noaptea nu este
 Roabă la tata, ca-n poveste.
 M-am mîngîiat învățînd lucruri și mai minunate :
 Cum a prefăcut sfîntul Petru piatra-n azimă
 Pentru copiii vădanei, cînd trecea cu traista-n spate
 Spre „cetatea-ntr-un pai sprijină și-ntr-un fir razimă”.
 Mai știam că fîntîna din deal e gîtleju pămîntului,
 Cui se pleacă — îi fac vînt în ea știmele mîinute ;
 Cunoșteam toate fețele vîntului.
 Vîntul iernei era alb și des ca un fuior,
 Vîntul toamnei, galben și tușea ușor,
 Vîntul verei, cînd albastru, cînd volburos ca focul ;
 Dar cel mai drag, vîntul de primăvară,
 Era un vînt verde, vînt sprinten — cu el îmi făceam jocul
 Mă chema șuierînd să ne luăm la trîntă afară ;
 Cînd ostenea, se culca pe-o cracă-nflorită,
 Suflînd dulce și ușor ca surioara mezină-adormită.

PISICA POPII

Eram un ghindoc și mergeam cu tata în codri odată,
 Eu îi duceam cornul cu care chema la judecată,
 Ca îngerii din cer, pe furii de lemne.
 Pășeam ațintiți la dîre și semne.
 Dacă speriam hulubii, se deșteptau gorunii ;
 Copacii toți stau smirna, căci noi li-eram stăpîni.
 Pe pulpeșele trunchiuri cu vine încordate
 Urcau cruciș nojițe de iederî înnodate.
 Cînd, ce giuvaer mi-a sclipit jos în iarbă ?
 O sculă grea, de aur, bătută-n nestemate !

Astă-noapte, jucîndu-se de-a baba oarbă,
 Zinele au pierdut-o din pletele inelate,
 Sau s-a desprins din descopoiatele lor rochii ?
 Ah, e cu boabe de zmarand de-ți ia ochii
 Și-n piezi cu două șiruri mărunte de rubine...
 Stai, n-o fi căzut cînd și-a frecat coarnele de tulpine
 Cerbul din basme, cerbul vrăjit ?
 NU !... Spunea bunicul că-n loc tăinuit
 Ies la mari răstimpuri șerpilor să se bată
 Cînd vor să-și aleagă împăratul, singuri :
 Șerpilor din duduie cu pielea vărgată,
 Șerpilor șui de apă, negri, cu urechi,
 Șerpilor groși cît butea, aținuți prin crînguri,
 De sub talpa casei, de sub poduri vechi,
 Șerpi ce dorm cu anii, descîntați prin bozi,
 Șerpi bătrîni cît lumea, șerpi mărunți și plozi,
 Ațîțați de slavă, vin plesnind din cozi,
 Șuierînd din scorburi, lunecînd prin găuri,
 Unduind din mlaștini, șerpuind din tauri,
 Furișați din bilciuri unde zac în cușcă,
 Vin și-ncing cumplită, mută-ncăierare,
 Se-mpletesc în funii, spumegînd se mușcă,
 Gituiți se-nnoadă, strînși într-o-nceleștare,
 Se izbesc mai țepeni ca drugii de fier,
 Și se bat ca orbii, pînă-n zori, cînd pier
 Mistuiți în găuri, înapoi în tauri.
 Dar din cruntul sînge vînzolit în iarbă,
 Cu venin și bale verzi amestecat,
 Într-un cheag de aur strălucit se-nchiarbă,
 Luminos, un tainic mîndru nestemat.
 Cine îl găsește — asta-i istețimea —
 Se face-mpăratul a toată șerpimea.
 Tăticule, tăticule ! și-n gene-mi tremură stropii.
 Las-o, copile, e o omidă : pisica popii,
 Din ea iese un flutur ca o nestemată, cînd i-o veni sorocul !
 ...Am văzut cum mi-a căzut din cer zodia cu norocul !

IARNA DE ALTĂDATĂ

M-am jucat o vreme lângă două cruci.
Aud plîngînd pe mama : „Aleo, unde te duci ?“
Și văd cum a băgat pe bieții bunici
Sub două mușuroaie uriașe de furnici.
Anul s-a vestejit apoi încet și s-a scuturat peste gropi.
Vara tînjea în șesuri culcată pe snopi,
Apoi toată zestrea toamnei a risipit-o-n grabă,
Crivățul sturloibat, ginere rău, fără de treabă.
Și noaptea norilor de iarnă umplu cerul cu nomol.
Codrul tot mai zdrențaros se despuia domol,
Și prin răvășeala copacilor zgribuliți de frig
Soarele se prevedea ca un inel, luna ca un cîrlig,
Doar brazii răsculați băteau cu vîrfurile norii
Și făceau semn lung încotro s-alungau cocorii.
Peste tot pregătiri ascunse, tremur și șoapte,
Cerul toamnei își scutura stelele coapte,
Pînă ce m-am trezit deodată cu o dimineată bălană,
Și toți codrii îmbrăcați într-o albă blană,
Mai frumoasă ca sarica tatii din cui.
Fruntea pămîntului era plină de troiene, cucui lângă
cucui,

Și pădurile nămețite dormeau nepătrunse,
Doar lupii desflorau alba lor taină.
Tata își ardea în lulea gîndurile ascunse,
Îngîinind o veche daină :
„Codrule, straiete-ți grele
Ți le smulge vînturi rele
Și le-azvîrle prin vîlcele,
Zace zăpada pe ele.
Și de părăsit ce ești,
Iarna te călugărești“.
Și vedeam aievea un uriaș călugăr culcat pe spate,
Cu plete albe peste rasa neagră de crengi uscate.

Cînd cerul aspru se tăla cărări-cărări-limpezișuri,
Ieșeam cu tata sus în grui pe-o pîrtie cît palma,
Croită de lupi, de iepuri, de vulpi, cu cîinii de-a valma,
Și priveam în sat peste răzoarele de acoperișuri.
Din hornul nostru, ca din o glastră,
Pe tulpina mlădioasă,
Înfloreă învoaltă peste casă
Floarea fumului, albastră.
Alteori, cînd vîntul bătea peste ogeacuri,
Filfiau fumurile ca niște steaguri.
Jur împrejur se semețeau pe zările line,
Înălțați peste norodul de muncele și coline,
În caftane de zăpadă, munții strînși ca la divan,
Penteleul ca un vodă purta soarele gugiuman.
La coboriș alunecam pe dărdăușuri lustruite,
Peste ape tari și lucii ca pietrele sclivisite.
Prin negurile ici-colo sparte,
Lumea pădurilor înțelenite se ivera departe,
Ca namile de codri suitori
Sub cerurile pecetluite cu nori...
Și din vrăjmășia albă de afară intram la vatră
Cu inimile grele de piatră.

CHEIA DE AUR

Pe vremea aceea mă închinam mereu,
La masă, la culcare, la sculare :
Rugăciunea era cheia de aur cu care
Întorceam ornicul sufletului meu
Și-l potriveam că meargă după Dumnezeu,
Seara, dimineța și la tot pasul,
Cum își îndrepta tata după soare ceasul.
Domnul mă asculta și puteam orice să-i cer.
Dar aveam cunoscători și prieteni toți sfinții din cer.

Isus mi-era ca frate-miu ce dormea-n copae ;
Îl născuse mama în tinda de lingă odaie,
Culcată, ca Maica Domnului, pe-o mînă de paie.
Acolo mai erau adăpostite două oi bolnave;
Un vițeluș cu picioarele slabe,
O cloșcă sub pat și-o pisică cu pisoi,
Care s-au bucurat la naștere împreună cu noi.
Într-o noapte ne-au cîntat îngerii la prag,
Am sărit din somn să-i apăr de cîini :
Duceau, doinind, o lumină mare, ca un steag,
Și purtau stebile de stele-n mîini.
Glasurile cădelnițau în vînt :
„Hai, ler, leroi, Doamne sfînt“.
Multă vreme le-am auzit, pînă au zburat din sat.
Cheia de aur s-a pierdut și sufletul a stat.

VARA ÎN MIEZUL CODRILOR

Fața pămîntului nu mai era goală și spealbă.
Soarele păscură iarba cea albă,
Înverzea peste tot cocleala ierbii adevărate,
Pajiștile se făceau ca ouăle încondeiate,
Bubuiau bolovanii tunetului rostogoliți în slavă,
Lumina agăța pe dîmburi un puf, o pleavă,
Scuturată din lîna turmelor de nori călătore,
Pădurile se umpleau de umbră turburătoare,
Sufletul se umbrea de dor și jînd,
Trupul verii se zărea mijînd
Prin cămăși de frunze în carnea cireșelor pîrguite,
Sus, între coapsele pomilor atîrnînd ispite...
Știam un cotlon zăvorît în inima bungetului, unde
Un brad pustnic se-nchina frînt de jumătate,
În fața unui stejar ce-și rotunjea biserica de crengi
plecate

Pină-n ocolnița cerurilor afunde.

Intram ziua-n amiază ca-ntr-un amurg aicea

Unde nu străbăteau decît mierla și pițulicea,

Țîrîind fugărite de ereți.

Ruji și carpeni împleteau o colibă cu pereți

Și m-afundam cu gîndurile într-un vis fără nume.

Lumina de amurg verde era de pe altă lume,

Și-n inima aprinsă simțeam printre bătai

Cum gilgiie tăcerea vărsată peste văi.

Cînd mi se ura să mă uit în zările sufletului,

Mă suiam ușor în foișorul de foi al stejarului,

Într-un cuib uriaș de vultur, părăsit,

Unde vedenia lumii mă ținea aiurit :

Munți voinici de gît cu cerul se-nălțau cutezători,

Cu pieptare verzi de codri și căciuli albe de nori.

Albastre sihăstriei de plaiuri, coame negre de păduri.

Deasupra mărilor de frunză, stropindu-le cu picături,

La nunta-mpărătească a firii pe-ntinsul drumului de
cer

Alerga soarele de vară ca un năvalnic colăcer...

Ades se abăteau furtunile. Apucat de furii,

Vîntul se umfla ca o foală și țipau cimpoaiele pădurii,

Nori focoși treceau ca niște îngeri luptători,

Codrii huiiau și se vînzoleau sub nori.

Cînd se potolea urgia, din fund de lumi, duruitori,

Încărcați cu ploi mănoase porneau chervane mari de
nori.

După ce negura își împrăstia scama puzderii,

Dumnezeu anina luceafărul cercel în urechea **serii**,

Pe albe lespezi de nori rămași culcați în trepte,

Urcam cu gîndul la el scările drepte.

SOMNUL LA MARGINE DE CODRU

Închid ochii și mă gîdilă aievea pe gene
Toată vraja nopților codrene.
Dormeam pe pajiști la marginea pădurii, afară.
Codrii aromeau ușor în poala cerului de vară.
Seara cu ochi galbeni, închiși pe jumătate,
Ca o ibovnică arzuie întîrzia pe culmi innoptate.
Cerul de fildeș vechi îl scrijeleau lăstunii,
Pînă ce se albăstrea lin ca bruma prunii,
Trîntit pe-un polog de fin, cu ochi în stele,
Le priveam pînă se amestecau cu gîndurile mele.
Răsăreau ca niște flori prinse în al cerului plaur :
Neașteptată primăvară a văzduhului, în care
Aerul tremurat îmbăta ca un vin tare.
Din apele nopții îngerii scoteau căușul lunii de aur,
Să adape nevăzutele păsări din rai.
Gîndurile mi-erău de stele
Numai lumină, fără grai,
Uluit țineam miezul scînteios din ele
Pînă ce simțeam cum de sus, din adîncuri line,
Se scutură neagra floare a somnului pe mine.
Prin păienjenişul genelor umbre se torceau ațe
Și ne trezeam cu roua pe visuri și flori în brațe,
Prinzînd dimineața, ca pe fata din dafin goală,
Cum întindea mîna și culegea stelele-n poală.
Jos pe plaiuri unduia o fineață de ceață.
Pe care soarele o cosea cu o rază.
O strîngea pale-pale cu pază,
Și o înălța căpițe deasupra pămîntului,
Hrană pentru telegarii vîntului.

LA SCHIT ÎN MUNTE

De Rusalii suiam o zi-ntreagă pe poteci mărunte,
La hramul Sfintei Treimi, sus la schit, în munte,
Ocolem vâgăuni, urcam în piept dihamuri,
Prin codrii grei numai vâlmășag de umbre și ramuri.
În fund de chiojduri clocoteau fierbători în furii,
Din trunchiuri înțesate se zideau întunecimile pădurii,
Aburi se târau din ascunzișuri să facă vrăjile pămîntului,

Frunzele jucau ca ielele pe funiile vîntului,
Spiridușii săpau în măruntaie hrube de sobol,
Muntele sub picior suna găunos a gol.
Cu răcori de teamă ne strecuram prin gîtlejuri
Unde șerpii curpenilor sălbateci ațineau circei de
vrejuri,

Noroc că înaintea noastră cu aur pe pene și creastă
Sălta din copac în copac, călăuză, pasărea măiastră.
Apoi începeau să sticlească ușor zările săgetate,
Și deodată scăpam în raiuri de poiene luminate :
Micșunea lîngă micșunea, cicoare lîngă cicoare,
Ochii pămîntului se deschideau limpezi, de floare,
Și ne priveau cum trecem, căprioare.
Nu se clintea nimic și totuși simțeam o adiere,
Oare gîndurile noastre miroseau a miere
Sau din sufletul florilor, unde se plămădea ascunsă,
Răzbătea mireasma mierei nenăscute încă ?
De-acuma, bucuroase că văd făpturi noi,
Pajiștile se țineau tot drumul după noi.
În vîrf încremenii. Urcate de nevăzute puteri,
Pietre uriașe atîrnau în cer,
Prin norii, strînși pe furcile colților caier,
Stînci despletite pluteau în aer,
Culmi spînzurau de-un fir de ceață ;
Albe stane, ca sloi năprasnici de gheață

Prelinși din strașinele tăriei albastre,
Se desprindeau aeriene peste genunile lumii noastre.
Nămesții de ȋncuri se sprijineau pe vînt,
Încît muntele ținea mai mult de cer decît de pămînt
Și-n nemărginirea tăriei ce-l primea în inima ei,
Muntele, tot, sta în zbor oprit, cu aripi de stei,
Vîrtej de piatră cotropind văzduhul plin,
Despărțit de lume, cu prăpăstii de senin.
Ca Moisi desculț, călcăm cu evlavie pietrele cerești,
Prin spărturi priveam în jos ca prin ferești,
Departe sub noi, cum cu fulgere fără bubuituri,
O furtună neagră crăpa pe păduri.
Graiul se sfia de muțeniile străvechi,
Numai tăcerea amiezei ne țiuia în urechi.

Pe pajiștea din poarta schitului se ținea hramul.
Ici un moș își lepăda traista, colo un cal hamul,
Și pe curătura cu cîțiva meri întinzînd frunzare
Repede se înfiripa un sobor pestrițat cu ștergare.
Doi coropcari își desfăceau tolbele pline de cordele,
De fluturi, de arnici, bricege și mărgele,
Într-un raft aveau cărți cu cîntece de stea și vicleim,
Un călugăr vindea icoane de la Ierusalim.
Oamenii scoteau merindele din legătură,
Sticle cu țuică treceau din gură în gură...
Dar minunea cea mare era tabla cu alvițe :
Un roi de copii cu plete plăvițe .
Ne strîngeam împrejur, gata să ne prindem de ele,
Bîziînd împreună cu muștele pe lingă acadele.
Atunci m-am dumirit ce erau pietrele scumpe,
Verzi, roșii, galbene, sclipind în basme tot așa cum pe
Scîndurica de brad sticlea aieva în soare
Comoara caramelelor nălucitoare.

Seara ne apuca acolo și potolea poiana.
Un amurg sărbătoresc ca la nunta din Cana
Își pleca peste petrecerea lumească chiupul de zamfir
Cu apele preschimbate în iezere de vin profir.

ZÎNELE DE AUR

Ne-ntorceam odată noaptea de la fin,
Miresmele se-ntreceau să ne dezmierde
Și la vraja unui basm bătrîn,
Adormisem în car pe maldăr verde.
Mergeam, lin, pe tărîmul celălalt,
Unde m-așteptau un sol de zîne
Pe-un prund de aur pîn' la nori de nalt.
Cînd, la o margine de sat,
A trecut pe lingă noi, zorit,
Prin întunericul destrămat,
Un cîrd de fete plecate la ghilit.
Purtau pînze-n cap și poale-n brîne —
A fost o vedenie de taină și noroc,
Am crăpat ochii o clipă și i-am strîns la loc :
Jucau sterlici de umbre și lumini, amestecat,
Și cerul se înălbea ușor,
Ca într-un descîntec lin cu vorbe line.
De-atunci zorile au rămas pentru mine
Un cîrd de zîne învoalte și bălane,
O horă zglobie de surate codane,
Cu fote negre suflecate pe pulpele albe,
În cosițe plăvițe înnodind maci și nalbe
Pornite cu noapte-n cap spre răsărit
Către jiliștea lumii, la ghilit.
Ele trec pe lingă streji adormite
În virful picioarelor,

Și nesimțite
Pe corlățile ponoarelor
Aleargă în tăcere,
Cu vălătuci de beznă, lăicere
Și trîmbe de noapte în panere,
Spre gîrlele de aur tănuite în fund.
Acolo se apucă să-nălbească grăbite
Pînzele nopții vrăjite
Pe prundurile cerului afund.
Le flutură-n zare și-n vînt
Și le-ntind pe redii de lumină
Dincolo de margini de pămînt.
Apoi s-aruncă și ele-n scaldă senină
Și, goale, ies și se tolănesc alături pe prund.

ELEGIE

Tu treci prin ani ca printre copacii gravi ai verii,
Citind mîhnirea vieții pe-al poamelor obraz ;
Spre ieslea cu jăratéc întinsă-n fundul serii,
Își încovoaaie cerul albastru său grumaș.
Zvîrlite-n zarea moartă ard cioburile zilei
Și lumea-și culcă tîmpla pe-un șarpe lucitor.
Tot mai vrăjit te cheamă descîntecul reptilei,
Din buze de izvoare șoptind aromitor.
Fugară-n șir cu cerul și apele din luncă,
Spre un apus ce crește din pete lungi în rînd,
Tu măsurî bucuria cu umbra ce-o aruncă
Și inima îți bate în fiecare gînd.
Ah, inima, luceafăr ce pîlpîie deodată
În sumbrele văzduhului din peptul necuprins,
Tu n-ai simțit-o-n marea lumină înecată.
Ea prea tîrziu răsare, cînd toate-n jur s-au stins.

Te-ai scufundat în tine, spre taina neștiută,
Dar din adîncul Astăzi cu păcusa lui grea
Te uiți către viață cum ai privi, pierdută;
Din puțul unei mine la gura cu o stea:
Te vezi în raiul tinăr cînd te-nfrunzise dorul
Și pomul alb al cărnii sta roditor de sini.
A înghețat de-atuncea flămînd culegătorul,
Dar forma lui fierbinte o are încă-n mîini.
Bălai ostrov de carne, cickadă răsărită
Pe fața-nvolburată a duhului de foc,
Acum, de-ațit cutremur lăuntric zguduită,
Te-nghite iar oceanul zămislior la loc.
Cuprinsă-n chilimbauul din urm-aț asfințirii,
Te-ntuneci luminîndu-l... Că să te am ca-n vis,
Te scriu cu diamantul suprem al amintirii
Sub veșteda petală a ochiului închis.

CUPRINSUL

Prefață	V
Tabel cronologic	XXXI
Notă asupra ediției	L

POEZII (1916)

Poezia	3
Stă sufletul fără iubire	4
Șoimul	5
La Rusalți	6
Din Veneția	7
Poate	8
Artistul	9
Magii	9
Casa noastră	10
Ca pe un diamant	12
Bătea la poarta cerului	13
Spinii	15
Sentență	16
Glas de clopot	17
Nu te mira	24
Părinte, unde să te caut?	25
Haiduceul	25

Toamna	27
Doina și iar doina	28
Pe cruce	29

DIN ȚARA ZIMBRULUI — Poezii de război (1918)

Cugetare	33
Ganimede	34
Era o zi de bătălie	35
Șase cruci	36
La Cheia Buzăului	37
Popa din Dealul Sării	38
Țării mele	40
Mormintul stegarului	41
Cind a fost să moară Neculuț	42
Cum stam încătușat	44
Sînt culmi înfricoșate	45
Cununa de aur	46
Noapte de iarnă	46
Noaptea	47
Țara	48
Frunză verde...	49
Pe Siret	50
O, țară	51

PÎRGĂ (1921)

Pîrgă	55
Piatră auriferă	55
Lacul zînelor	56
Singurătatea	57
Noul Mag	58
Ca năframa sfînteii Veronica	59
Peisaj marin	59
Îngerul Nădejdi	60

Sodoma...	62
Amurgul	63
Apus de soare	64
La poarta Paradisului Pierdut	64
Durerea neamului	65
Amurg pe lac	67
Sînt peşteri	67
Vînătoare veche	68
Idilă	68
Osîndă	69
Din cîtetrele daruri	70
Prometeu	71
Cîntarea lebedei	72
Revoltă	73
Fantazie	74
Răsărit de lună	75
Amintirea	76
Dezlegare	76
La răscruce	78
În grădina Ghetsemani	78
Spectrul vieţii	79
Pedeapsa macului	80
Lache logofătul	82
Clipă luminoasă	83
Poveste	84
Nucul	86
Acelaşi cîntec	86
Icoane de toamnă	88
Patru brazi	89
Doi gemeni	92
Trec vremile	92
Destinul	93
Imn muncii	94
Curte pustie	96

Seara	97
Pe muntele Obîrșia	98
Bucegii	99
De pe prispă	100
Nori de vară	100
Luna	102
Nuntă țărănească	102
Căzut pe piatră	103
Urează-mi	104
Din zile de durere	104
Orfanii țării	105
Steagul	106

POEME CU ÎNGERI (1927)

Coboară cuvintele	111
L-am lăsat de-a trecut	112
Îngerul din odaie	112
Înger amînat	113
În pădurile de gînduri	114
Durerea	115
Grii comun	116
Luminătorul	117
Apus apocaliptic	118
Pe drumul de aur al Sidonului	118
Botezul	120
Isus pe ape	121
Pregătiri de cină	121
Cina cea de taină	123
Sufletul	124
Colindul ninsorii	126
Gînduri de iarnă	127
Pădurea	128
Primăvară	129

Răsărit pe cîmple	131
Știubeiul din codri	131
Amiază pe munte	137
Haitele mării	137
Mărgăritarul bolnav	131
Ca o baiaderă	138
Ploaie mare	137
Metamorfoză	137
Strofe pentru o fată	138
Ostrov încins de ape	139
Noapte de martie	139
Toamna	140
Despărțire	141
În vie	142
Oboseală	141
Zilele	141
Argonaut	143
Ca-n basmul cu greul pămîntului	146
Din împărăția sufletului	147
Crimpei de baladă	148
Dochia	149
Decebal	150
Tudor	153
Un glotaș	154
Pe decindea Dunării	156
Cîntec sufletului	157

DESTIN (1933)

Gîndului	161
Trista minune	162
Tirziu	162
Vinul lumii	163
Vis rău	163
Eva	164
Bacantă dansînd	165

Șarpele	166
Ațipire	167
Horeb lăuntric	168
Poezie	168
Sosește fericirea	169
Pescuitorul de gânduri	170
Toiag de inger	171
Erga Kai Imerai	172
Deasupra sihlei de imagini	173
Așijderi crinului	174
Așteptare sub cortul pustiei	175
Plângere către heruvim	176
Orbul	178
Isus din copilărie	179
Pe drumul ciobanilor	180
Florii	181
Primăvara în cimitir	182
Amurg	183
Seară întârziată	183
Noapte	184
Peisaj	185
Toamna	185
Iubire îmbătrinită	186
Caliacra	186
Efigii marine	187
Amiaza	187
Dimineață dunăreană	188
Hoți de cai	189
Dim flori	191
Zmeu bătrîn	192
Bărăgan în amurg	193
Ionică	194
Coiful de aur	198
Sosesc codrii	199
Prin sita zilelor	200

Pisica popii	201
Iarna de altădată	203
Cheia de aur	204
Vara în miezul codrilor	205
Somnul la margine de codru	207
La schit în munte	208
Zinele de aur	210
Elegie	211

Lector : CORNEL SIMIONESCU
Tehnoredactor : ELENA CĂLUGĂRU

■ *Un de tipar : 04.05.63. Coli ed. 9,35. Coli tipar 8,5*

Comanda nr. 30 077
Combinatul poligrafic „Casa Scintei”
București — Piața Scintei nr. 1
Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

EM

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025

